

Серця в Атлантиді
Стівен Кінг

Боббі Гарфілд живе зі своєю мамою Ліз. Одного разу він знайомиться з новим сусідом – Тедом Бротігеном. Старий подобається Боббі, хлопець часто заходить до нього в гості та слухає його неймовірні історії. Він помічає, що в Теда є надприродні здібності, але вирішує про це мовчати: мама й без того дуже вороже ставиться до нового мешканця... Через певний час Ліз доведеться залишити Боббі з Тедом, а після її повернення розпочнеться справжнє жахіття...

Стівен Кінг

Серця в Атлантиді

© Stephen King, 1999

© Nemiro Ltd, видання українською мовою, 2017

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад та художнє оформлення, 2017

Для Джозефа, Леанори та Ітана. Я розповів вам усе те, щоб розповісти про це.

Номер Шість:

– Чого ви хочете?

Номер Два:

– Інформації.

Номер Шість:

– На чиєму ви боці?

Номер Два:

– Себе не розкриваємо. Нам потрібна інформація.

Номер Шість:

– Ви її не здобудете!

Номер Два:

– По-доброму чи по-злому... здобудемо.

З к/ф «Полонений»

Саймон залишався на місці: маленька, брунатна постать, захована в листі. Навіть заплющивши очі, він бачив свинячу голову на палі. Її приплющені очі заволокло безмежним цинізмом дорослого життя. Ті очі переконували Саймона: все погане.

Вільям Голдінг. Володар мух

Ми його прогавили.

З к/ф «Безтурботний іздець»

1960: У них була палиця, загострена з обох кінців

1960. Ниці люди в жовтих плащах

I. Хлопець та його мати. День народження Боббі. Новий мешканець. Про час і незнайомців

Батько Боббі Гарфілда був із тих людей, волосся в яких починає випадати вже після двадцяти, а зовсім лисіють вони десь до сорока п'яти.

У Рендалла Гарфілда до таких крайнощів не дійшло: він помер від серцевого нападу у віці тридцяти шести років. Він був агентом з нерухомості й випустив дух на підлозі чиеїсь чужої кухні. Коли батько Боббі відходив в інший світ, у вітальні потенційний покупець намагався викликати швидку непід'єднаним телефоном. Тоді Боббі виповнилося три. У нього збереглися

невиразні спогади про чоловіка, що лоскотав й цілував його в обличчя і в лоба. Він був майже впевнений, що той чоловік – його тато. «МИ ДУЖЕ СУМУВАТИМЕМО», виведено на надгробку Рендалла Гарфілда, проте мати хлопця аж надто сумною ніколи не здавалася. Що ж до самого Боббі, то... Ну, скажіть, будь ласка, як можна сумувати за кимось, кого ледь пригадуеш?

Через вісім років після смерті батька Боббі до нестями закохався в двадцятишестидюймовий «Швін» у вітрині «Гарвіч вестерн авто». Боббі натякав матері про велосипед, як тільки міг, аж доки врешті одного вечора, коли вони поверталися з кіно, прямо не вказав їй на нього. Показували «Темряву нагорі сходів». Фільму Боббі не зрозумів, та він йому все одно сподобався, особливо епізод, коли Дороті Макгвайр гепнулася в крісло, продемонструвавши свої довгі ноги. Коли вони проходили повз автокранницю, Боббі ніби між іншим зауважив, що велосипед став би чудовим подарунком якомусь щасливчикові на його одинадцятий день народження.

– Навіть не мрій, – сказала мама, – я не можу собі дозволити подарувати тобі на день народження велосипед. Знаєш, твій татусь не вельми нас забезпечив.

Хоча Рендалл помер ще за президентства Трумена, а тепер уже добігало кінця восьмирічне плавання Айзенгавера, та фраза «твій татусь не вельми нас забезпечив» і досі була стандартною відповіддю матері на всі прохання, що виходили за межі суми в один долар. Зазвичай ця фраза супроводжувалася докірливим поглядом, так ніби чоловік не помер, а просто від них утік.

Не бачити йому велика на день народження, похмуро думав Боббі дорогою додому. Насолода від дивного, бентежного фільму майже розвіялася. Він не намагався сперечатися чи вмовляти матір. Це б лише спровокувало контрнаступ, а коли Ліз Гарфілд йшла в контрнаступ, то полонених не брала. Та Боббі й далі гризли думки про втрачений велосипед... і втраченого батька. Іноді він майже ненавидів батька. Іноді єдиним, що стримувало його ненависть, було нічим не підкріплене, проте дуже сильне відчуття, що мати саме цього й хотіла.

Уже йдучи попри міський парк – за два квартали їм треба було звернути ліворуч на Броуд-стрит, де вони мешкали – Боббі, переборюючи звичний страх, запитав про Рендалла Гарфілда.

– Мамо, він що, нічого не залишив? Зовсім нічого?

Десь з тиждень чи два тому він читав загадкову історію з Ненсі Дрю, де спадщина одного бідного хлопчика була захована за старим годинником у занедбаному маєтку. Боббі, звісно ж, не сподівався, що батько десь закопав золоті монети чи колекцію рідкісних марок, та якщо було бодай щось, можливо, вони могли б продати це в Бріджпорті. Може, у якомусь ломбарді. Як працюють ломбарди, Боббі точно не знав, зате знав, як їх упізнати: три золоті кульки на фасаді. Боббі був упевнений, що люди з ломбарду з радістю їм допоможуть.

Звичайно, це було лише дитячою мрією, та в Керол Джербер, що жила далі по вулиці, був цілий набір ляльок, який її батько, що служив на флоті, прислав звідкись з-за моря. Якщо батьки щось дарують – а вони це точно

роблять – то було б цілком розумно припустити, що вони інколи залишають щось і в спадок.

Коли Боббі вимовив своє запитання, вони саме проминали один з ліхтарів, що тяглися вздовж вулиці по цей бік міського парку. Хлопець помітив, що з губами його матері щось сталося, як бувало завжди, коли Боббі наважувався завести мову про покійного тата. Щось схоже траплялося і з її сумочкою. Коли смикнути за зав'язочки, отвір угорі зменшиться.

– Я скажу тобі, що він залишив, – відповіла мама, коли вони рушили вгору пагорбом Брод-стріт. Боббі вже шкодував про своє питання, але, звичайно ж, було запізно. Коли мати розійдеться, її вже не зупиниш, ось у чому біда. – Він залишив страховий поліс, термін якого минув ще за рік до його смерті. А я про це й гадки не мала аж до самого кінця, й усі, разом з гробарем, вимагали свою частку того, чого в мене самої не було. А ще він залишив цілу копицю неоплачених рахунків, з ними я вже більш-менш дала собі раду. Люди з розумінням поставилися до мого становища, тут нічого нарікати. А особливо містер Бідермен.

Усе це була стара казка, така ж нудна, як і гірка, але раптом вона повідомила дещо нове.

– У світі не знайшлося б неповного стриту, який би не сподобався твоєму батькові, – сказала мати, коли вони підходили до багатоквартирного будинку на середині Брод-стріт-гілл.

– Мамо, а що таке неповний стрит?

– Це не має значення, але зятя собі одне, Боббіку: не дай Боже, щоб я дізналася, що ти граєш в карти на гроші. З мене цього вистачить до кінця життя.

Боббі хотів розпитувати далі, та добре знав, що нові запитання можуть спровокувати ще одну гнівну тираду. Йому спало на думку, що фільм, у якому йшлося про нещасливі подружні пари, міг якимось чином її засмутити, хоч він, будучи ще дитиною, і не розумів, як саме. Що таке отой «неповний стрит» він запитає в понеділок у школі в свого друга Джона Саллівана. Боббі здавалося, що це якось пов'язано з покером, та впевненим він не був.

– У Бріджпорті є місця, де в чоловіків відбирають гроші, – повела далі мати, коли вони вже наблизилися до свого будинку. – Туди ходять дурні чоловіки. Дурні чоловіки вляпуються в лайно, яке потім зазвичай доводиться розгрібати жінкам...

Боббі знав, якою буде наступна фраза. Вона була мамина коронна.

– Життя несправедливе, – виголосила Ліз Гарфілд, виймаючи ключі й збираючись відчинити двері номера 149 по Брод-стріт у містечку Гарвіч, штат Коннектикут. Був квітень 1960-го, ніч дихала весняними пахощами, а біля неї стояв худорлявий хлопчина з таким же, як у батька, вульгарно рудим волоссям. Мати майже ніколи не торкалася його волосся. У рідкісні моменти ніжності вона найчастіше гладила його по щоці чи руці.

– Життя несправедливе, – повторила Ліз, відчиняючи двері. Вони увійшли досередини.

* * *

Його матері й справді не жилося як принцесі, і, звісно ж, зле, що її чоловік у тридцять шість віддав Богові душу на лінолеумі в чиемусь порожньому будинку, та іноді Боббі думав, що все могло скластися ще гірше. Наприклад, у них могло б бути аж двоє дітей. Або троє. Боже, навіть четверо.

Або, скажімо, щоб прогодувати їх обох, їй довелося б пити на якусь справді важку роботу?

Мама Саллі працювала в пекарні «Тіп-Топ», що в центрі міста, і в ті тижні, коли була її черга запалювати печі, Саллі-Джон і двоє його старших братів її взагалі не бачили. А ще Боббі часто бачив жінок, які після гудка о третій годині вервечкою виходили з дверей фабрики «Казкова туфелька» (в нього самого заняття закінчувались о пів на третю), жінок, що всі здавалися або надто худими, або ж затовстими; жінок з блідими обличчями і пальцями, вимазаними чимось жахливим, що кольором скидалося на засохлу кров; жінок з опущеними очима, що своє взуття та робочі штани носили в пакетах з супермаркету «На будь-який смак». Минулої осені, коли вони з Керол, місіс Джербер і малим Іеном (якого Керол завжди обзивала Іеном-шмаркачем) їхали на святковий церковний ярмарок, Боббі бачив чоловіків і жінок, що збирали яблука за містом. Коли Боббі запитав, що то за люди, місіс Джербер пояснила, що вони мігранти, щось на зразок перелітних птахів; переїжджають з місця на місце, збираючи врожай зернової культури, на яку приходить сезон. Мати Боббі могла б бути однією з них, проте цього не трапилося.

Вона працювала секретаркою в агенції нерухомості «Рідне місто», що належала містеру Дональдові Відермену. Це була та сама компанія, у якій до серцевого нападу працював батько. Боббі думав, що вона дістала цю роботу головню тому, що Дональд Відермен любив Рендалла і йому стало шкода вдови й хлопця, який тільки-но виріс із пелюшок. Проте мати працювала сумлінно і добре виконувала свої обов'язки. Досить часто вона затримувалася на роботі допізна. Кілька разів Боббі траплялося разом із мамою бути в товаристві містера Відермена. Найяскравіше йому запам'ятався пікнік, що влаштовувала компанія, але якось містер Відермен возив їх до стоматолога у Бріджпорт, коли Боббі під час гри на перерві вибили зуба. Обое дорослих дивились одне на одного якось так... Іноді містер Відермен телефонував їй увечері й тоді вона кликала його Доном. Але Дон був старий і Боббі не дуже забивав собі ним голову.

Що мати робить в офісі цілими днями (і вечорами), Боббі достеменно не знав. Та він міг закластися, що це точно краще, ніж виготовляти взуття, збирати яблука чи о пів на п'яту ранку запалювати печі в пекарні «Тіп-Топ». Проти усього цього робота в його мами – просто високий пілотаж. І ще одне про маму Боббі: коли ставити їй певні запитання – проблеми вам гарантовані. Коли, наприклад, ви поцікавитесь, як це їй по грошах купити собі в «Сірз» три сукні, й одну з них шовкову, але не по грошах три місяці сплачувати по одинадцять з половиною доларів за «Швін» у крамниці

«Вестерн авто» – велосипед був сріблясто-червоний і від одного лише погляду на нього в Боббі солодко щеміло в животі – тільки-но запитайте в неї щось подібне і мало вам точно не здасться.

Боббі не питав. Він просто зібрався сам заробити собі на велик. Потрібна сума набереться до осені, а може, навіть до зими, і до того часу ця модель може взагалі зникнути з вітрини «Вестерн авто», та він все одно складатиме гроші. Доведеться гнути спину і крутитися, як муха в окропі. Життя нелегке і несправедливе.

* * *

Коли в останній вівторок квітня настав одинадцятий день народження Боббі, мама простягла йому невеличкий плоский пакунок, загорнутий у сріблястий папір. Усередині лежав помаранчевий читацький квиток. Для дорослих. Прощавайте, Ненсі Дрю, хлопці Гарді і моряк Дон Вінзлоу. Привіт усім іншим історіям на кшталт «Темряви нагорі сходів», повних таємничої, бентежної пристрасті. Не кажучи вже про скривавлені кинджали і кімнати на вежі (в оповіданнях про Ненсі Дрю і хлопців Гарді теж не бракувало таємниць та кімнат на вежах, та крові в них було зовсім небагато, а пристрастей взагалі ні краплі).

– Тільки не забудь, що місіс Келтон з видачі – моя подруга, – попередила мама.

Вона говорила своїм звичним, сухим, застережливим тоном, та їй було приємно, що Боббі задоволений. Вона це помітила.

– Якщо спробуєш узяти щось для дорослих на зразок «Пейтон Плейс» чи «Кінгз Роу», я дізнаюся.

Боббі засміявся. Йому це й так було відомо.

– Коли там буде та інша, міс Причепа, і якщо вона питатиме, звідки в тебе помаранчевий читацький, скажи, нехай подивиться на зворотному боці. Там мій дозвіл і підпис.

– Дякую, мамо. Це кльово.

Вона всміхнулася, нахилилася і швидко провела сухими губами по щоці сина. Поцілунок був такий короткий, що його майже й не було.

– Рада, що тобі сподобалось. Якщо я повернуся раніше, підемо в «Колонію» їсти смажені мідії та морозиво. На торт доведеться зачекати до вихідних. У мене тепер нема часу пекти. А зараз, синочку, вдягай плащ і давай рухайся, а то спізнишся до школи.

Вони спустилися східцями і разом вийшли на ганок. Біля тротуару стояло міське таксі. Чоловік у попліновому піджаку, зігнувшись до пасажирського вікна, розраховувався з водієм. Позаду нього тісною купкою стояло кілька валіз і паперових пакетів, отих, що з ручками.

- Це, мабуть, чоловік, що цими днями зняв кімнату на третьому поверсі, - сказала Ліз. Її губи знову проробили отой трюк зі стисканням. Вона стояла на верхній сходинці, прискіпливо оглядаючи сухорлявий зад чоловіка, що випинався в їхній бік, доки він вів перемовини з таксистом.

- Я не довіряю людям, що перевозять свої речі в паперових торбинах. Як на мене, особисті речі в паперових мішках виглядають просто нечупарно.

- Але ж у нього й валізи є, - заперечив Боббі, хоча й без маминих зауваг розумів, що три крихітних валізки нового мешканця - не бозна-який скарб. Вони були різнокаліберні й виглядали так, ніби хтось у кепському гуморі пожбурих їх ногою аж з Каліфорнії.

Боббі з мамою рушили цементною доріжкою. Таксі поїхало.

Чоловік у попліновому піджаку обернувся. Боббі усіх людей поділяв на три великі категорії: діти, дорослі та старі. Старі - це ті ж дорослі, тільки з сивим волоссям. Новий мешканець належав до третього типу. Його бліде, стомлене обличчя було глибоко пооране, проте лише навколо бляклих, синіх очей шкіра виглядала зів'ялою. Сиве волосся було тонке, як у немовляти, й уже відступало від чола, вкритого плямами кольору печінки. Високий і згорблений, він видався Боббі схожим на Бориса Карлоффа з «Театру шоку», кіно, що показували на 11 каналі щоп'ятниці о двадцять третій тридцять. Під попліновим піджаком виднілася дешева робоча одіж, що, здавалося, була йому завелика. Взутий він був у стоптані туфлі з дубленої шкіри.

- Привіт, народ, - промовив він, посміхаючись ніби через силу. - Мене звуть Теодор Бротіген. Я збираюся пожити тут деякий час.

Чоловік простяг мамі Боббі руку, вона її ледь торкнулася.

- Я Елізабет Гарфілд, а це мій син Роберт. Прошу нас вибачити, містере Бреттіген...

- Бротіген, мем, але я волів би, щоб ви з сином кликали мене просто Тед.

- Добре. Знаєте, Роберт поспішає до школи, а я на роботу. Приємно було з вами познайомитися, містере Бреттіген. Боббі, поквапся. Tempus fugit.

Вона рушила вниз у напрямку центру, а Боббі, значно повільнішою ходю, подався вгору схилом пагорба в бік Гарвіцької початкової школи, що розташовувалася на Ашер-авеню. Пройшовши цим маршрутом три чи чотири кроки, Боббі зупинився й озирнувся. Він відчував, що мати повелася з містером Бротігеном нечемно, навіть зверхньо. У його невеличкому колі друзів зверхність вважалася найгіршою вадою. Керол ненавиділа задавак, як і Саллі-Джон. Містер Бротіген, мабуть, уже пройшов половину доріжки, та якщо ні, Боббі хотілося йому всміхнутися. Нехай знає, що хоча б один член сім'ї Гарфілд точно не задавака.

Мати Боббі теж зупинилася й обернулася назад. Не те, щоб їй хотілося ще раз глянути на містера Бротігена, таке Боббі ніколи й на думку не спало б. Ні, вона озирнулася, щоб подивитися на сина. Вона знала, що Боббі обернеться ще раніше, ніж він сам. У цю мить Боббі відчув, як на його завжди веселу і світлу вдачу набігла темна хмарка. Мати інколи казала, що

швидше у Флориді піде сніг, аніж Боббі вдасться задурити їй голову, і йому подумалося, що вона має рацію. Скільки ж треба мати років, щоб зуміти обдурити свою маму? Двадцять? Тридцять? Чи чекати, доки вона постаріє і її мозок трохи скидатиметься на курячий бульйон?

Містер Бротіген і не думав рушати доріжкою. Він стояв біля тротуару, тримаючи в кожній руці по валізі, а третю затиснув під пахвою – паперові мішки він уже встиг перенести на газон номера 149 – зігнувшись під вагою ще дужче, ніж завжди. Він стояв якраз на півдорозі між ними, ніби пост дорожнього збору абощо.

Очі Ліз Гарфілд, метнулися повз нього до очей сина. «Іди, – наказували вони. – Не кажи ні слова. Він новенький. Приблукав сюди звідкілясь або й взагалі нізвідки, позапихавши половину речей в торбинки для продуктів. Просто мовчи і йди своєю дорогою».

Та Боббі цього не зробив. Можливо, тому що на день народження замість велосипеда він отримав читацький квиток.

– Був радий з вами познайомитися, містере Бротіген, – сказав Боббі. – Сподіваюся, вам тут сподобається. Бувайте.

– Гарного дня в школі, синку, – відповів містер Бротіген, – Навчися багато нового. Твоя мати має рацію: *tempus fugit*.

Боббі зиркнув на матір, щоб побачити, чи його маленький бунт після цих, таких же маленьких, лестощів, має хоч якісь шанси на прощення. Проте мамині губи залишалися непоступливо стиснутими. Не промовивши ні слова, вона повернулася і пішла вниз пагорбом. Боббі теж попрямував геть, радіючи, що все ж поговорив із чужинцем, навіть якщо мама згодом змусить його за це поплатитися.

Дійшовши до будинку Керол Джербер, він дістав свій помаранчевий читацький квиток і заходився його роздивлятися. Звичайно ж, не двадцятишестидюймовий «Швін», але також зовсім непогано. Якщо чесно, взагалі чудово. Перед ним відкривався цілий світ нових книжок, які треба було дослідити, і це нічого, що читацький коштував якихось два чи три зелених. Хіба не кажуть, що головне не подарунок, а увага?

Ну, принаймні так каже його мама.

Боббі перевернув картку. Маминою твердою рукою на ній виведено:

«Всім, кого це стосується. Це читацький квиток мого сина. Я дозволяю йому брати по три книжки на тиждень з відділу для дорослих публічної бібліотеки Гарвіча».

І підпис: Елізабет Пенроуз Гарфілд.

Під її іменем, ніби постскриптом, приписано:

«Гроші за затримку книжок Роберт сплачуватиме сам».

- Імениннику! - налякала його Керол Джербер, з криком вистрибнувши зі своєї засідки за деревом. Вона обійняла його за ший і міцно цмокнула в щок. Почервонівши, Боббі роззирався навсід, чи, бува, ніхто не бачить. Дружити з дівчатками збіса непросто і без поцілунків-сюрпризів. Та все було гаразд. На вершині пагорба по Ашер-авеню в напрямку школи рухався звичний ранковий потік учнів, але тут, унизу, вони були самі.

Боббі витер щок долонею.

- Ой, облиш, тобі ж сподобалося, - сміючись, вигукнула Керол.

- Зовсім ні, - сказав Боббі, хоча це була й неправда.

- І що тобі подарували?

- Читацький квиток, - відповів Боббі й показав їй картку. - Дорослий читацький квиток.

- Класно!

Йому здалося, чи в очах Керол і справді майнуло співчуття? Мабуть, ні. А якщо й так, то що?

- Ось, це тобі.

Керол простягла Боббі голмарківський конверт, на якому було витиснене його ім'я. Вона наліпила на нього ще кілька сердечок і наклейок з ведмедиками.

З легкою тривогою Боббі розірвав конверта, кажучи собі, що вітання завжди можна засунути глибоко до задньої кишені своїх полотняних штанів, якщо воно виявиться сопливим.

Та воно не було сопливе, хіба що трохи дитяче: хлопчик у крилатому капелюсі верхи на коні. В середині літерами, які мали здаватися, ніби дерев'яними, написано:

«З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ, КОВБОУ!»

І зовсім не сопливо. «З ЛЮБОВ'Ю, КЕРОЛ» було вже трохи сопливо, але що вдієш, вона ж все-таки дівчинка.

- Дякую.

- Знаю, листівка дитяча, але інші були ще гірші, - безапеляційно заявила Керол. Трохи вище по схилу на них чекав Саллі-Джон, викручуючи свого боло-баунсера[1 - «Bolo Bouncer» - американська марка іграшки, що складається з ракетки та м'ячика, прикріпленого на гумці до центру однієї зі сторін ракетки. (Тут і далі прим. пер.)], як тільки можна: то під праву руку, то під ліву, то за спину. Крутити його між ногами Саллі більше не намагався. Якимось він спробував зробити це на шкільному підвір'ї, але той добряче заіхав йому по яйцях. Саллі скрикнув. Боббі і ще кілька хлопців реготали аж до сліз. Керол і ще три її подруги прибігли спитати, що таке, але хлопці, всі, як один, сказали, що нічого не

сталось. Саллі-Джон сказав те ж саме, хоч був блідий і ледь не плакав. «Усі хлопці – телепні», – сказала тоді Керол, та Боббі був упевнений, що вона насправді так не думає. Інакше вона б не вискочила і не поцілувала його. А поцілунок був хороший, справжній міцний цьом. Власне, кращий, ніж він дістав від рідної мами.

– Листівка зовсім не дитяча, – заперечив Боббі.

– Ні, але майже дитяча, – озвалася Керол. – Я хотіла купити тобі дорослу листівку, але, Боже мій, які ж вони сопливі.

– Я знаю, – заспокоїв її Боббі.

– Як виростеш, ти теж збираєшся бути сопливим?

– Надіюся, що ні, – відповів він. – А ти?

– Ні, я хочу бути така, як мамина подруга Ріонда.

– Ріонда ж дуже товста, – з сумнівом зауважив Боббі.

– Але вона крута. Я буду теж крута, але без сала.

– В наш будинок в'їхав новий тип. У кімнату на третьому поверсі. Мама каже, там нагорі дуже гаряче.

– Справді? І який він? – захихотіла Керол. – Якийсь мусі-пусі?

– Він старий, – сказав Боббі й на мить замислився. – Але в нього цікаве обличчя. Мама його не злюбила з першого ж погляду, бо він привіз свої манелі в паперових пакетах.

До них приєднався Саллі-Джон.

– З днем народження, засранцю! – вигукнув він, плескаючи Боббі по спині.

На той час «засранець» був улюбленим словом Саллі-Джона. У Керол улюблене слово було «крутий», а Боббі натовді перебував у паузі між двома улюбленими словами. Хоч у звучанні фрази «до чортів» щось було.

– Якщо лаятимешся, я не буду йти з вами, – сказала Керол.

– Домовилися, – миролюбно погодився Саллі-Джон.

Керол була білявка з кучерявим волоссям і виглядала, ніби доросліша копія близнючок Бобсі. Джон Салліван був високий хлопець з чорним волоссям і зеленими очима, того типу, що й хлопці Гарді. Боббі Гарфілд ішов поміж ними, забувши про коротку мить пригнічення. У нього нині день народження, поряд ідуть його друзі й життя прекрасне. Боббі запхав листівку Керол до задньої кишені, а новий читацький квиток засунув глибоко в нагрудну кишеньку. Звідси картка точно не випаде і її ніхто не вкраде. Керол почала стрибати. Саллі-Джон попросив її, щоб припинила.

– Чому? – спитала Керол. – Я люблю стрибати.

– А я люблю казати «засранець», але ж не кажу, коли ти мене попросиш, – справедливо заперечив Саллі-Джон.

Керол глянула на Боббі.

– Знаєш, Керол, стрибати без скакалки трохи по-дитячому, – вибачливо сказав Боббі, потім знизав плечима. – Але стрибай, як хочеш. Ми не проти. Правда, Ес-Джей?

– Не-а, – відповів Саллі-Джон і знову заходився крутити свого «боло»: з боку в бік, знизу вгору, вуп, вуп, вуп.

Керол перестала підстрибувати. Вона йшла поміж ними, вдаючи, що вона дівчина Боббі Гарфілда, що в нього є водійські права й «б'юік» і вони ідуть до Бріджпорта на «Рок-н-рольну феерію ВКЕВ». Керол вважала Боббі дуже крутим, а найкрутішим було те, що він про це не здогадувався.

Боббі прийшов зі школи о третій. Він міг би прийти і швидше, але в його кампанію під назвою «Велик до Дня подяки» входив збір пляшок, щоб здати, і в пошуках їх Боббі прочісував кущі за Ашер-авеню. Він знайшов три «Реніголди» і одну з-під «Негі». Звісно, небагато, ну то й що? Вісім центів є вісім центів. Цент цента кличе. Це було ще однією приказкою його матері.

Боббі вимив руки (двійко пляшок були просто фу), знайшов у холодильнику чим підкріпитися, прочитав кілька старих коміксів про Супермена. Потім знову взяв собі попоісти з холодильника і сів дивитися «Американську естраду». Подзвонив Керол сказати, що будуть показувати Боббі Даріна. Вона вважала, що Боббі Дарін страшенно крутий, особливо, коли клацає пальцями, співаючи свою «Королеву танців».

Вона вже знала і дивилася виступ з кількома своїми пустоголовими подругами. Вони майже безупинно хихотіли на задньому плані. Звук скидався на щебет пташок у зоомагазині. А на екрані Дік Кларк демонстрував, скільки гною з прищів здатен поглинути один дезінфекційний тампон «Стрідекс».

О четвертій зателефонувала мама і повідомила, що містер Відермен просить її довше затриматися на роботі. Їй дуже шкода, але святкова вечір в «Колонії» скасовується. В холодильнику залишилося трохи тушкованої яловичини, якою він може повечеряти, а о восьмій вона прийде і покладе його спати.

– І, заради всього святого, Боббі, як розігрієш вечерю, не забудь вимкнути газ.

Розчарований, проте зовсім не здивований, Боббі повернувся до телевізора. На «Естраді» Дік саме представляв журі з оцінювання платівок. Боббі подумав, що хлопцеві, який сидів усередині, судячи з вигляду, приготився б увесь життєвий запас тампонів «Стрідекс».

Боббі засунув руку до нагрудної кишені і видобув звідти свій новий помаранчевий читацький квиток. Настрій знову покращився. Не обов'язково

сидіти перед телевизором з купою старих коміксів, якщо не хочеться. Можна сходити в бібліотеку і випробувати свій новий, дорослий читацький квиток. На видачі буде міс Причепа. От тільки її справжнє ім'я було міс Геррінгтон і Боббі вона здавалася гарною. Вона користувалася парфумами. Її обличчя і волосся завжди ними пахло. Аромат був ніжний і солодкий, як хороший спогад. А ще, хоч Саллі-Джон зараз навчається гри на тромбоні, Боббі міг би зайти до нього дорогою з бібліотеки, може, трохи поправлятися в пасах.

«Ще треба віднести пляшки в «Спайсерз», – подумав Боббі. – Цього літа я маю заробити на велик».

Життя вмило наповнилося змістом.

Мама Саллі запросила Боббі залишитися на вечерю, та він відмовився.

– Ні, дякую, я ліпше піду додому.

Він би з превеликим задоволенням з'їв тушкованого м'яса і хрумкої печеної картоплі в міс Салліван, а не те, що чекало на нього у власній квартирі. Та Боббі знав, що мало не перше, що зробить мати, повернувшись із офісу, загляне в холодильник і пересвідчиться, що миски «Тупперваре» з залишками яловичини там більше немає. Якщо миска залишиться на місці, спитає, що Боббі їв на вечерю. Питатиме спокійно, навіть байдуже. Коли Боббі скаже, що по вечерював у Саллі-Джона, вона кивне головою, поцікавиться, що вони їли і чи давали що-небудь на десерт, а ще запитав, чи він подякував міс Салліван. Може, вони навіть сидітимуть на канапі й разом їстимуть морозиво, дивлячись по телевизору «Солодке копито». І все буде добре... От тільки не буде. Врешті-решт розплата таки настане.

Можливо, мине день чи два, а може, навіть тиждень, але розплачуватися доведеться. Боббі це знав, майже й сам не усвідомлюючи свого знання.

Без сумніву, вона мала працювати допізна. Однак те, що замість святкової вечері довелося на самоті доїдати рештки яловичини, було водночас і покаранням за те, що він її не послухав і заговорив з новим сусідом. Коли Боббі спробує уникнути цієї кари, вона тільки примножиться, як гроші на депозитному рахунку.

Коли Боббі повернувся від Саллі-Джона, було чверть на сьому. Темніло. Він взяв дві нові книжки: одну про Перрі Мейсона під назвою «Справа оксамитових кігтів» і науково-фантастичний роман Кліффорда Сімака «Кільце навколо Сонця». Обидві виглядали до чортів привабливо, та й з міс Геррінгтон не виникло жодної проблеми. Навпаки, вона сказала, що Боббі читає не на свої роки серйозні книжки і порадила йому так тримати.

Дорогою додому від Ес-Джея Боббі придумав історію про те, як вони з міс Геррінгтон опинилися на круїзному кораблі, що затонув. Вижили лише вони двоє, знайшовши рятувальний жилет з написом «ПАРОПЛАВ ЛУЗІТАНІК». Їх прибило до невеличкого острівця, порослого пальмами і джунглями, в центрі якого височів вулкан. Потім вони лежали на пляжі й міс Геррінгтон, уся тремтячи, поскаржилася, що їй страшенно холодно і чи не міг би він обійняти її й зігріти. Звісно, що міг – так він і зробив. «Із задоволенням, міс Геррінгтон». А тоді з джунглів вийшли тубільці.

Спочатку вони здавалися цілком привітними, та виявилося, що це канібали, які живуть на схилах вулкана й убивають своїх жертв на оточеній черепами галявині. Усе складалося кепсько, та коли їх з міс Геррінгтон уже тягли до казана, з вулкана долинув гуркіт і...

– Привіт, Роберте.

Боббі підняв очі, перелякавшись навіть дужче, ніж коли Керол Джербер вилетіла з-за дерева, щоб поцілувати його на честь дня народження. То був новий сусід. Він сидів на верхній сходинці ганку і палив. Зі старих стоптаних туфель він перезувся в старі, стоптані домашні капці. Вечір був теплий, і поплінового піджака на ньому не було.

«Здається, він відчувається як удома», – подумав Боббі.

– О, містере Бротіген. Добридень.

– Я не хотів тебе налякати.

– Ви мене не злякали.

– Гадаю, таки злякав. Ти був за тисячі миль звідси. І, будь ласка, клич мене Тед.

– Згода.

От тільки Боббі не був упевнений, що зможе звикнути до «Теда». Кликати дорослого (а ще й старого) на ім'я суперечило не лише настановам матері, а й переконанням самого Боббі.

– У школі все гаразд? Вивчив щось новеньке?

– Так, усе добре.

Боббі переминався з ноги на ногу, перекидаючи книжки з руки в руку.

– Посидиш зі мною хвилику?

– Звичайно, тільки недовго. Маю деякі справи.

Справи, серед яких на першому місці – вечерея. На цей час вчорашня яловичина набувала в його очах все більшої привабливості.

– Аякже, справи і *tempus fugit*.

Сідаючи на широку сходинку поряд з містером Бротігеном – Тедом – і, вдихаючи запах його «Честерфілда», Боббі подумав, що ще ніколи не бачив такого стомленого чоловіка. Це ж не може бути через переїзд? Хіба можна бути таким знесиленим, коли з багажу в тебе тільки три невеликі валізи і три пакети для покупок? Можливо, потім приїде вантажівка з пожитками, та насправді Боббі в це не вірив. Це ж була лише кімната, нехай і велика, але просто кімната, з кухнею з одного боку й усім решта – з другого. Вони з Саллі-Джоном ходили заглянути туди, коли старенька міс Сайдлі після інфаркту переїхала до доньки.

- Tempus fugit означає «час біжить», - сказав Боббі. - Мама так часто каже. Вона також каже, що час нікого не чекає і що час лікує.

- Твоя мама любить приказки, чи не так?

- Ага, - відповів Боббі, відчуваючи раптову втому від думки про всі ці приказки. - У неї їх купа.

- Бен Джонсон назвав час старим лисим ошуканцем, - сказав Тед Бротіген, глибоко затягнувшись і випустивши через ніс дві цівки-близнючки. - А Борис Пастернак казав, що ми - полонені часу, заручники вічності.

Боббі дивився на нього зачаровано, на деякий час забувши про порожній шлунок.

Уявлення про час як про старого лисого ошуканця йому дуже сподобалося. Це було на всі сто відсотків правильно, хоч Боббі й не зміг би пояснити чому... І хіба саме від того, що не вмієш пояснити, не стає ще класніше? Ніби предмет у яйці чи тінь за матовим склом.

- Хто такий Бен Джонсон?

- Англієць, уже багато років як небіжчик, - пояснив містер Бротіген, - самозакоханий і, на загальну думку, нерозсудливий у питанні грошей, а ще схильний до метеоризму. Але...

- Що таке метеоризм?

Тед просунув язик поміж губ і видав короткий, але дуже реалістичний пук. Боббі приклав долоню до рота і зареготав у кулак.

- Діти вважають пукання смішним, - промовив Тед Бротіген, киваючи головою. - Так, так. А для людей мого віку це лише один із дедалі дивніших аспектів життя. До речі, в перервах між пуканням Бен Джонсон сказав багато чого розумного. Не так багато, як доктор Джонсон - Семюел Джонсон, я маю на увазі - та все-таки чимало.

- А Борис...

- Пастернак. Росіянин, - зневажливо сказав містер Бротіген, - як на мене, не вартий уваги. Можна глянути на твої книжки?

Боббі подав їх. Перрі Мейсона містер Бротіген («Тед, - нагадав він собі, - треба кликати його Тедом») віддав, лише мигцем глянувши на обкладинку. Роман Кліфорда Сімака він тримав довше: спершу, мружачись від спіралей диму, що пливли перед очима, розглядав обкладинку, потім погортав сторінки. При цьому Тед кивав головою.

- Цю я читав. Перш ніж приїхати сюди, у мене була купа часу на читання.

- Справді? - з ентузіазмом вигукнув Боббі. - І як, гарна книжка?

– Одна з його найкращих, – відповів містер Бротіген (Тед). Він скося поглянув на Боббі. Одне око розплющене, інше все ще примружене від диму, що надавало йому мудрого і водночас загадкового виразу. Ніби в дещо підозрілого суб'єкта з якогось детективного фільму. – Але ти впевнений, що зможеш це читати? Тобі ж тільки десь дванадцять років, не більше.

– Мені одинадцять, – відповів Боббі. Його втішило, що Тед прийняв його за дванадцятилітнього. – Сьогодні виповнилося. Я подужаю цю книжку. Я, може, всього й не зрозумію, але, якщо історія хороша, вона мені сподобається.

– У тебе день народження! – вражено вигукнув Тед. Він зробив останню затьжку і клацнув пальцями, відкидаючи недопалок. Цигарка впала на цементну доріжку, розсипаючись фонтаном іскор. – З днем народження, дорогий Роберте, всього тобі найкращого!

– Дякую. Тільки мені значно більше подобається «Боббі».

– Добре, Боббі. Підеш кудись святкувати?

– Та де. Мама мусить допізна працювати.

– Може, хочеш піднятися в мою скромну квартирку? Багато запропонувати не зможу, але консерви відкривати вмію, а ще в мене має бути якесь печиво.

– Дякую, але мама мені дещо залишила і я маю це з'їсти.

– Розумію.

І, диво дивне, здавалося, що він справді розумів.

Тед віддав Боббі його «Кільце навколо Сонця».

– У цій книжці, – промовив він, – пан Сімак висловлює теорію, що існують і інші світи, схожі на наш. Не інші планети, а інші Землі, паралельні Землі, що оточують Сонце свого роду кільцем. Захоплива ідея.

– Ага, – погодився Боббі. Про паралельні світи він читав також в інших книжках та коміксах.

Тед Бротіген дивився на Боббі задумливим, оцінним поглядом.

– Що? – спитав Боббі, раптом зніяковівши. Побачив щось зелене, як сказала б його мати.

На мить Боббі здалося, що Тед не відповість. Здавалося, він так глибоко поринув у думки, що перестав щось помічати. Тоді Тед стрепенувся і сів трохи прямише.

– Та нічого, – заговорив він. – У мене тут з'явилася ідейка. Може, хочеш трохи підзаробити? Не те, щоб багато, але...

– Звичайно, чорт забирай! Ще б пак!

«Я ж хочу велик», – мало не додав Боббі, але стримався.

«Не плещи язиком без потреби», – було ще одне висловлювання його мами.

– Я можу робити майже все, що захочете!

Вигляд у Теда Бротігена був стривожений і водночас захоплений. Так ніби прочинилися двері в його інше обличчя і Боббі побачив, що цей старий також був колись молодим, а може, навіть і з певною дозою зухвальства.

– Такі речі не варто говорити незнайомцям, – сказав Тед, – і хоча ми вже перейшли на «Боббі» й «Теда», а це – хороший початок, усе ж таки ми ще зовсім незнайомі.

– А хтось з отих Джонсонів казав що-небудь про незнайомців?

– Не пригадую нічого такого, але в Біблії є дещо на цю тему: «Бо приходить я в Тебе, мандрівник! Відверни гнів від мене – і я підкріплюся, перш ніж я відійду...»

Голос Теда на мить урвався. Веселість зникла з його обличчя і воно знову здалося старим. Та потім його голос зміцнів і Тед закінчив:

– «... перш ніж відійду, і не буде мене»[2 – Переклад І. Огієнка.]. Книга псалмів. От тільки не пам'ятаю, який.

– Та ні, не хвилюйтеся, я не збираюся нікого вбивати чи грабувати, просто дуже хочу заробити трохи грошей.

– Дай мені трохи часу, – сказав Тед. – Трохи часу подумати.

– Звичайно. Але якщо буде якась халтурка чи щось таке, то я саме той, хто вам потрібен. Одразу вам кажу.

– Халтурка? Можливо, хоч я б це так не назвав.

Тед кістлявими руками обхопив свої ще кістлявіші коліна і задивився через газон на Броуд-стрит. Усе більше сутеніло. Настала улюблена пора Боббі. На автівках, що проїжджали повз, уже ввімкнулися задні фари, а десь на Ашер-авеню місіс Сігсбі кликала своїх близнючок іти вечеряти. У цей час (а ще на світанку, коли він стояв у ванні над унітазом і пісаяв, а крізь вузьке вікно в його напіврозплющені очі падало сонячне світло) Боббі почувався, ніби сон у чийсь голові.

– Де ви жили, перш ніж переїхали сюди, містере... Теде?

– У місці, не такому гарному, як це, – промовив Тед, – далеко не такому гарному. А скільки ви вже тут живете, Боббі?

– Відколи себе пам'ятаю. Відколи помер мій тато. Мені тоді було три.

– І ти знаєш усіх на цій вулиці? Принаймні в цьому кварталі?

– Та майже всіх.

– І якби тут був хтось чужий? Приходько, незнайоме обличчя. Ти б помітив?

Боббі посміхнувся і кивнув.

– Ага. Думаю, помітив би.

Боббі чекав, що буде далі. Йому стало цікаво. Та продовження, очевидно, не планувалося.

Тед повільно й обережно підвівся. Коли він, скривившись, обхопив спину руками і потягнувся, Боббі почув, як у ній хруснули кісточки.

– Ходімо, – сказав Тед, – стає прохолодно. Я піднімуся разом з тобою. Твій ключ чи мій?

Боббі посміхнувся.

– Може, краще випробуєте свій? Не хочете?

Тед (ставало все легше думати про нього, як про Теда) витяг з кишені кільце з ключами. На ньому було тільки два ключі: від масивних входних дверей і від кімнати. Вони були нові й блискучі, кольору розбійницького золота. Ключі ж Боббі потьмяніли і подрпалися.

«Скільки ж Тедові років? – знову подумав Боббі. – Десь шістдесят, не менше. Шістдесятирічний чоловік тільки з двома ключами в кишені? Дивно».

Тед відчинив двері й вони увійшли у великий темний хол, у якому стояла підставка для парасоль і висіла стара картина з Льюїсом і Кларком, що споглядають американський захід. Боббі підійшов до дверей квартири Гарфілдів, а Тед рушив до сходів. Він на мить зупинився, спершись рукою на поруччя.

– У книжці Сімака чудовий сюжет, – промовив він, – а стиль не дуже. Я не кажу, що він поганий, але повір мені, бувають і кращі.

Боббі чекав.

– А є й книжки, написані хорошим стилем, а сюжет такий собі. Іноді читай заради сюжету, Боббі. Не бери приклад з книжкових снобів, які ніколи так не роблять. Іноді читай заради слів, заради стилю. Не будь як ті, що звикли грати напевне і ніколи не читають таких книжок. Але якщо тобі трапиться книжка з хорошим сюжетом і хорошим стилем, бережи її, як скарб.

– А ви думаєте, таких багато? – запитав Боббі.

– Більше, ніж здається книжковим снобам і любителям грати напевне. Значно більше. Можливо, я дам тобі одну. Запізнілий подарунок на день народження.

– Ви не мусите цього робити.

– Не мушу, але, напевно, я її таки подарую. І гарного тобі дня народження.

– Дякую. Він був чудовий.

Тоді Боббі пішов до себе, розігрів яловичину (не забувши, коли вона закипіла, вимкнути газ і поставити сковорідку в мийку відмочуватися), потім повечеряв на самоті, читаючи «Кільце навколо Сонця» і ввімкнувши телевізор для компанії. Він майже не чув Чета Гантлі та Девіда Брінклі, що бурмотіли вечірні новини. Тед був правий. Книжка виявилася просто бомбою.

Стиль видався йому теж нічого, та Боббі подумав, що це через невеликий читацький досвід.

«Я б хотів написати щось схоже, – думав Боббі, нарешті закривши книжку і вмошуючись на канапі дивитися «Солодке копито». – Цікаво, чи зумів би я».

Можливо. Чому б і ні? Хтось же мусить писати розповіді. Так само як хтось повинен лагодити труби, коли вони заб'ються, чи міняти лампи в ліхтарях у міському парку, коли вони перегорять.

Десь за годину, коли Боббі знову взяв до рук «Кільце навколо Сонця» і поринув у текст, повернулася мати. Помада в кутику її вуст трохи розмазалася, а з-під сукні виглядала комбінація. Боббі хотів був сказати їй про це, однак згадав, як сильно вона не любить, коли хтось каже, що в неї з-під п'ятниці стирчить субота. Та й яка різниця? Робочий день скінчився, а вдома, як вона любила говорити, немає нікого, крім нас, дівчаток.

Мама зазирнула в холодильник перевірити, чи він доїв тушковане м'ясо, пересвідчилася, чи вимкнена плита, потім глянула в мийку перевірити, чи відмочуються в мильній воді сковорідка і миска «Тапервер». Тоді поцілувала Боббі в скроню, злегка торкнувшись її губами на ходу, і пішла в свою кімнату переодягнутися з офісної сукні та панчіх. Вона здавалася якоюсь відстороненою, задумливою. Навіть не поцікавилася, чи добре пройшов його день народження.

Пізніше Боббі показав мамі листівку від Керол. Піднявши очі на листівку, навіть насправді не поглянувши, сказала, що вона мила, і повернула її Боббі.

Потім наказала йому вмиватися, чистити зуби й іти спати. Боббі так і зробив, ані слова не сказавши про свою цікаву розмову з Тедом. У маминому теперішньому настрої це могло б її тільки розсердити. Найкраще дати їй побути у своєму відстороненому стані, наодинці з собою, стільки, скільки буде потрібно, дати їй час до нього повернутися. Проте, коли Боббі закінчив чистити зуби й заліз до ліжка, він відчув, як його знову огортає сум. Іноді він відчував майже голод без неї, а вона й не здогадувалася.

Боббі перехилився через край ліжка і зачинив двері, відгороджуючись від звуків якогось старого фільму. Загасив світло. Аж тоді, коли вже почав поринати в сон, вона увійшла і сіла на край ліжка. Попросила вибачення за те, що була такою холодною, просто на роботі багато всього сталося і вона стомилася. Іноді там просто божевілья. Вона провела пальцями по чолу

Боббі, а потім поцілувала, від чого він аж затремтів. Боббі сів і пригорнувся до неї.

Від його дотику вона на мить залякла, та потім розслабилася. Навіть ненадовго обійняла його у відповідь. Боббі вирішив, що зараз саме слухна мить, щоб розповісти їй про Теда. Принаймні дещо.

– Я розмовляв з містером Бротігеном, коли прийшов додому з бібліотеки, – сказав він.

– З ким?

– З новим сусідом з третього поверху. Він просив, щоб я кликав його Тедом.

– В жодному разі... От гарно! Ти ж не знаєш його сто років.

– Тед сказав, що дорослий читацький квиток – чудовий подарунок для дитини.

Тед нічого такого не говорив, але Боббі прожив зі своєю матір'ю достатньо, щоб знати, чим її можна взяти, а чим ні.

Вона трохи розслабилася.

– А Тед сказав, звідки він?

– З місця, не такого гарного, як наше. Здається, він так сказав.

– Ну, це нам нічого не дає.

Боббі все ще обіймав маму. Він міг би обіймати її отак ще годину, вдихаючи аромат шампуню «Вайт Рейн», лаку для волосся «Акванет» і приємний запах тютюну в її подиху. Та вона вивільнилася і вклала Боббі назад до ліжка.

– Думаю, якщо він стане твоїм другом, твоїм дорослим другом, мені слід познайомитися з ним трохи ближче.

– Добре...

– Можливо, він сподобається мені більше без пакетів для покупок, порозкиданих по газоні.

В устах Ліз Гарфілд це звучало майже як примирення і Боббі був задоволений. Все-таки день закінчився більш ніж прийнятно.

– На добраніч, імениннику.

– На добраніч, мамо.

Вона вийшла, зачинивши за собою двері. Пізніше, уже глибокої ночі, Боббі здалося, що мама плаче в себе в кімнаті, та, напевно, це був лише сон.

II. Сумніви щодо Теда. Книжки, як помпи. Навіть не мрій. Саллі виграє нагороду. Боббі дістає роботу. Прикмети нищих людей

Уже йшло до літа і ставало все тепліше. Наступні кілька тижнів, коли Ліз поверталася з роботи, Тед зазвичай сидів на ганку і палив. Іноді сам, іноді з ним сидів Боббі й вони розмовляли про книжки. Іноколи до них приєднувалися Керол і Саллі-Джон. Діти втрюх перекидалися м'ячем на газоні, а Тед палив цигарку і дивився, як вони грають. Час від часу навідувалися й інші діти: Денні Ріверз приносив свій планер з бальсового дерева, заклеєний липкою стрічкою, пришелепкуватий Френсіс Аттерсон, що завжди їздив на самокаті, відштовхуючись тільки однією, надмірно розвиненою ногою, Енджі Ейвері та Івон Лавінг, що забігали спитати Керол, чи не хоче вона піти до Івон побавитися ляльками або в медсестер. Та найчастіше тут були тільки Ес-Джей і Керол, з якими Боббі найбільше дружив.

Всі діти називали містера Бротігена Тедом, та коли Боббі пояснив, чому було б краще, коли мати поблизу, кликати його містер Бротіген, Тед одразу ж погодився.

Сама ж мама Боббі, здавалося, ніяк не навчиться вимовляти прізвище «Бротіген». У неї завжди виходило «Бреттіген», хоч, може, й не навмисно. Боббі почав відчувати неприємне полешення щодо маминої думки про Теда. Спочатку він боявся, що мама ставитиметься до Теда, як і до місіс Еверз, його вчительки в другому класі. Вона зненавиділа місіс Еверз з першого погляду, до того ж зненавиділа глибоко, без жодної видимої чи зрозумілої Боббі причини. За увесь рік мати не сказала про неї жодного доброго слова: місіс Еверз вдягається в якесь старосвітське дрантя, місіс Еверз фарбує волосся, місіс Еверз надмірно розмальовується. Боббі повинен одразу ж сказати мамі, якщо місіс Еверз хоч пальцем його зачепить, бо вона з тих жінок, що люблять щипатися і давати штурхани. І все це лише після одних-однісіньких батьківських зборів, на яких місіс Еверз сказала Ліз, що Боббі добре встигає з усіх предметів. Того року батьківські збори проводили ще чотири рази, і мама Боббі завжди знаходила відмазки, щоб на них не піти. Думка про людей у Ліз твердла швидко, і якщо в своїй уяві під вашим портретом вона писала «ПОГАНІЙ», то напис цей майже завжди робився чорнилом. Якби місіс Еверз врятувала шестеро дітей з охопленого вогнем шкільного автобуса, то й тоді Ліз Гарфілд могла б пхикнути і заявити, що вони, мабуть, заборгували старій банькатій корові за два тижні, що їх у школі поїли молоком.

Тед докладав чималих зусиль, щоб бути з нею люб'язним і водночас не підлезуватися. А люди підлезувалися до його мами, Боббі це знав. Та що вже – він і сам не раз так робив, і це давало результат... певною мірою. Одного разу мати з Тедом майже десять хвилин обговорювали те, як жакливо, що «Доджерз» переїхали на інший кінець країни і навіть як слід не попрощалися. Та навіть те, що обое вболівали за «Доджерзів» зі стадіону «Ебетсафілда», не змогло розпалити між ними справжньої іскри. Вони ніколи не стали б друзями. Хоч Тед Бротіген і не викликав у матері такої гострої неприязні, як місіс Еверз, та все одно щось тут було не те. І Боббі

здавалося, що він знає, у чому річ. Він прочитав це в її очах того ранку, коли новий сусід тільки поселився. Ліз йому не довіряла. І Керол Джербер, як виявилося, теж.

– Часом мені здається, що він від чогось тікає, – сказала вона одного вечора, коли вони з Боббі та Ес-Джеем піднімалися на пагорб до Ашер-авеню. Десь з годину вони грали в м'яч, час від часу перекидаючись словами з Тедом, а тепер подалися в «Придорожню втіху» до містера Муна з'їсти по ріжку морозива. У Ес-Джея було тридцять центів і він пригощав. Він витяг з задньої кишені боло-баунсера, якого носив із собою, і вже за мить заходився крутити його вгору-вниз і по колу, вуп-вуп-вуп.

– Тікає? Ти жартуєш?

Боббі таке припущення приголомшило. Хоч Керол і добре розумілася на людях, навіть мама це зауважила.

– Ця дівчина – не красуня, але в проникливості їй не відмовиш, – сказала мама одного вечора.

– Затримай їх, Макгеррігле! – заволав Саллі-Джон. Взявши «боло» під пахву, він впав навколішки і почав стріляти з невидимого кулемета, скрививши рот на правий бік, щоб супроводжувати пальбу відповідним звуком, чимось на зразок гортанного «кх-кх-кх». – Живим я вам, копам, не дам! Вгати ім, Макс! Ріко в біді не кидають! Ох, чорт, вони мене пришили!

Ес-Джей схопився за груди, крутнувся і замертво гепнувся на газон місіс Конлан.

Ця пані, сімдесятип'ятирічна сварлива римується-зі-словом-мука, завершала:

– Хлопче! Гей, хлопче! Забирайся звідти! Ти мені квіти потовчеш!

У радіусі десяти футів від того місця, де впав Саллі-Джон, не було жодної квіткової грядки, та він вмить зірвався на ноги.

– Перепрошую, місіс Конлан.

Вона мовчки махнула на нього кулаком, показуючи, що вибачення не приймається, і коли діти рушили геть, пильно дивилася їм услід.

– Ти ж це не серйозно, хіба ні? – спитав у Керол Боббі. – Ну, про Теда?

– Та ні, мабуть, але... Ти ніколи не дивився, як він оглядає вулицю?

– Ага. Так, ніби когось шукає.

– Або насторожено виглядає, – відповіла Керол.

Саллі-Джон знову взявся за боло-баунсера. Червоний гумовий м'ячик замиготів в повітрі, вперед-назад, вперед-назад. Саллі припинив бавитися, тільки коли вони проходили повз «Ашер Емпайр». У прокаті було два фільми

з Бріжітт Бардо. Тільки для дорослих. Обов'язково показати водійські права чи паспорт. Винятки не допускаються.

Одна стрічка була нова, а друга, «І Бог створив жінку», – зі старих запасів. Цей фільм повертався на екран в «Емпайр», ніби погано вилікуваний кашель. На афіші Бріжітт була загорнута тільки в рушник і свою усмішку.

– Мама каже, що вона – непотріб, – озвалася Керол.

– Якщо вона – сміття, то я хотів би бути сміттярем, – зауважив Саллі-Джон, ворущачи бровами, як Гроучо.

– Ти теж думаєш, що вона – непотріб? – запитав Боббі в Керол.

– Я навіть до пуття не розумію, що це означає.

Коли вони вийшли з-під навісу (із заклопоноженої каси біля дверей висунулася місіс Годлоу, відома тутешнім дітям як місіс Годзілла, проводжаючи їх підозріливим поглядом), Керол через плече озирнулася на Бріжітт Бардо в рушнику. Вираз обличчя Керол було важко зрозуміти. Цікавість? Боббі не міг сказати.

– Але вона гарненька, правда?

– Погоджуюся.

– І треба мати сміливість, щоб показатися перед людьми в одному рушнику. Принаймні мені так здається.

Тепер, коли вони її минули, la femme Бріжітт ніякої цікавості в Саллі-Джона не викликала.

– Боббі, а звідки Тед родом?

– Не знаю. Він ніколи про це не розповідав.

Саллі кивнув, ніби нічого іншого й не очікував, і знову пустив в хід свого боло-баунсера: вперед-назад і по колу, вуп-вуп-вуп.

У травні думки Боббі почали перемикатися на літні канікули. У світі не було нічого кращого за те, що Саллі називав мегаканом. Можна буде годинами дурити з друзями на Броуд-стрит або в «Стерлінг-гаузі», що по той бік парку. Влітку в «Стерлінг-гаузі» зайнятися було чим: наприклад, грати в бейсбол і щотижня їздити до Вест-Гейвена, на пляж Патагонію. А ще в Боббі буде купа часу для себе. Звісно, він багато читатиме, але чим би він справді хотів зайняти частину цього часу, то це знайти якийсь підробіток. У банці з написом «ВЕЛОФОНД» лежало сім з гаком баксів. Що ж, і це початок... От тільки його не можна назвати особливо вдалим. З такими темпами Ніксон пробуде на посаді президента два роки, перш ніж Боббі зможе поїхати до школи на велику.

В один з таких днів під назвою «ось-ось канікули» Тед дав йому книжку в м'якій палітурці.

– Пригадуєш, я казав, що деякі книжки мають і хороший сюжет, і хороший стиль? – спитав він. – Ось одна книжка такого сорту. Запізнілий подарунок на день народження від нового друга. Принаймні я сподіваюся, що став твоїм другом.

– Стали. Дуже дякую!

Попри ентузіазм у голосі, Боббі взяв книжку з деяким сумнівом. Він зник, що книжки кишенькового формату мають яскраві, крикливі обкладинки і вульгарні, спокусливі анотації («Вона дійшла до дна... І ВПАЛА ЩЕ ГЛИБШЕ!»). На цій нічого такого не було. Обкладинка була майже вся біла. В одному кутку виднівся ледь розбірливо заштрихований малюнок: група дітей, що стоять колом. Книжка називалася «Володар мух». Над заголовком не було жодної закличної анотації і навіть скромних написів на зразок: «Історія, яку ви ніколи не забудете». У книжки взагалі був якийсь непривітливий, відразливий вигляд. Складалося враження, що історія під обкладинкою буде важка. Боббі, загалом, не мав нічого проти важких книжок, але тільки якщо вони входили в шкільну програму. Книжки ж для читання собі на втіху, на його думку, мали бути легкі. Автор може робити все що завгодно, тільки щоб ваші очі не бігали з боку в бік. Інакше яке ж це задоволення?

Боббі хотів було перевернути книжку на другий бік, однак Тед лагідно поклав долоню на руку Боббі.

– Не треба, – попросив він, – заради мене, не треба.

Боббі глянув на нього, не розуміючи.

– Стався до книжки, як до недослідженої землі. Відкрий її без карти. Коли дослідити її, намалюєш власну карту.

– А якщо вона мені не сподобається?

Тед знизав плечима.

– То не дочитуй. Книжка – як помпа. Якщо ти нічого не вкладеш, віддачі не буде. Ти заливаєш помпу своєю водою, помпуєш власними силами. Ти робиш це, бо розраховуєш дістати більше, ніж даєш... врешті. Вловлюєш думку?

Боббі кивнув.

– А скільки ти заливатимеш воду і помпуватимеш, якщо нічого не витікатиме?

– Напевно, не дуже довго.

– Ця книжка має десь двісті сторінок. Прочитай десять відсотків. Це двадцять сторінок. Я вже знаю, що в тебе справи з математикою йдуть гірше, ніж з читанням. Якщо до того часу вона тобі не сподобається, якщо не даватиме тобі більше, ніж ти в неї вкладаєш, то кинь цю книжку.

– Якби ж так можна було і в школі, – сказав Боббі, згадавши вірш Ральфа Волдо Емерсона, що їм треба було вивчити напам'ять. Починався він

словами: «Над виром височить бурхливим, немов склепіння, грубий міст». Ес-Джей називав поета Ральф Волдо Дуріксон.

– У школі інакше.

Вони сиділи за столом на Тедовій кухні. Вона виходила на задній двір, де все якраз буйно цвіло. Вище, на Колонія-стрит, Баузер, пес місіс О'Гари, сповнював м'яке весняне повітря своїм нескінченим гав-гав-гав. Тед палив «Честерфілд».

– До речі, що стосується школи: не бери книжки з собою. У ній є дещо, що твоя вчителька, можливо, не захоче, щоб ти читав. Може початися катавасія.

– Що?

– Халепа. А якщо в тебе будуть неприємності в школі, то будуть і вдома. Не мені тобі про це нагадувати. До того ж твоя мама... – Тед злегка повів вгору-вниз вільною від цигарки рукою, жест, який Боббі одразу зрозумів: «Твоя мама мені не довіряє».

Боббі спало на думку припущення Керол, що Тед, можливо, від чогось тікає, і пригадалися слова матері про те, що в проникливості їй не відмовиш.

– Що в цій книжці є такого, від чого в мене можуть бути неприємності?

«Володар мух» ще більше зацікавив Боббі.

– Нічого, щоб аж ганити її з піною на вустах, – сухо відповів Тед. Роздувшиши недопалок у бляшаній попільничці, він підійшов до свого маленького холодильника і дістав дві пляшки шипучки. В холодильнику не було ні пива, ні вина, тільки шипучка і скляна пляшка вершків. – Думаю, найжахливіший момент – це розмова про те, щоб застромити спис у зад дикого кабана. Та існує певний тип дорослих, що за деревами не бачать лісу. Прочитай перших двадцять сторінок – і ніколи не пошкодуєш. Це я тобі обіцяю.

Тед поставив пляшки на стіл і повідкорковував. Тоді підняв свою пляшку і цокнувся з Боббі.

– За твоїх нових друзів на острові.

– На якому острові?

Тед Бротіген усміхнувся, вистрілюючи з зім'ятої пачки останньою цигаркою.

– Дізнаєшся, – відповів він.

І Боббі справді дізнався. Йому не знадобилося і двадцяти сторінок, щоб зрозуміти, що «Володар мух» – збіса хороша книжка, може, навіть найкраща з усіх, що йому доводилося читати. Книжка зачарувала його вже на десятій сторінці, а на двадцятій Боббі взагалі поринув у неї з головою. Він жив на острові разом з Ральфом, Джеком, Рохою і рештою дітлахів, тремтів від страху перед твариною, що виявилася напівзотлілими останками пілота, що

заплутався в своєму парашуті, спочатку з тривогою, а потім з жахом спостерігав, як зграйка безневинних школярів перетворюється на дикунів і врешті-решт починає полювати на єдиного з-поміж них, кому вдалося зберегти рештки людськості.

Боббі дочитав книжку в суботу, за тиждень до кінця занять.

Коли опівдні Боббі так і не вийшов зі своєї кімнати, а ніхто з друзів не прийшов гратися й не було ні ранкових суботніх мультиків, ані навіть «Веселих мелодій» з десятої до одинадцятої, мама зазирнула в кімнату. Вона наказала Боббі злазити з ліжка, не застромлювати носа в книжку, а піти в парк чи ще кудись.

- А де Саллі? - поцікавилася мама.

- На Далгауз-сквер, там сьогодні концерт шкільного гурту.

Боббі дивився на матір, що стояла на порозі, й на звичні речі довкола збентеженим, ошелешеним поглядом. Він так заглибився в живий і яскравий світ роману, що реальність здавалася йому якоюсь блідою і несправжньою.

- А як щодо твоєї дівчини? Піди в парк з нею.

- Мамо, Керол мені не дівчина.

- Нехай, яка різниця. Заради Бога, Боббі, я ж не казала, що ви з нею збираєтеся втекти й одружитися.

- Вона і ще кілька дівчат ночували в Енджі. Керол каже, що коли вони в когось ночують, то спати майже не лягають, і посиденьки затягуються майже на всю ніч. Закладаюся, що вони ще в ліжку або тільки снідають, хоч вже пора обідати.

- То йди в парк сам. Я через тебе нервую. Коли в суботу вранці не грає телевізор, мені весь час здається, що ти помер.

Мама зайшла до кімнати і забрала книжку в нього з рук. Боббі, ніби в трансі, непорушно дивився, як вона гортає сторінки і навмання читає деякі уривки. А якщо вона натрапить на те місце, де хлопці обговорюють, як засунути списа в зад дикого кабана? Тільки хлопці були англійці й говорили «срака», що, на думку Боббі, звучало ще вульгарніше. Що вона подумала? Боббі не знав. Усе своє життя він провів поряд з матір'ю і майже весь час вони були тільки вдвох, а він і досі не міг передбачити, як вона зреагує на ту чи ту ситуацію.

- Це та книжка, що тобі дав Бреттіген?

- Ага.

- Подарував на день народження?

- Ага.

- Про що в ній розповідається?

– Хлопці опинилися на безлюдному острові. Їхній корабель затонув. Думаю, події відбуваються після Третьої світової війни або чогось такого. Той дядько, письменник, ніде не пише прямо.

– То це якась наукова фантастика.

– Так.

Від радості в Боббі трішки паморочилося в голові. На його думку, «Володар мух» був такий далекий від «Кільця навколо Сонця», скільки це взагалі можливо, але мама терпіти не могла наукову фантастику, і якщо щось і могло стримати її від потенційно небезпечного гортання, то це саме те, що треба.

Вона повернула Боббі книжку і підійшла до вікна.

– Боббі?

Вона не оглянулася на нього, принаймні не одразу. На ній була стара сорочка і суботні штани. Яскраве полуденне світло просвічувало крізь сорочку, і Боббі, дивлячись на її боки, вперше помітив, як мама схудла. Ніби забувала поїсти або що.

– Що, мамо?

– Містер Бреттіген тобі ще щось дарував?

– Мамо, він Бротіген.

Вона насупилася на свій відбиток у вікні... хоча, швидше за все, це був його відбиток.

– Не виправляй мене, Боббі. То як?

Боббі задумався. Кілька пляшок шипучки, інколи сандвіч з тунцем чи круасан з пекарні, де працювала мати Саллі, але ніяких подарунків. Крім книжки, одного з найкращих подарунків за все його життя.

– Та де. Та й з чого б це?

– Не знаю. Але й не можу зрозуміти, чому чоловік, з яким ти тільки-тільки познайомився, взагалі дарує якісь подарунки на день народження?

Вона зітхнула, схрестила руки на своїх невеличких гострих грудях і знову задивилась у вікно.

– Він розповідав мені, що раніше працював у Гартфорді, у якійсь державній службі, а тепер на пенсії. Тобі він теж це казав?

– Щось таке.

Насправді Тед ніколи не розповідав Боббі про свою роботу, а запитувати йому й на думку не спадало.

- А в якій сфері? В якому департаменті? Охорони здоров'я і соціальної політики? В дорожньо-транспортному управлінні? Чи в управлінні контролера?

Боббі похитав головою. Що в біса воно взагалі таке контролер?

- Думаю, він працював в освіті, - задумливо вела далі мати. - Він розмовляє, як учитель, хіба ні?

- Щось типу того.

- А які в нього хобі?

- Не знаю.

Крім читання, звісно. Два з трьох паперових мішків, що так роздратували маму, були набиті книжками в м'яких обкладинках, більшість з яких здалися Боббі дуже важкими.

Здавалося, мамі чомусь полегшало від того, що Боббі не знає, як новий сусід коротає свій час. Вона знизала плечима і коли заговорила, то швидше до самої себе, ніж до Боббі.

- Врешті-решт, це всього лише книга. До того ж у м'якій обкладинці.

- Він сказав, що в нього, можливо, знайдеться для мене робота, але наразі так нічого й не запропонував.

Мама блискавично обернулася до Боббі.

- Хай там що б він пропонував, хоч про яку послугу попросив, ти одразу скажеш про це мені, чув?

- Звичайно, я чув.

Її наполегливість здивувала і трохи стривожила Боббі.

- Пообіцяй.

- Обіцяю.

- Поклянись, Боббі.

Він покійно поклав руку на серце і промовив:

- Богом присягаюся своїй матері.

Зазвичай цим усе й закінчувалось, але цього разу вигляд у неї не був вдоволений.

- Він коли-небудь... Він щось тобі...

Вона замовкла з невластивим їй розгубленим виразом. Іноді такий вираз бував у учнів, коли місіс Бремвелл кликала їх до дошки визначати в реченні іменники та дієслова, а вони не знали.

– Чи він коли-небудь що, мамо?

– Не зважай, – сердито відрізала мама. – Забирайся звідси. Іди в парк або в «Стерлінг-гауз». Мені набридло на тебе дивитися.

«То чому ж ти тоді прийшла? – подумав Боббі, та вголос, звісно, нічого не сказав. – Я ж тобі не заважав, зовсім не заважав».

Боббі запхав «Володаря мух» до задньої кишені й попрямував до дверей. Вже на порозі він обернувся. Вона все ще стояла біля вікна, але тепер знову дивилася на Боббі. Для нього б стало несподіванкою в такі моменти побачити на її обличчі любов. Щонайбільше якусь ніби задумливість, і лише іноді ніжність.

– Слухай, мамо...

Він хотів попросити п'ятдесят центів, усього пів зеленого. На них Боббі міг би купити содову і два хот-доги в «Колонії». Йому подобалися їхні хот-доги, їх подавали в підсмажених булках з картопляними чіпсами і кружальцями квашених огірків.

Мамині губи знову проробили отой свій трюк зі стисканням і Боббі зрозумів, що нині не день хот-догів.

– І не проси, Боббі, навіть не мрій про це.

«Навіть не мрій про це» – один з її найулюбленіших висловів усіх часів.

– Цього тижня я маю заплатити тонну рахунків, так що доларові символи в уяві можеш не малювати.

Тільки тонни рахунків у неї не було, ось у чому річ. Принаймні не цього тижня. Боббі бачив і рахунок за світло, і чек за квартиру в конверті з позначкою «Містерові Монтелеоне» ще минулої середи.

І відмазатися тим, що йому скоро буде потрібен новий одяг, вона теж не може, бо навчальний рік закінчується, а не починається. Єдина зелень, яку він просив у мами останнім часом, це п'ять доларів на квартальний внесок у «Стерлінг-гаузі», та й то вона м'ялася, хоча й знала, що ця сума покриває плавання, заняття бейсболом у команді «Вовки і Леви», плюс страхування. Якби це була не його мама, Боббі назвав би таку поведінку скнарістю. Але він не міг сказати мамі нічого подібного. Будь-які розмови про гроші майже завжди виливалися в сварку, а суперечки з мамою щодо її фінансових поглядів, навіть у найменшому, могли викликати шалену істерику. А тоді вона ставала просто страшною.

Боббі посміхнувся.

– Нічого страшного, мамо.

Вона посміхнулась у відповідь, а тоді кивнула на банку з написом «ВЕЛОФОНД».

– Чому б тобі не позичити трохи звідти? Влаштуй собі свято. Я нікому не скажу. А потім зможеш у будь-який час повернути.

Він продовжував усміхатися, але через силу. Як легко їй таке казати. Вона навіть не думає, як би розсердилася сама, коли б Боббі запропонував взяти трохи з грошей за світло або телефон, чи з тих, що вона відкладала на купівлю робочого одягу. І тільки для того, щоб з'їсти в «Колонії» два хот-доги і шматок пирога з морозивом. А якби він отак безтурботно заявив, що нікому не скаже, і що вона в будь-який момент може повернути гроші на місце? Ага, аякже, і дістав би ляпаса.

* * *

Та коли Боббі дійшов до міського парку, обурення в душі вляглося і слово «скнарість» вилетіло з голови. Надворі чудовий день і йому треба дочитати відпадну книжку. І як можна сердитись і ображатись, коли на тебе чекає таке? Він знайшов усамітнену лавочку і знову розгорнув «Володаря мух». Його треба було дочитати сьогодні, дізнатися, чим усе скінчилося.

На останні сорок сторінок пішла година, й увесь цей час Боббі не помічав нічого навколо. Коли він нарешті згорнув книжку, то побачив, що всі коліна засипані дрібними, білими пелюстками. Повно їх було й у волоссі. Сидячи тут, Боббі навіть не зауважив, що навколо нього кружляє вихор яблуневого цвіту.

Він обтрусився і поглянув у бік дитячого майданчика. Діти гойдалися й грали в тетербол, б'ючи по м'ячу, підвішеному до стовпа, і намагаючись якомога швидше закрутити мотузку, якою він був прикріплений. Чи могли б ці діти, що сміючись ганяються одне за одним і качаються по траві, дійти до того, щоб ходити голими і поклонятися гнилій кабанячій голові? Як кортіло списати все на вигадки дорослих, що не люблять дітей. А таких чимало, Боббі знав. Та тут він заглянув у пісочницю і побачив маленького хлопчика. Малий ридма ридав, а поряд сидів старший хлопець і, наче й нічого не було, грався ваговозом «Тонка», якого вирвав у товариша з рук.

А кінець книжки – щасливий чи ні? Ще місяць тому ця думка здалася б Боббі дурницею, та зараз він дійсно не міг визначити. Ще ніколи в житті він не читав книжки, про яку не міг сказати, хороший у неї кінець чи поганий, щасливий чи сумний. Але Тед знає. Він питає в Теда.

* * *

Через п'ятнадцять хвилин Боббі все ще сидів на лавці, коли його знайшов Саллі-Джон, влетівши в парк.

– Старий засранцю, ось ти де! – гукнув Ес-Джей. – Я заходив до тебе і твоя мама сказала, що ти тут або в «Стерлінг-гаузі». Ну що, дочитав нарешті?

– Ага.

– І як, хороша книжка?

– Ага.

Саллі похитав головою.

– Я ще не бачив книжки, яка б мені справді сподобалася. Але повірю тобі на слово.

– Як концерт?

Саллі знизав плечима.

– Ми гуділи, поки всі не порозходилися, так що, думаю, непогано. Для нас, принаймні. А вгадай, хто виграв тиждень в таборі Вінівінея?

Табір для хлопчиків і дівчаток Віні належав Асоціації християнської молоді й був розташований на озері Джорджі, в лісах на північ від Сторрза. Щороку МКД – Міський комітет з питань дозвілля – жеребкуванням розігрував тижневу путівку.

Боббі відчув укол заздрощів.

– Не тринди.

Саллі-Джон вишкірився.

– Уяви собі, старий. У капелюсі сімдесят імен. Щонайменше. А старий лисий засранець містер Кофлін витягує Джона Л. Саллівана-молодшого, що мешкає за адресою Брод-стрит, 93. Мама ледь не намочила штани.

– Коли ідеш?

– Через два тижні після закінчення школи. Мама спробує на цей же час взяти відпустку в пекарні й на тиждень поїхати до Вісконсину навідати бабусю з дідом. Вона збирається їхати мегапсом.

Мегаканом були літні канікули, мегашоу – Ед Салліван у неділю увечері, а мегапес – це, звісно, автобус перевізника «Грейгаунд» з емблемою хорта. Міська автобусна станція містилася трохи вище від «Ашер Емпайр» і «Колонії».

– А ти не хочеш поїхати з нею до Вісконсину? – запитав Боббі, відчуваючи збочене бажання хоч трохи зіпсувати другові радість від такої удачі.

– Та трохи, але більше мені хочеться поїхати в табір постріляти з лука.

Він обійняв Боббі за плечі.

– Я б так хотів, щоб ти поїхав зі мною, книжковий засранцю.

При цих словах Боббі стало гидко від самого себе. Він знову глянув на «Володаря мух» і зрозумів, що скоро перечитає роман. Може, навіть у серпні, коли стане нудно. У серпні зазвичай ставало нудно, хоч у травні в це було важко повірити. Потім Боббі підняв очі на Саллі-Джона, посміхнувся і теж обхопив його руками за плечі.

– Везучий ти качур, – промовив він.

– Тоді можеш називати мене Дональдом, – згодився Саллі-Джон.

Вони ще трохи посиділи на лавці, обійнявшись, дивились, як граються малі діти, а на них раз по раз зливою сипався яблуневий цвіт. Потім Саллі сказав, що йде в «Емпайр» на денний сеанс, і йому ліпше поквапитись, якщо не хоче пропустити анонс.

– Ходи зі мною, Боборіно. Показують «Чорного скорпіона». Куди не потрапиш, на монстра натрапиш.

– Не можу. Я банкрут.

Якщо не рахувати семи доларів у банці «ВЕЛОФОНДУ», це була чиста правда. До того ж іти сьогодні в кіно йому чомусь не хотілося, хоч у школі хтось розказував, що «Чорний скорпіон» – просто клас. Скорпіони, коли вбивають людей, проштрикують їх наскрізь своїми жалами, а ще зрівнюють із землею Мехіко.

Чого Боббі справді хотів, так це піти додому і поговорити з Тедом про «Володаря мух».

– Банкрут? – сумно перепитав Саллі. – Справді тяжко, чуваче. Я б заплатив за тебе, але в мене самого тільки тридцять п'ять центів.

– Не парся. Слухай, а де твоє «боло»?

Саллі спохмурнів, як ніколи.

– Гумка тріснула. Напевно, полетіло в болойський рай.

Боббі пирснув. Болойський рай? Дійсно смішно.

– Будеш купувати нове?

– Навряд чи. У «Вулворті» продається набір фокусника, хочу його купити. На коробці пише, що в ньому шістдесят різних трюків. Знаєш, Боббі, коли я виросту, то добре було б стати фокусником. Подорожувати з цирком чи вар'єте, носити чорний фрак і циліндр. Я б витягав з нього кроликів і всяке тому подібне лайно.

– Кролики, напевно, дійсно накладуть тобі в капелюха, – озвався Боббі.

Саллі вишкірився.

– Зате я буду крутим засранцем! Як би мені хотілося ним бути! Будь у чому!

Він підвівся.

– Ти точно не хочеш піти зі мною? Може, тобі б вдалося прокрастися попри Годзіллу.

На суботній денний сеанс в «Емпайр» збиралися сотні дітей. Програма зазвичай складалася з фільму циклу «Такі різні монстри», восьми чи дев'яти коротких мультиків, анонсу «Майбутніх цікавинок» і кіноновин.

Місіс Годлоу просто скаженіла, намагаючись їх змусити мовчки стояти в черзі. Вона не розуміла, що навіть загалом чемних дітей не можна примусити в суботу після обіду поводитися, неначе в школі. А ще вона була схиблена на думці, що десятки дітей, яким уже виповнилося дванадцять, намагаються проникнути в кінотеатр зі знижками для молодших. Дай їй волю, місіс Джі вимагала б свідоцтво про народження не тільки на фільми з Бріжітт Бардо, а й на суботній денний сеанс. Але не маючи таких повноважень, вона обмежилася вереском «ТИ З ЯКОГО РОКУ?» на кожного, чий зріст був вищий від п'яти з половиною футів.

Серед цього шарварку інколи можна було легко прослизнути всередину, а ще в суботу не було контролера. Але сьогодні гігантські скорпіони Боббі не приваблювали. Він провів цілий тиждень з реалістичнішими чудовиськами, більшість з яких, мабуть, ззовні були схожі на самого Боббі.

– Не-а, я тут потусуюся, – сказав він.

– О'кей.

Саллі-Джон виколупав зі свого чорного волосся кілька яблуневих пелюсток і урочисто глянув на Боббі.

– Мегабоб, скажи, що я крутий засранець.

– Саллі, ти крутий засранець.

– Так! – Саллі-Джон підстрибнув ледь не до неба, сміючись і молотячи кулаками повітря. – А як інакше! Крутий засранець сьогодні! І супермегакрутий фокусник завтра! Паф-паф!

Від сміху Боббі повалився на спинку лавки, розставивши ноги носками кросівок досередини. Ес-Джей був такий смішний, коли його починало нести.

Саллі рушив був геть, але обернувся.

– Знаєш що, старий? Коли я заходив у парк, то зустрів кількох дивних типчиків.

– І що в них було дивного?

Саллі розгублено похитав головою.

– Не знаю, – пробурмотів він, – реально не знаю.

Тоді він пішов геть, наспівуючи «На танцях». Пісня була його улюблена. Боббі вона теж подобалася. «Денні енд зе Джуніорз»[3 – «Danny & the Juniors» – вокальний гурт (ду-воп, рок-н-рол), найбільше відомий своєю піснею «At the Hop».] були просто чудові.

Боббі знову розгорнув подарунок Теда. Книжка виглядала вже добряче зачитаною. Він перечитав кілька останніх сторінок, місце, де нарешті з'явилися дорослі. І знову почав ламати голову над кінцем. Щасливий чи трагічний? Саллі-Джон зовсім вилетів з голови. Пізніше йому спало на думку, що якби Ес-Джей тоді обмовився, що дивні типчики, яких він бачив, були в жовтих плащах, все б могло скластися зовсім інакше.

– Вільям Голдінг написав про цю книжку одну цікаву річ, яка, на мою думку, пов'язана з твоїми сумнівами щодо фіналу... Боббі, хочеш ще шипучки?

Боббі похитав головою.

– Ні, дякую.

Шипучка була йому не вельми до смаку і пив він її тільки з ввічливості, коли був у Теда. Вони знову сиділи за Тедовим кухонним столом. Пес місіс О'Гари і далі гавкав. На пам'яті Боббі Баузер ніколи й не переставав. А Тед і далі палив «Честерфілд». Повернувшись з парку, Боббі заглянув подивитися, як там мама, побачив, що вона дримає на ліжку, і помчав на третій поверх спитати Теда про закінчення «Володаря мух».

Тед підійшов до холодильника... і зупинився, поклавши руку на дверцята і задивившись у порожнечу.

Пізніше Боббі усвідомить, що це був перший чіткий проблиск того, що з Тедом не зовсім усе гаразд. Насправді все було зовсім негаразд і ставало щораз гірше.

– Спочатку їх відчуваєш під очними яблуками, – вимовив Тед буденним тоном. Він говорив чітко, Боббі розібрав кожне слово.

– Відчуваєш що?

– Спочатку їх відчуваєш під очними яблуками.

Тед усе ще витріщався в порожнечу, обхопивши пальцями ручку холодильника. Боббі злякався. Здавалося, щось було в повітрі, щось схоже на пилок, і в Боббі залоскотало у носі й з тильного боку засвербіли долоні.

А тоді Тед відчинив дверцята і схилювався над холодильником.

– Точно не хочеш? – спитав він. – Шипучка холодна і смачна.

– Ні... ні, не треба.

Тед повернувся за стіл і Боббі збагнув, що він або вирішив вдати, що нічого не сталося, або нічого не пам'ятає. Він також зрозумів, що з Тедом уже все нормально, й цього було досить. Дорослі просто диваки, от і все. Іноді просто не треба звертати уваги на те, що вони роблять.

- Розкажіть мені, що він, тобто містер Голдінг, написав про кінець.

- Скільки пригадую, це звучало приблизно так: «Хлопців рятувала команда військового корабля – їхнє щастя – а хто рятуватиме команду?»

Тед налив шипучки в склянку, почекав, поки всядеться піна, а тоді долив ще.

- Це тобі щось дало?

Боббі прокручував фразу в голові, ніби якусь загадку. Прокляття, та це й була загадка.

- Ні, – нарешті озвався він, – все одно не розумію. Їх не треба рятувати, я маю на увазі команду. Вони ж не на острові. Та й...

Він пригадав хлопчиків у пісочниці, як один ридма ридав, а другий незворушно бавився вкраденою іграшкою.

- Ті дядьки на кораблі, вони ж дорослі. А дорослих не треба рятувати.

- Ні?

- Ні.

- Ніколи?

Боббі несподівано подумав про матір і про її ставлення до грошей. А тоді пригадав ніч, коли він прокинувся і йому почулося, що вона плаче. Він нічого не відповів.

- Поміркуй про це, – сказав Тед, глибоко затагнувся і випустив хмарку диму. – Хороші книжки призначені ще й для того, щоб над ними роздумували.

- Добре.

- «Володар мух» не дуже схожий на «Хлопців Гарді», правда ж?

Перед очима Боббі вмить чітко спалахнула картина, як Френк і Джо Гарді біжать по джунглях з саморобними списками, виспівуючи, що вб'ють кабана, а потім застромлять списи йому в задницю.

Боббі розреготався, а коли до нього приєднався і Тед, він зрозумів, що з хлопцями Гарді, Томом Свіфтом, Ріком Брантом і Бомбою, хлопчиком з джунглів, покінчено. «Володар мух» поклав ім край раз і назавжди. Боббі був дуже радий, що має дорослий читацький квиток.

- Ні, – сказав він, – звичайно, не схожий.

- Хороші книжки не відразу розкривають усі свої таємниці. Запам'ятаєш це?

- Так.

– Прекрасно. А тепер скажи, чи хочеш ти заробляти в мене один долар на тиждень?

Зміна теми була така несподівана, що Боббі на мить розгубився. Та потім, засміявшись, вигукнув:

– Ще б пак, не те слово!

В голові швидко закружляли цифри. Боббі знав математику достатньо добре, щоб вирахувати, що долар на тиждень виходить принаймні п'ятнадцять доларів до вересня, плюс те, що в нього вже є, а якщо додати добрий урожай пляшок на здачу і кілька газонів, які він викосить у себе на вулиці... Чорт, можливо, він кататиметься на «Швіні» ще до Дня праці!

– Що ви хочете, щоб я робив?

– Ми маємо бути обережні, дуже обережні.

Тед мовчки обдумував щось дуже довго і Боббі злякався, що він знову почне говорити про якусь нісенітницю, яку спочатку відчуваєш під очними яблуками. Та коли Тед підвів очі, дивної порожнечі в них не було. Погляд був ясний і трохи винуватий.

– Я ніколи б не попросив свого друга, а тим паче юного друга, брехати батькам, але в цьому разі, Боббі, я прошу тебе разом зі мною зайнятися незначним оказамиленням. Ти знаєш, що це таке?

– Звичайно, – Боббі пригадався Саллі-Джон і його нове прагнення подорожувати з цирком, носити чорний костюм і витягати кроликів з капелюха. – Фокусники обдурюють цим людей.

– Якщо розглядати під таким кутом, звучить не дуже гарно, правда?

Боббі похитав головою. Якщо відкинути блискітки і прожектори, звучало зовсім негарно.

Тед відпив ковток і витер піну з верхньої губи.

– Боббі, твоя мама... Не те що вона мене не любить, казати таке було б несправедливо, але думаю, вона близька до цього. Тобі так не здається?

– Напевно. Коли я сказав, що у вас, можливо, знайдеться для мене робота, вона зреагувала якось дивно. Сказала, щоб я, перш ніж погоджуватися, спочатку обов'язково розповів їй про будь-яке ваше завдання.

Тед Бротіген кивнув головою.

– Гадаю, все через те, що ви, коли переїжджали, привезли частину речей у паперових пакетах. Знаю, звучить по-дурному, але більше нічого не можу придумати.

Боббі думав, що Тед усміхнеться, та він тільки знову кивнув.

– Можливо, річ саме в цьому. У всякому разі, Боббі, я б не хотів, щоб ти йшов проти маминої волі.

Звучало добре, але Боббі Гарфілд не зовсім у це вірив. Якби Тед казав правду, то навіщо тоді козамилання?

– Скажи мамі, що в мене стали швидко втомлюватися очі. І це правда.

Ніби на підтвердження своїх слів, Тед підняв праву руку і заходився великим і вказівним пальцями масувати кутики очей.

– Скажи їй, що я хочу, щоб ти щодня читав мені деякі статті з газет і за це я платитиму тобі долар на тиждень, або ж, як каже твій друг Саллі, один зелений.

Боббі кивнув. Але заробляти бакс на тиждень, читаючи, як успіхи в Кеннеді на попередніх виборах і які шанси у Флойда Паттерсона[4 – Флорид Паттерсон (1935–2006) – американський боксер-професіонал, олімпійський чемпіон 1952 року, чемпіон світу в суперважкій категорії.] перемогти в червні? Чи, може, про Блонді й Діка Трейсі для комплекту? Мама чи містер Бідермен з агенції «Рідне місто» могли б у це повірити, але не Боббі.

Тед усе ще тер очі. Його рука зависла над тонким носом, як павук.

– Що ще? – спитав Боббі на диво безбарвним голосом. Такий голос був у його мами, коли він пообіцяв прибрати в кімнаті, а вона, увійшовши в кінці дня, побачила, що нічого не зроблено. – Що я маю робити насправді?

– Хочу, щоб ти був насторожі, ось і все, – відповів Тед.

– За чим мені пильнувати?

– За ницими людьми в жовтих плащах.

Пальці Теда були все ще зайняті кутиками очей. Боббі хотілося, щоб він припинив; в цих рухах було щось моторошне. Невже він справді відчуває щось під очними яблуками і через це так натхненно тре й мусолить очі? Щось, що розвіє увагу і стає на заваді його зазвичай виважені, чіткому мисленню?

– Ниці люди? Карлики? – у дитинстві Боббі читав про карликів у казках, але щоб ці вигадані герої існували насправді? Нісенітниця, та нічого іншого на думку не спадало.

Тед засміявся широко, сонячною усмішкою, і аж тоді Боббі усвідомив, як він щойно був сам не свій.

– Поняття «ниці люди» я вживаю в діккенсівському сенсі слова і маю на увазі типів, що доволі дурнуваті й одночасно доволі небезпечні на вигляд. Наприклад, таких, що ріжуться в крепс у провулках, при цьому пускаючи по колу загорнуту в паперовий пакет пляшку з випивкою. Тих, що, спершись на телефонні стовпи, свистять услід жінкам, що йдуть по іншому боці вулиці і витирають потилиці не вельми чистими хустинками. Людей, які вважають вишуканими капелюхи з застромленим пером. Людей, що мають такий вигляд,

ніби знають правильні відповіді на всі безглузді життєві питання. Я висловлююся не надто чітко, еге ж? Ці слова кажуть тобі хоч про щось? Знаходять відгук у твоїй душі?

Відгук у душі Боббі ці слова знаходили, так само як уявлення про час, як про старого лисого ошуканця. Відчуття, що слово чи фраза сказані влучно, хоч і не можеш до ладу сказати чому. Йому пригадався містер Бідермен, який завжди здавався неголеним, навіть коли від його щік все ще пахло солодким лосьйоном після гоління; це як звідкись здогадатися, що містер Бідермен колується в носі, коли залишається в машині сам, або що він, проходячи повз телефони-автомати, навіть не задумуючись, перевіряє ящики для решти.

– Я вас розумію, – промовив Боббі.

– Добре. Навіть за сотню життів я б ніколи не попросив тебе заговорити з цими типами чи навіть до них наблизитися. Але прошу тебе бути пильним, раз на день обходити район – Броуд-стрит, Комонвелс-стрит, Колонія-стрит і Ашер-авеню – а тоді йти знову сюди, до номера 149. І просто вдивляйся в те, що бачиш.

У голові Боббі все починало ставати на свої місця. На його день народження і водночас у свій перший день в будинку № 149 Тед запитав, чи Боббі знає всіх на вулиці й чи міг би він впізнати приходьків, людей з незнайомими обличчями. Чужих, якщо вони з'являться. Не минуло і трьох тижнів, як Керол Джербер висловила припущення, що Тед від чогось утікає.

– А скільки цих типів? – поцікавився Боббі.

– Трое чи п'ятеро, а тепер, може, вже й більше, – Тед знизав плечима. – Ти впізнаєш їх по довгих, жовтих плащах і оливковій шкірі. Хоча смаглявість – усього лише камуфляж.

– Як штучна засмага з лосьйоном «Ментен» чи щось таке?

– Думаю, так і є. Якщо вони будуть за кермом, ти впізнаєш їх по авто.

– Марки? Моделі?

Боббі почувався Береном Макгавіном з «Майка Гаммера» і наказав собі не захоплюватися. Це тобі не телевізор. Та все одно захоплю.

Тед похитав головою.

– І гадки не маю. Але ти все одно здогадаєшся. Їхні машини такі ж, як і їхні жовті плащі, гостроносі туфлі та масна ароматизована штука, якою вони зализують волосся. Крикливі й вульгарні.

– Ниці, – сказав Боббі. Фраза пролунала швидше як констатація.

– Ниці, – повторив Тед і значуще кивнув. Відсморбнув шипучки і поглянув кудись у той бік, звідки долидало безупинне гавкання Баузера. Тед просидів так деякий час, наче іграшка, у якій зламалася пружина, або машина, у якої скінчилося пальне.

- Вони мене відчують, - промовив Тед, - і я їх теж. Що за світ!

- Чого їм треба?

Тед приголомшено повернувся до нього. Здавалося, він на мить забув про присутність Боббі або просто не усвідомлював, з ким розмовляє. Тоді він всміхнувся, нахилився і поклав свою руку на руку Боббі. Вона була велика, тепла і заспокійлива: рука чоловіка. Від її дотику легка настороженість Боббі розвіялася.

- Певну річ, яка випадково в мене, - промовив Тед. - Давай на цьому і зупинимось.

- Але вони не копи? Не федерали чи...

- Хочеш знати, чи я не в десятці найрозшукуваніших людей ФБР або комуністичний агент, як у «Я вів потрійне життя»? Чи поганий хлопець?

- Я знаю, що ви - не поганий хлопець, - заперечив Боббі, та рум'янець, що розлився по щоках, свідчив про протилежне. Не те, щоб його думка щось суттєво змінювала. Погані хлопці теж можуть подобатися і їх навіть можна любити. І в Гітлера теж була мама, як любила повторювати мати Боббі.

- Я - не поганий хлопець. Я ніколи не грабував банків і не викрадав військових таємниць. Надто багато часу я провів, читаючи книжки, і моя порція штрафів за запізнення залишилася не заплаченою. Тож якби існувала бібліотечна поліція, боюся, вона б полювала на мене. Але я не злочинець на зразок тих, що показують у телевізорі.

- Але ниці люди в жовтих плащах з їхньої породи.

Тед кивнув.

- Поганці аж до глибини душі і, як я вже сказав, небезпечні.

- А ви їх бачили?

- Багато разів, але не тут. І дев'яносто дев'ять відсотків зі ста, що й ти їх не побачиш. Пильнуй, чи вони не з'являться, це все, про що я прошу. Зможеш?

- Так.

- Боббі, щось не так?

- Ні.

Та його щось штрикнуло: не якась зв'язна думка, а просто секундне відчуття, спроба її вловити.

- Впевнений?

- Ага.

- Гаразд. А тепер питання ось яке: чи зможеш ти з чистим, ну принаймні зі спокійним, сумлінням, не казати матері про цю частину своїх обов'язків?

- Так, - не задумуючись, випалив Боббі, хоча й розумів, що згода означає значні зміни в його житті... та не лише зміни, а й ризик. Боббі неабияк боявся мами, і не лише через усвідомлення того, як сильно вона може розсердитися і як довго здатна таїти зло. Здебільшого його страх породжувався гнітючим відчуттям, що його люблять тільки зовсім трішечки і йому хотілося зберегти хоч цю крихту материнської любові. Та йому подобався Тед... подобалося відчувати його велику, теплу і шорстку долоню на своїй руці, подобався дотик його пальців, що на згинах стали майже гудзуватими. Та й хіба це справжня брехня? Всього лише недомовка.

- Справді впевнений?

«Якщо хочеш навчитися брехати, то недомовки, Бобику, якраз хороший спосіб почати», - прошепотів внутрішній голос. Боббі не звернув на нього уваги.

- Так, на всі сто, - сказав Боббі. - Теде, а ці типи небезпечні тільки для вас чи ще для когось?

Він думав про свою маму, та й про себе теж.

- Для мене вони справді становлять серйозну загрозу. Що ж до інших - більшості інших людей - то, мабуть, ні. Хочеш, скажу тобі кумедну річ?

- Звичайно.

- Більшість людей не помічає їх, доки вони не підійдуть дуже, дуже близько. Так, ніби вони здатні заморочувати людей, як ота «Тінь» зі старої радіоп'еси.

- Хочете сказати, вони якісь... типу...

На язика крутилося слово «надприродні», та чомусь воно ніяк не злітало з губ.

- Що ти, зовсім ні.

Тед відмахнувся від запитання, ще перш ніж воно було вимовлене до кінця.

Коли тієї ночі Боббі довше, ніж звичайно, лежав без сну, йому подумалося, що Тед майже боявся, що це слово буде вимовлене вголос.

- Існує безліч людей, і то зовсім звичайних, яких ми не помічаємо. Офіціантку, що йде додому з роботи, понуривши голову і несучи в руках паперовий пакет з робочим взуттям. Старих, що по обіді гуляють по парку. Дівчаток-підлітків у бігудях і з радіоприймачами, з яких лунає «Зворотний відлік» Пітера Тріпа. Та діти їх помічають. Діти помічають усіх. А ти, Боббі, ще дитина.

- З вашого опису, цих типів не так уже й легко не зауважити.

- Ти маєш на увазі плащі, туфлі, яскраві автівки? Та саме це й змушує декого – багатьох людей, насправді – відвертати погляд. Зводити невеличкі бар'єри на шляху від очей до мозку. В будь-якому разі, Боббі, я не хочу, щоб ти ризикував. Якщо все-таки побачиш людей в жовтих плащах, не наближайся до них. Не розмовляй з ними, навіть якщо вони до тебе заговорять. Мені не спадає на думку жодна причина, чому б вони це робили. Думаю, вони навіть тебе не помітять, як більшість людей по-справжньому не помічає їх самих. Але я купу всього про них не знаю. А тепер повтори, що я сказав. Слово в слово. Це важливо.

- Не наближатися і не розмовляти з ними.

- Навіть якщо вони до тебе заговорять, – досить нетерпляче уточнив Тед.

- Так, навіть якщо вони до мене заговорять. А що мені тоді робити?

- Приходь сюди і повідом мене, що вони поблизу і де ти їх бачив. Іди спокійно, доки не впевнишся, що вони тебе більше не бачать, а тоді біжи. Біжи, як вітер. Так, ніби за тобою чорти женуться.

- І що ви робитимете? – запитав Боббі, хоч і сам чудово знав. Може, він і не такий проникливий, як Керол, але й не повний телепень. – Ви втечете, чи не так?

Тед Бротіген знизав плечима і осушив склянку шипучки, уникаючи погляду Боббі.

- Вирішу, коли прийде час. Якщо прийде. Якщо пощастить, відчуття, що я маю останні кілька днів, – відчуття, що ці люди близько – мине.

- А таке вже бувало?

- І не раз. А тепер чому б нам не поговорити про щось приємніше?

Потім півгодини вони розмовляли про бейсбол і музику. Боббі вразило, що Тед не лише знає пісні Елвіса Преслі, а деякі з них йому навіть подобаються. Потім перейшли на страхи і надії Боббі, пов'язані з переходом у сьомий клас у вересні. Розмова була досить приємна, але за кожною темою Боббі відчував тінь нищих людей у жовтих плащах. Вони таїлися тут, у кімнаті Теда на третьому поверсі, як химерні, незримі тіні.

Аж коли Боббі вже збирався йти, Тед знову заговорив про них.

- Є дещо, на що тобі треба звернути увагу. Знаки, що мої... мої старі друзі десь поблизу.

- Які саме?

- Коли блукатимеш містом, звертай увагу на оголошення про зниклих домашніх тварин. Їх розклеюють на стінах, у вітринах крамниць, на телефонних стовпах у житлових районах. «Загубилася сіра плямиста кішка з чорними вушками, білим нагрудником і загнутим хвостом. Телефонуйте: 7-7661, Ірокез», «Загубився маленький дворняга, покруч від бігля, на кличку

Тріксі, любить дітей. Наші хочуть, щоб він повернувся додому. Телефонуйте: 7-0984, Ірокез, або приводьте на адресу Пібоді-стрит, 77». Щось таке.

- В сенсі? Господи, хочете сказати, що вони вбивають домашніх улюбленців? Думаєте...

- Думаю, більшості цих тварин взагалі не існує, - відповів Тед. Його голос був сумний і стомлений. - Навіть якщо є якесь маленьке, розмите фото, думаю, здебільшого все це просто вигадки. Гадаю, оголошення - це спосіб передання інформації, хоч і не уявляю, чому б їм замість цього не піти в «Колонію» і не поговорити за печенею з картопляним пюре. Боббі, а куди твоя мама ходить на закупи?

- У «На будь-який смак». Це поруч з агенцією нерухомості містера Бідермена.

- А ти з нею ходиш?

- Іноді.

Коли був молодший, Боббі кожної п'ятниці чекав маму в крамниці, читаючи телепрограму з полиці з пресою, поки вона не приходила. Боббі подобалися ці пообіддя, бо починалися вихідні, бо мама дозволяла йому штовхати візок, а він завжди уявляв, що це перегоновий автомобіль, а ще тому, що Боббі любив її. Та Тедові він нічого не розповів. Це було ще за царя Гороха. Боже, та йому було тільки вісім.

- Придивися до дошок оголошень, які висять у супермаркетах біля каси, - сказав Тед. - Там ти побачиш багацько невеличких, написаних від руки оголошень на кшталт: «ПРОДАЮ АВТОМОБІЛЬ». Шукай ті, що пришпилені догори ногами. У місті є ще якісь супермаркети?

- Є ще «А & Р» за залізничним мостом, але мама туди не ходить. Каже, що м'ясник завжди пускає їй бісики.

- Зможеш перевіряти дошку оголошень і там?

- Аякже.

- Добре, наразі дуже добре. А знаєш класики, що їх діти завжди малюють на тротуарах?

Боббі кивнув.

- Шукай такі, біля яких накреслені зірки чи місяць, або і те, і те, переважно різною крейдою. А ще звертай увагу на хвости повітряних зміїв, що звисають з телефонних дротів. Не на самих зміїв, а тільки на їхні хвости. І...

Тед замовк і насупився, замислившись. Коли він вийняв «Честерфілд» з коробки на столі і припалив, Боббі цілком тверезо, чітко і без найменшої тіні страху подумав: «Люди, він схибнувся. І то на всю голову».

Це точно і сумніву не підлягає. Боббі лише сподівався, що Тед такий же обережний, як і схиблений. Бо якщо мама почує, що він верзе, вона ніколи й близько не підпустить до нього Боббі. Або взагалі викличе людей з гамівними сачками... або попросить старого доброго Дона Відермена зробити це за неї.

– Боббі, знаєш годинник на міській площі?

– Аякже.

– Він може почати вибивати не ту годину або посеред години. А ще шукай у газетах повідомлення про випадки дрібного вандалізму в церквах. Мої друзі не люблять церков, але не коять нічого такого грандіозного. На те вони й ниці, даруй за каламбур. Є ще й інші знаки, що вони близько, але нема потреби тобі забивати ними голову. Як на мене, оголошення – найнадійніший орієнтир.

– «Як побачите Джинджер, будь ласка, поверніть її додому».

– Саме та...

– Боббі? – це був голос його мами, супроводжуваний шурхотом її суботніх кросівок по східцях. – Боббі, ти нагорі?

III. Материнська влада. Боббі починає роботу. «Він тебе торкався?»
Останній день школи

Боббі з Тедом обмінялися винуватими поглядами. Обое сіли кожен по свій бік столу, так, ніби до цього займалися якимись дурницями, а не тільки про них говорили.

«Вона здогадається, що ми щось задумали, – розпачливо думав Боббі. – У мене ж на обличчі написано».

– Нічого, – сказав Тед, – нічого не видно. Тобі так здається, бо вона має владу над тобою. Материнську владу.

Боббі вражено витріщився на нього.

«Ви читали мої думки? Ви оце зараз прочитали мої думки?»

Мама вже майже дійшла до майданчика третього поверху і часу на відповідь не залишалося, навіть якби Тед і хотів. Але по обличчю Теда Боббі бачив, що той і не збирався відповідати. І Боббі тут же почав сумніватися, чи добре розчув.

Мама вже стояла в прочинених дверях, переводячи прискіпливий погляд з сина на Теда, то знову на сина.

– То ти все-таки тут, – сказала мама. – Боже, Боббі, ти хіба не чув, як я кликала?

– Мамо, я не встиг жодного слова вимовити, а ти вже прийшла сюди.

Вона гмикнула. Вуста склалися в легку, незначущу усмішку, механічну усмішку для людей. Її очі перебігали з одного на другого, з одного на другого, вишукуючи щось недоречне, щось, що їй не сподобається, щось погане.

– Я не чула, як ти прийшов з вулиці.

– Ти спала в себе на ліжку.

– Як у вас справи, місіс Гарфілд? – поцікавився Тед.

– Краще не буває.

Вона і далі свердлила їх поглядом. Боббі не мав уявлення, що вона хоче побачити, але розпачливий і винуватий вираз, очевидно, зник з його обличчя. Якби вона помітила, Боббі б уже знав. Знав би, що вона знає.

– Може, хочете пляшку шипучки? – запропонував Тед. – У мене є «Рутбір». Нічого особливого, зате холодне.

– Дякую, дуже люб'язно з вашого боку, – погодилася Ліз.

Вона увійшла і сіла за кухонний стіл поряд із Боббі. Неуважливо гладячи його по нозі, спостерігала, як Тед відчиняє невеличкий холодильник і дістає шипучку.

– Поки що тут нагорі ще не гаряче, але обіцяю вам, містере Бреттіген, через місяць буде. Не хочете придбати вентилятора?

– А це ідея.

Тед наповнив шипучкою чисту склянку і застиг перед холодильником, тримаючи склянку до світла і чекаючи, доки осяде пінка. Він здавався Боббі схожим на одного з тих науковців, що їх показують у рекламі, зациклених на продукті А і продукті Б, а ще на факті, що таблетки від печії «Ролейдз» поглинають шлункового соку в п'ятдесят сім разів більше за власну вагу. Неймовірно, але факт.

– Не треба повної склянки, цього досить, – сказала мама трохи нетерпляче. Тед підніс їй напій, вона піднесла склянку. – Будьмо.

Вона зробила ковток і скривилася так, ніби то не шипучка, а житне віскі. Потім понад склянкою задивилася, як Тед сів, струсив попіл з цигарки і знову заклав недопалок у кутик рота.

– Ви тепер нерозлийвода, – зауважила мама. Сидите собі на кухні, попиваєте шипучку. Мило, скажу я вам. І про що ви сьогодні розмовляли?

– Про книжку, яку мені подарував містер Бротіген, – відповів Боббі. Його голос звучав спокійно і природно, голос, який нічого не приховує. – Про «Володаря мух». Я не міг розібрати, кінець щасливий чи сумний, і вирішив спитати в Теда.

– А-а, і що він сказав?

– Пів-на-пів. І сказав над цим поміркувати.

Ліз засміялася, однак не дуже весело.

– Я, містере Бреттіген, читаю детективи, а роздуми приберігаю для реального життя. Але, звісно, я ще не на пенсії.

– Звичайно, по вас видно, що ви – жінка в розквіті сил, – зауважив Тед.

Мама подарувала Тедові погляд «лестощами-ви-нічого-не-досягнете». Боббі добре його знав.

– Ще я запропонував Боббі невеличкий підробіток, – повідомив Тед. – Він погодився... з вашого дозволу, звісно.

На згадку про підробіток її чоло спохмурніло і розгладилося на згадку про дозвіл. Вона простягнула руку і злегка торкнулася рудого волосся Боббі. Рух був такий незвичний, що в Боббі очі мало на лоба не полізли. Та вона ні на мить не зводила очей з Тедового обличчя.

«Вона йому не довіряє і, схоже, ніколи не зможе довіряти», – збагнув Боббі.

– Про яку роботу йдеться?

– Він хоче, щоб я...

– Тихо, – сказала вона, незмигну втупившись у Теда понад склянкою.

– Я б хотів, щоб Боббі читав мені газети. Можливо, після обіду, – пояснив Тед і додав, що його очі вже не ті, що колись, і що йому що не день усе складніше розбирати дрібний шрифт. Та він хоче бути в курсі подій. Часи тепер дуже цікаві, хіба місіс Гарфілд так не вважає? А ще йому б хотілося стежити за колонками Стюарта Олсопа, Волтера Вінчелла і до них подібних. Звісно, Вінчелл займається плітками, зате цікавими. Хіба місіс Гарфілд так не здається?

Боббі слухав з усе більшим напруженням, хоч по маминому виразу обличчя і позі, та й навіть по тому, як вона відсorbувала шипучку, Боббі бачив, що вона вірить усьому, що каже Тед. З цим усе в порядку. Але якщо на Теда знову найде затьмарення? Якщо він знову, дивлячись в нікуди, почне розводитися про нищих людей у жовтих плащах чи про хвости від повітряних зміїв, що висять на телефонних дротах?

Але нічого не трапилося. На кінець Тед сказав, що хотів би знати, як ведеться «Доджерзам», а особливо Морі Віллзу, хоч вони й перебралися до Лос-Анджелеса. Він промовив це з виглядом людини, що твердо вирішила

сказати правду, навіть якщо через це їй трохи соромно. Боббі хід здався розумним.

– Думаю, пропозиція хороша, – погодилася мама. Майже проти власної волі, як здалося Боббі. – Взагалі про таке можна тільки мріяти. Я б сама хотіла мати таку роботу.

– Закладаюся, ви чудово виконуєте свою роботу, місіс Гарфілд.

Вона знову пронизала його холодним поглядом «лестощі-зі-мною-не-пройдуть».

– Вам доведеться додатково приплачувати Боббі за кросворди, – кинула вона, підводячись. Хоч Боббі й не зрозумів зауваги, проте його вразила жорстокість, якою віяло від фрази, ніби від уламка скла, застромленого в зефір. Ніби вона хотіла поглузувати з того, що в Теда поганий зір, і з його інтелекту водночас. Ніби хотіла образити Теда за те, що він добре ставиться до її сина. Боббі було все ще соромно за свою брехню і страшно, що вона дізнається, однак зараз його охопила майже зловтішна радість. Вона на це заслужила.

– Мій Боббі добре вміє розв'язувати кросворди.

– Я й не сумнівався, – посміхнувся Тед.

– Ходімо вниз, Бобе. Пора дати містерові Бреттігену перепочити.

– Але...

– Думаю, я приляжу ненадовго, Боббі. Трохи голова болить. Радий, що тобі припав до душі «Володар мух». Як хочеш, завтра можеш почати працювати. Читатимеш спеціальний додаток до недільної газети. Попереджаю, це буде хрещення вогнем.

– Домовилися.

Мама вийшла на вузький майданчик коло Тедових дверей. Боббі рушив за нею. Мама обернулася і подивилася на Теда понад головою Боббі.

– А чому б не на ганку? – спитала вона. – Свіже повітря піде на користь вам обом. Краще, ніж у цій затхлій кімнаті. І я зможу послухати, як буду у вітальні.

Боббі подумав, що вони обмінюються якимись сигналами. Не за допомогою телепатії, звичайно... хоч, власне, це й була телепатія. Нудна телепатія дорослих.

– Хороша ідея, – погодився Тед. – На ганку нам буде чудово. До побачення, Боббі. До побачення, місіс Гарфілд.

Боббі ледь не ляпнув «па-па, Теде», та в останній момент замінив фразу на «до зустрічі, містере Бротіген». Він ішов до сходів, непевно усміхаючись і відчуючи, як його пройняв піт. Як людину, яка щойно уникла жакливого біди.

Мама затрималася нагорі.

– А давно ви на пенсії, містєре Бреттіген, якщо смію запитати?

Боббі майже був вирішив, що мама неправильно вимовляє Тєдовє ім'я ненавмисне, та зараз він різко змінив свою думку. Навмисне, ще й як навмисне.

– Три роки.

Тєд роздушив недопалок у переповненій бляшаній попільничці й одразу ж запалив знову.

– То виходить... вам шістдесят вісім?

– Взагалі шістдесят шість.

Голос Тєда залишався м'яким і щирим, але в Боббі склалося враження, що такі запитання йому не до душі.

– Мені надали повну пенсію на два роки раніше. За станом здоров'я.

«Мамо, тільки не питай, що з ним, – подумки застогнав Боббі. – Не смій».

Вона не посміла. Натомість спитала, ким Тєд працював у Гартфордї.

– Бухгалтером. Я працював в управлінні контролера.

– А ми з Боббі гадали, що ваша робота пов'язана з освітою. Бухгалтерія! Дуже відповідальне заняття.

Тєд усміхнувся. Боббі подумалося, що в цій усмішці було щось моторошне.

– За двадцять років я добив три калькулятори. Якщо це відповідальність, місіс Гарфілд, тоді я був ох який відповідальний. «Горила Суїні розставив коліна. Друкарка механічно платівку ставить і вмикає грамофон»[5 – З творів Томаса Стернза Еліота.].

– Щось я не розумію.

– В такий спосіб я хочу сказати, що багато років працював на роботі, в якій не було майже ніякого сенсу.

– В ній з'явився б сенс, коли б у вас була дитина, яку треба годувати, виховувати і забезпечувати їй дах над головою.

Вона подивилася на Тєда, злегка випнувши підборіддя. Її погляд промовляв: якщо він бажає посперечатися, то вона готова. Якщо Тєдові так кортить, вона вийде з ним на ринг.

Та, на полегшення Боббі, ні на ринг, ні на трибуни Тєдові не хотілося.

– Гадаю, ви маєте слухність, місіс Гарфілд, цілком з вами згоден.

Вона ще якусь мить випинала підборіддя, всім своїм виглядом запитуючи, чи він, бува, не передумав, даючи час змінити рішення.

Коли Тед не промовив більше ні слова, вона посміхнулася. Це була її переможна усмішка. Боббі любив матір, та зненацька відчув, що втомився від неї. Втомився від того, що знає її погляди, її приказки, категоричність думок.

– Спасибі за шипучку, містере Бреттіген, було дуже смачно.

З цими словами вона повела сина вниз. Коли вони спустилися на другий поверх, вона відпустила його руку і далі йшла попереду.

Боббі гадав, що за вечерею вони поговорять про його нову роботу, та вийшло інакше. Мама, здавалося, перебувала десь дуже далеко від нього, її погляд був відсторонений. Прохання дати йому ще шматок м'ясного пирога довелося повторювати двічі. Коли пізніше того вечора подзвонив телефон, мама аж зіскочила з канапи, де вони дивилися телевізор, щоб узяти слухавку. У неї це вийшло так само, як у Рікі Нелсона з серіалу «Оззі і Гарріет». Вона послухала, щось відповіла і повернулася на канапу.

– Хто це був? – поцікавився Боббі.

– Помилилися номером, – відповіла Ліз.

У своєму теперішньому віці Боббі Гарфілд усе ще очікував сну з радісною дитячою впевненістю. Лежачи на спині, розкинувши п'яти по краях ліжка, засунувши руки в прохолоду під подушкою, так що лікті стирчали назовні. Уночі, після того як Тед розповів про нищих людей у жовтих плащах («І машини, не забувай про їхні великі, блискучі машини», – думав Боббі) він лежав у тій же позі, відгорнувши простирadlo до пояса. На його вузькі дитячі груди падало місячне світло, повторюючи чотирикутні обриси віконної рами.

Коли б Боббі про це подумав (а він не думав), то міг би очікувати, що тепер, коли він залишився сам у темряві і товариство йому складає тільки накрутний «Біг-Бен» і приглушений звук вечірніх новин з сусідньої кімнати, ниці люди Теда стануть реальнішими. З ним завжди так: легко було сміятися з Франкенштейна з «Театру шоку», вдавати непритомність і, коли з'являється чудовисько, вигукувати: «Ох, Френкі!», особливо, коли Саллі-Джон приходив до нього ночувати. Але в темряві, коли Ес-Джей починав хропіти або, ще гірше, коли Боббі залишався сам, образ доктора Франкенштейна здавався... не те, щоб реальним, але... ймовірним.

Однак на нищих людей Теда відчуття ймовірності не поширювалося. Якщо на те пішлося, думка, що люди спілкуються за допомогою оголошень про зниклих домашніх улюбленців, у темряві видалася ще безглуздішою. Але не небезпечно божевільною. Боббі чомусь не вважав Теда по-справжньому, глибоко божевільним. Просто, на біду Теда, йому трохи за гадками аж голова туманіє, особливо тепер, коли йому майже нічим зайнятися. Тед просто трохи... ну... блін, трохи що? Боббі не міг підібрати потрібного означення. Якби на думку спало слово «ексцентричний», він би з радістю і полегшенням ухопився за нього.

Але... він ніби читав мої думки. Як щодо цього?

Та ні, Боббі просто не зрозумів, ось і все. Погано розчув. А може, Тед справді прочитав його думки, скориставшись по суті своїй нецікавою, дорослою екстрасенсорикою? Здер з його обличчя винуватий вираз, як здирають вологу етикетку зі скла. Що ж, матері Боббі це завжди вдавалося, принаймні до сьогодні.

Але...

Ніяких «але». Тед – хороший дядячко, який знає багато про книжки, а не читає думки. Так само як Саллі-Джон Салліван ніякий не фокусник і ніколи ним не стане.

– Все це лише оковамилювання, – промурмотів Боббі. Він витяг руки з-під подушки, схрестив зап'ястя і змахнув ними в повітрі. У місячному світлі на його грудях майнула тінь голуба.

Боббі посміхнувся, заплющив очі і заснув.

Наступного ранку Боббі сидів на ганку й уголос зачитував окремі статті з «Гарвіцької недільної газети». Тед, вмотивившись у кріслі-гойдалці, палив «Честерфілд» і мовчки слухав. Позаду ліворуч тріпотіли фіранки у відчинених вікнах вітальні Гарфілдів.

Боббі уявив, як мама сидить у кріслі ближче до світла з кошиком для шиття і, слухаючи, підшиває спідниці.

– Довші спідниці знову в моді, – повідомила мама десь зо два тижні тому. – Один рік підгинай, а наступної весни знову розпускай шви і роби їх довгими, а все тому, що так вирішила зграйка педиків у Нью-Йорку і Лондоні. І навіть я їх слухаю, не знаю.

Чи справді вона там, Боббі не знав – відчинені вікна і лопотіння фіранок самі по собі ще нічого не означали – та все одно уявляв. Коли він стане старший, то збагне, що завжди уявляв її десь там: за дверима, в глибині трибун, там, де тіні такі густі, що не можна як слід роздивитися, у темряві нагорі сходів. Йому завжди здавалося, що вона там.

Спортивні репортажі були цікаві (Морі Віллз крав бази[6 – База – одна з чотирьох точок на полі, до яких послідовно має доторкнутися ранер, щоб виграти очко.], аж гай шумів), перші шпальти – не дуже, а особисті колонки взагалі виявилися довгими, нудними і незрозумілими. У них було повно виразів на кшталт «фіскальної відповідальності» та «економічних показників рецесивного характеру». Проте Боббі це не турбувало. Врешті-решт, це його робота і вона приносить гроші, а робота часто нецікава, принаймні не весь час.

«На вівсянку треба заробити», – іноді говорила його мати, коли містер Бідермен змушував її затриматися. Боббі пишався вже й тим, що на фразі «економічні показники рецесивного характеру» в нього не заплівся язик. До того ж інша робота, таємна, з'явилася в нього завдяки божевільній впевненості Теда, що його хтось переслідує, і брати за неї гроші Боббі

було б некомфортно. Йому б здавалося, що він ніби обманює Теда, хоч це й була його власна ідея.

Проте безглуздо чи ні, а це було частиною його обов'язків, і Боббі взявся до них тієї ж неділі після обіду. Доки мама дрімала, Боббі обійшов район у пошуках нищих людей у жовтих плащах та їхніх знаків. Він натрапив на багато цікавих речей. На Колонія-стрит якась жінка сварилася з чоловіком. Обое стояли чоло до чола, як Красунчик Джордж і Копиця Колгаун перед початком поединку з реслінгу. На Ашер-авеню якийсь малюк молотив по пістонах закіптюженим камінцем. Біля крамнички «Спайсерз», що на розі Коммонвелс і Брод-стрит, двоє підлітків впивалися одне одному в губи. Фургон з цікавим написом: «СМАЧНІ ПОДАРУНКИ ДЛЯ ВАШОГО ШЛУНКА» на борту. Та ніяких жовтих плащів чи оголошень про зниклих домашніх тварин на телефонних стовпах Боббі не помітив. І жодного сліду хвостів повітряних зміїв на дрютах.

Боббі завернув у «Спайсерз» купити кульку-жуйку за цент і кинув оком на дошку оголошень. Вільшу її частину займали світлини цьогорічних кандидаток на «Міс Реніголд». Кілька власників продавали старі автомобілі, але ці оголошення були прикріплені нормально. На іншому папірці написано: «ПРОДАЮ НАДВІРНИЙ БАСЕЙН, У ХОРОШОМУ СТАНІ, ВАШИМ ДІТЯМ СПОДОБАЄТЬСЯ». Оголошення висіло косо, та Боббі подумав, що косо не рахується.

На Ашер-авеню він побачив схожого на кита «б'юіка», припаркованого біля гідранта. Авто було пляшково-зеленого кольору і не здалося Боббі вульгарно яскравим, попри ілюмінатори по боках капота і решітку радіатора, що робили його схожим на вищирену пашу хромованої зубатки.

У понеділок, дорогою до школи і назад, Боббі знову видивлявся нищих людей. Він нічого не побачив, та його споглядання не сховалося від Керол Джербер, що йшла разом з ним і Ес-Джеєм. Мама Боббі мала рацію: Керол була справді прониклива.

- Що, комуністичним агентам знадобилися плани? - поцікавилася Керол.

- Га?

- Ти постійно розглядаєшся на всі боки, навіть назад дивисься.

Якусь мить Боббі вагався, чи не розповісти їм, для чого його найняв Тед, та потім вирішив, що це не дуже вдала ідея. Це була б хороша ідея, якби Боббі справді вірив, що там є за чим пильнувати. Три пари очей, враховуючи всевидючі баньки Керол, краще, ніж одна. Та він не вірив. Керол і Саллі-Джон знали, що він щодня читатиме Тедові газети, і нехай так і буде. Цього досить. Якби Боббі розповів їм про нищих людей, виглядало б, ніби він глузує. Ніби зрада.

- Комуністичні агенти? - перепитав Саллі-Джон, стрімко обернувшись. - Так, я бачу їх, бачу! - він скривив рот і знову видав своє «кх-кх-кх» (цей звук був його улюблений). Потім похитнувся, випустив з рук невидимий кулемет і схопився за груди. - Влучили! Рана серйозна! Далі йдіть без мене! Скажіть Роуз, що я її кохаю!

- Передам це жирній дупі моєї тітки, - сказала Керол, штурхаючи Ес-Джея ліктем.

- Просто дивлюся, чи не видно сентгебівців, тільки і всього, - пояснив Боббі.

Звучало переконливо. Хлопці з Муніципальної середньої школи імені Сент-Гебрієла завжди цькували учнів Гарвіцької початкової школи по дорозі на заняття. Вони пролітали повз на велосипедах і кричали, що хлопці в них баби, а дівчата дають. Боббі був переконаний, що це коли цілуються з язиком і дозволяють хлопцям мацати себе за цицьки.

- Не, для тих дебілоїдів ще зарано, - сказав Саллі-Джон. - Всі вони ще вдома, обвішуються своїми хрестами і зализують патли назад а-ля Боббі Рідел.

- Не матюкайся, - зробила заувагу Керол, знову штурхаючи Ес-Джея ліктем.

- Хто? Я не матюкався, - образився Саллі-Джон.

- Так, матюкався.

- Ні, Керол.

- Так.

- Ні, пані.

- Так, пане. Матюкався. Ти сказав «дебілоїди».

- Це не погане слово! Дебілоїди - це такий вид мавп!

Ес-Джей глянув на Боббі, шукаючи підтримки, та Боббі дивився на Ашер-авеню, по якій повільно пропливав «кадилак». Автомобіль був великий і, на думку Боббі, трохи впадав у вічі, але хіба «кадилаки» не всі такі? Цей був пофарбований у консервативний світло-коричневий колір і не скидався на авто для нищих. Крім того, за кермом сиділа жінка.

- Та невже, покажи мені малюнок дебілоїда в енциклопедії і, можливо, я тобі повірю.

- Треба було б дати тобі стусана, - добродушно зауважив Саллі-Джон. - Показати, хто тут начальник. Я - Тарзан, а ти - Джейн.

- Я - Керол, а ти - чайник. Тримай.

Керол тицьнула Саллі три книжки: арифметику, «Пригоди у світі правопису» і «Будиночок у прерії».

- Говориш погані слова, то неси мої книжки.

Саллі-Джон образився ще більше.

– Чому це я маю нести твої ідіотські книжки, навіть якщо я і матюкнувся? Хоч я цього й не робив.

– Це для запущення, – пояснила Керол.

– А що в біса таке оте запущення?

– Це як спокутуєш провину. Коли ти збрехав або сказав погане слово, то маєш дістати запущення. Так мені розповідав один хлопець із Сент-Геба. Його звуть Віллі.

– Не варто тобі з ними водитися. Можеш нарватися на покидьків, – застеріг Боббі.

Він знав це з власного досвіду. Одразу ж після зимових канікул за ним по Броуд-стрит погналися трое хлопців із Сент-Геба, погрожуючи відмотлошити. Боббі нібито косо на них подивився. Він не сумнівався, що вони виконали б свою погрозу, якби той, що був попереду, не впав на коліна, послизнувшись у болоті. Двоє інших перечепилися через нього і Боббі якраз встиг протиснутись у масивні парадні двері будинку з номером 149 і зачинитися на замок. Сентгебівці ще трохи покрутилися перед будинком, а потім пішли геть, пообіцявши, що вони ще зустрінуться.

– Вони не всі розбишаки, деякі нормальні, – заперечила Керол. Вона подивилася на Саллі-Джона, що ніс її книжки, і засміялася, затуливши рот долонею. Ес-Джея можна вмовити на що завгодно, тільки треба говорити швидко і впевнено. Краще було б, якби книжки ніс Боббі, та який у цьому сенс, доки він сам не запропонує? Можливо, одного дня так і буде. Керол була оптимістка. А наразі добре просто йти поміж них у променях вранішнього сонця. Вона крадькома зиркнула на Боббі. Той роздивлявся накреслені на тротуарі класики. Він такий милий і навіть про це не здогадується. І чомусь це й було наймиліше.

* * *

Останній тиждень занять, як і завжди, повз майже по-каліцьки повільно, доводячи учнів до сказу. У ці перші червневі дні запах клею в бібліотеці здавався Боббі таким сильним, що можна було поїхати в Ригу, а заняття з географії ніби тривало десять тисяч років. Ну кому яке діло, скільки олова в Парагваї?

На перерві Керол повідомила, що збирається в липні на тиждень поїхати в Пенсильванію, на ферму до тітки Кори й дядька Рея, Ес-Джей без кінця розводився про здобутий тиждень у таборі, і як він там кожнісінький день стрілятиме по мішенях та кататиметься на каное. Боббі, своєю чергою, розповів їм про неперевершеного Морі Віллза, який, мабуть, стане рекордсменом у крадіжці баз і його рекорд у житті ніхто не поб'є.

Мати ставала все неспокійніша, схоплюючись і бігом поспішаючи на кожен телефонний дзвінок. Вона не лягала аж до нічних новин, а інколи, як підозрював Боббі (і доки не закінчувалося «Кіно для сов»), до їжі ледь торкалася. Іноді вела довгі, напружені телефонні розмови, повернувшись до Боббі спиною і притишивши голос, так, ніби він збирався підслуховувати.

Іноді вона підходила до телефона, починала набирати номер, а тоді клала слухавку на апарат і поверталася назад на канапу.

В один з таких моментів Боббі запитав, чи вона забула номер, за яким хотіла зателефонувати.

– Схоже, я багато чого забула, – пробурмотіла мама і додала: – Не пхай носа до чужого проса, Бобику.

Боббі міг би звернути увагу на ще багато речей і занепокоїтися ще дужче: мама все більше худла і майже після дворічної перерви знову почала палити. Та в Боббі було вдосталь справ, чим зайняти свій час і голову.

Насамперед дорослий читацький квиток: щоразу, коли Боббі ним користувався, читацький квиток здавався йому все кращим, усе заповітнішим подарунком. У дорослому відділі самих лише науково-фантастичних романів, які він хотів прочитати, здавалося, був цілий мільярд. Айзек Азімов, наприклад. Під псевдонімом Пол Френч містер Азімов писав досить хорошу фантастику для дітей про космічного пілота на ім'я Лакі Стар. Під власним іменем він опублікував ще кілька романів, навіть кращих. Принаймні три з них були про роботів. Боббі обожнював роботів. Роббі з «Забороненої планети», на його думку, був одним з найкращих кіногероїв усіх часів, просто-таки до чортів. А роботи містера Азімова не дуже йому поступалися. Боббі гадав, що цього літа проводитиме з ними багато часу. Саллі називав цього чудового письменника Тазик Козімов, але, звичайно ж, він був майже повний нуль у книжках.

Дорогою до школи він шукав людей у жовтих плащах чи їхні ознаки, дорогою в бібліотеку – теж. А що школа і бібліотека розташовувалися в протилежних напрямках, то Боббі так охоплював добру половину Гарвіча. Звісно, він і не сподівався насправді побачити ніяких нищих людей. Після вечері ще довго було світло, і Боббі читав Тедові газету то на ганку, то на кухні. Послухавшись поради Ліз Гарфілд, Тед придбав вентилятор, і мама більше не наполягала, щоб Боббі читав містерові Бреттігену на ганку. Боббі відчував, що частково це через її дедалі сильнішу поглинутість своїми дорослими справами, та, можливо, мама все-таки почала трішки довіряти Тедові. Втім довіра і симпатія – це різні речі. Та й шлях до неї був не те що б легкий.

Одного вечора, коли вони з мамою сиділи на канапі й дивилися «Ваетта Ерпа», вона обернулася до Боббі і майже люто спитала:

– Він тебе коли-небудь торкався?

Боббі зрозумів, про що вона питає, але не зрозумів, чому мама така накручена.

– Ну так. Часом плесне по спині, а одного разу, коли я читав газету і тричі поспіль перекутив якесь довгелезне слово, він намнув мені чуба, але щоб зачіпатися, нічого такого. Думаю, в нього на це не вистачить сили. А що?

– Не зважай, – сказала мама. – По-моєму, він непоганий. Витає в хмарах, що правда, то правда, але не схожий на...

Вона замовкла, дивлячись на дим цигарки «Кул», що плив у повітрі вітальні. Він сизою стрічкою вився від тлійного кінчика, а потім танув, що нагадало Боббі, як герої «Кільця навколо Сонця» містера Сімака, рухаючись по спіралі дзиги, зносилися в інші світи.

Врешті-решт мама знову обернулася до нього:

– Якщо він торкатиметься тебе, а тобі буде неприємно, прийди і скажи мені, негайно. Чув?

– Аякже, мамо.

В її погляді було щось таке, що Боббі згадався день, коли він спитав у мами, звідки жінка знає, коли в неї буде дитина. «У жінок щомісяця тече кров, – пояснила мама, – а коли її немає, жінка розуміє, що вагітна, бо вся кров іде дитині». Боббі хотів поцікавитися, звідки тече кров, коли дитини немає. Він пам'ятав, що одного разу в мами пішла кров з носа, але інших випадків кровотечі не пригадував. Та з виразу її обличчя зрозумів, що не треба розвивати цю тему. Тепер у неї був такий же вираз.

Власне кажучи, були й інші дотики. Час від часу Тед проводив своєю великою долонею по його підстриженому іжачком волоссю, ніби пригладжуючи щетину. Іноді, коли Боббі неправильно вимовляв слово, Тед легенько затискав йому носа пальцями, приспівуючи: «А точніше». Коли вони починали говорити одночасно, він підчіпляв своїм мізинцем мізинець Боббі і примовляв: «На щастя, на гроші, на настрої хороший». Незабаром Боббі вже повторював за ним, сплівшись мізинцями. Вони проказували примовку буденним тоном, так, як люди кажуть «передайте квасолку» і «як ся маєте».

Йому лише одного разу від дотику Теда стало якось моторошно. Боббі якраз дочитав останню статтю, що хотів послухати Тед. Якийсь оглядач торочив про те, що на Кубі немає жодної проблеми, з якою б не могло впоратися добре старе американське вільне підприємництво. Небо почали обплутувати сутінки. За ними, на Колонія-стрит, Баузер, пес місіс О'Гари, ні на мить не вгавав зі своїм «гав-гав-гав». Звук лунав якось неприкаяно і ніби ввісні, ніби не в дійсності, а в якомусь спогаді.

– Ну, – промовив Боббі, згортаючи газету і підводячись. – Піду прогуляюсь по околиці, пороздивляюсь.

Говорити прямо не хотілося, але важливо було, щоб Тед знав, що він не облишив пильнувати за людьми в жовтих плащах.

Тед теж устав і підійшов до нього. Боббі засмутився, побачивши на його обличчі страх. Боббі не хотів, щоб Тед аж надто вірив у нищих людей, не хотів, щоб Тед став аж надто божевільним.

– Повернися, перш ніж стемніє. Ніколи не пробачу собі, якщо з тобою щось трапиться.

– Я буду обережний. І скоро прийду. До ночі ще, як до неба.

Тед став на одне коліно – бо був застарий, щоб присідати, подумалося Боббі – і взяв його за плечі. Прихилив Боббі до себе, аж доки вони ледь не буцнулися чолами. Боббі відчув запах тютюну в його подиху і мазі на шкірі. У Теда боліли суглоби і він натирав їх «Мустеролом». Тед казав, що тепер вони навіть тоді болять, коли тепло.

Стояти так близько до Теда не було страшно, та все одно аж ніби мурашки побігли. Було видно, що хоч Тед ще не зовсім старий, та скоро постаріє. А ще він, швидше за все, хворий. У нього водянисті очі. І кутики губ злегка посіпуються.

«Зле, що тут, на третьому поверсі, Тед сам-один, – подумав Боббі. – Якби в нього була дружина чи ще там хтось, його б, напевно, ніколи не зациклило на тих нищих. Хоча, якби в Теда була дружина, Боббі, можливо, ніколи б не прочитав «Володаря мух». Думати так було егоїстично, та він нічого не міг з собою вдіяти.

– Ніяких знаків, Боббі?

Боббі похитав головою.

– І ти нічого не відчуваєш? Отут?

Тед зняв праву руку з лівого плеча Боббі і постукав себе по скроні, де, слабко пульсуючи, гніздилися дві блакитні жилки.

Боббі похитав головою.

– А тут?

Тед відтяг кутик правого ока.

Боббі знов похитав головою.

– Чи тут?

Тед торкнувся живота.

Боббі похитав головою втретє.

– Добре, – промовив Тед і посміхнувся. Його ліва рука ковзнула Боббі на потилицю. До неї приєдналася права. Тед серйозно поглянув Боббі у вічі. Боббі відповів таким же серйозним поглядом. – Ти ж сказав би мені, якби побачив, правда? Не намагався б... ну, не знаю... щадити мої почуття?

– Ні, – відповів Боббі. Відчувати долоні Теда на потилиці було приємно і некомфортно водночас. У кіно, перш ніж поцілувати, хлопець клав дівчині руку саме на потилицю. – Я б сказав. Це моя робота.

Тед кивнув. Повільно розплів руки і дозволив їм упасти. Потім підвівся, спираючись на стіл. Скривився, коли голосно хруснуло в коліні.

– Знаю, що сказав би. Ти хороший хлопчик. А тепер іди прогуляйся. Тільки не сходи з тротуару. І приходь додому до темряви. Зараз тобі треба бути обережним.

– Буду.

Боббі рушив сходами вниз.

– А якщо побачиш їх...

– Втечу.

– Ага, – у присмерковому світлі обличчя Теда виглядало понуро. – Ніби за тобою чорти женуться.

Отож, Тед до нього торкався. І, можливо, мамині побоювання були виправдані... деякою мірою... Мабуть, доторків було таки забагато, і не всі такі, як треба. Може, не в тому сенсі, що думає мама, але все одно не такі, як треба. Все одно небезпечні.

В середу перед канікулами Боббі побачив на Колонія-стрит смужку червоної тканини, що теліпалася на чийсь антені. Він не міг сказати напевне, але клаптик дуже вже скидався на хвіст повітряного змія. Ноги Боббі приросли до місця, а серце загупало скажено, наче молот, як тоді, коли вони з Саллі-Джоном наввипередки бігли зі школи.

«Навіть якщо то хвіст, це всього лише збіг, – говорив собі Боббі. – Просто нещасний збіг і ти це знаєш, хіба ні?»

Можливо. Може, так він і думав. Принаймні коли надійшла остання п'ятниця перед канікулами, він був у цьому майже переконаний. Того дня Боббі йшов додому сам. Саллі-Джон зголосився залишитися і допомогти позаносити книжки на склад, а Керол пішла на день народження до Тіни Лебел. Тільки-но Боббі зібрався перетнути Ашер-авеню і зійти вниз по Брод-стрит-гілл, коли побачив на тротуарі класики, накреслені фіолетовою крейдою. Отакі:

– Ох, Боже, тільки не це, – прошепотів Боббі. – Це якийсь жарт.

Він упав на одне коліно, як кавалерист-розвідник у вестерні, не помічаючи дітей, що поверталися повз нього додому: одні пішки, інші на великах, дехто на роliках. Френсіс Аттерсон з кінськими зубами загрибав ногою на своєму поржавілому, червоному самокаті, сміючись до неба своїм гелготливим сміхом.

Діти теж майже не звертали уваги на Боббі. Щойно почався мегакан і вони ошаліли від безлічі можливостей.

- Ні, ні, не можу повірити. Це якийсь прикол.

Він простяг руку до зірки і півмісяця, намальованих не фіолетовою, а жовтою крейдою, та, майже торкнувшись їх, відсмикнув руку. Клаптик червоної стрічки, що зачепився за телеантену, міг нічого і не означати, але вкупі з оцим? Хіба бувають такі збіги? Боббі не знав. Йому було лише одинадцять й існували мільярди речей, яких він не знав. Але він боявся... боявся, що...

Боббі звівся на ноги і озирнувся. Він наполовину очікував побачити, як по Ашер-авеню повільно, наче за катафалком на цвинтар, суне ціла валка довгих авто з увімкненими посеред білого дня передніми фарами, ріжучи око своїм блиском. Боббі був майже готовий побачити нищих людей у жовтих плащах, що стоять під навісом «Ашер Емпайр» чи біля таверни «Сакі», і, палячи «Кемел», дивляться на Боббі.

Ніяких машин. Ніяких нищих. Тільки діти йдуть додому зі школи. З'явилися перші сентгебівці, виділяючись у своїх зелених уніформових штанах і спідницях.

Боббі розвернувся і пройшов три квартали назад по Ашер-авеню. Він був занадто занепокоєний малюнком на тротуарі, щоб перейматися злими хлопцями із Сент-Гебрієла. На телефонних стовпах не було нічого, крім запрошення на вечір бінго на подвір'ї церкви Сент-Гебрієла, а на розі Ашер і Такома висіла афіша рок-н-рольного концерту в Гартфорді, на якому головними зірками будуть Клайд Макфеттер і Двейн Едді, хлопець з бренчливою гітарою.

Коли Боббі дістався до «Ашер-авеню ньюз», тобто пройшов майже весь шлях назад до школи, то почав надіятися, що зробив з мухи слона. Та все-таки зайшов усередину поглянути на дошку оголошень. Потім дійшов аж до «Спайсерза» в кінці Броуд-стрит, купив ще одну кульку-жуйку і перевірів ще й тутешню дошку оголошень. Нічого підозрілого. Папірець з басейном зі «Спайсерза» зник. То й що з того? Дядько, напевно, продав його. Бо нащо було вішати те оголошення, заради всього святого?

Боббі вийшов і зупинився на розі, жуючи жуйку і намагаючись вирішити, що робити.

Дорослішання – цей процес зі своєї природи накопичувальний, відбувається ривками, нерівномірними фазами, що часом накладаються одна на одну. Перше зріле рішення у житті Боббі Гарфілд ухвалив у той день, коли закінчив шостий клас. Прийшов до висновку, що краще не розповідати Тедові про те, що бачив. Принаймні поки що.

Теорія, що нищих людей не існує, була підірвана, та Боббі не був готовий визнати поразку. Наразі доказів було замало. Коли Боббі розкаже, що бачив, Тед засмутиться. Може навіть так, що покидає манатки в валізи, плюс пакети з ручками, що, складені, лежать за маленьким холодильником, і просто дасть драла. Якщо його дійсно переслідують злі молодики, втеча має сенс. А якщо ні... Боббі не хотів втрачати свого єдиного дорослого друга. Отож, він вирішив зачекати і подивитися, що буде далі, якщо взагалі щось буде.

Тієї ночі Боббі Гарфілд пізнав ще один бік дорослого життя. Він не спав ще довго після того, як його будильник «Біг-Бен» продзвенів другу, дивлячись у стелю і запитуючи себе, чи правильно він вчинив.

IV. У Теда каламутиться розум. Боббі іде на пляж. Макквон. Голос спинного мозку

У перший день після закінчення занять мама Керол Джербер напхала дітьми свій мікроавтобус «форд естейт» і повезла їх в «Сейвін-Рок», луна-парк на узбережжі за двадцять миль від Гарвіча. Анита Джербер возила їх туди три роки поспіль, і для Боббі, Ес-Джея, Керол, її меншого братика і подруг Івон, Енджі та Тіни вже стало давньою традицією. Ні Боббі, ні Саллі-Джон поодиночки нізачо б не поїхали кудись з трьома дівчатами, та вони були разом і все було нормально. Та й перед принадами «Сейвін-Року» було важко встояти. Для чогось суттєвішого, ніж похлюпатися в океані, ще заходно, проте можна було дуріти на пляжі, та й всі атракціони, зокрема павільйони з нагородами, будуть уже відкриті. Рік тому Саллі-Джон збив три піраміди з дерев'яних молочних пляшок усього трьома ударами бейсбольного м'яча і виграв для своєї мами великого рожевого плюшевого ведмедика, який і досі сидів на почесному місці – на телевізорі Салліванів. Сьогодні Ес-Джей хотів виграти йому подругу.

Для Боббі ж просто хоч ненадовго вирватися з Гарвіча було задоволенням. Крім місяця і зірки, накарлюканих біля класиків, він не помітив нічого підозрілого, та коли читав Тедові суботню газету, той його страшенно налякав. І одразу ж після цього – жахлива сварка з матір'ю.

Випадок з Тедом трапився, коли Боббі читав статтю, що в ній якийсь оглядач висміював можливість того, що Мікі Мантл коли-небудь поб'є рекорд Бейба Рута в хоум-рані[7 – Хоум-ран – удар, після якого бетер пробігає всі чотири бази и? повертається в дім. У сучасному беи?сболі зазвичай? досягається за рахунок удару, внаслідок якого м'яч вилітає за межі поля (флаи?)].

«У нього немає ні наполегливості, ні віддачі», – наполягав аналітик.

– «А найголовніше, у нього не той характер, – читав Боббі. – Так званого Міка більше цікавлять нічні клуби, ніж...»

Тед знову забувся. Боббі знав, якимось чином відчув, ще перш ніж звів очі від газети. Тед порожнім поглядом дивився крізь вікно на Колонія-стрит, де хрипко і монотонно гавкав собака місис О'Гари. Цього ранку таке трапилося вже вдруге, та перший провал тривав усього кілька секунд. Тед непорушно схилювся над відчиненим холодильником, з розширеними в молочному світлі очима. Тоді сіпнувся, стрепенувся і простяг руку по апельсиновий сік. Цього разу він забувся серйозно. «Люди, оце так гребе», – як сказав би Кукі з серіалу «77, Сансет-стрип». Боббі зашурхотів газетою, чи не вдасться таким чином привести Теда до тями. Нічого.

- Теде, з тобою все гар...

Раптом Боббі зі зростальним жахом помітив, що з зіницями Теда щось коїться. Вони то звужувалися, то розширювалися. Ніби Тед то стрімко провалювався в якусь чорну безодню, то виринав з неї, хоча він просто сидів, залитий сонячним світлом.

- Теде?

Цигарка все ще жевріла в попільничці, хоч від неї лишився тільки фільтр і попіл. Поглянувши на неї, Боббі збагнув, що Тед сам не свій ще десь від самого початку статті про Мантла. І щось відбувається з його очима: зіниці то звужуються, то розширюються, то звужуються, то розширюються.

У нього напад епілепсії або щось подібне. Боже, вони ж, здається, можуть при цьому проковтнути язика?

Схоже, язик Теда був на місці, але його очі... його очі...

- Теде! Теде, прокинься!

Боббі опинився з Тедового боку столу, ще перш ніж усвідомив, що взагалі зрушив з місця. Схопив Теда за плечі й потрусив. Було враження, ніби він трясє колоду, вирізьблену у формі людини. Під бавовняною сорочкою, що надягається через голову, плечі Теда були кістляві, заклаклі й непіддатливі.

- Отямся! Отямся!

- Вони відходять на захід. - Тед і далі дивився у вікно своїм дивним, блукальним поглядом. - І це добре. Але вони можуть повернутися. Вони...

Боббі стояв, поклавши руки Тедові на плечі, переляканий і приголомшений.

Тедові зіниці то розширювалися, то звужувалися, ніби дивився, як пульсує серце.

- Теде, що з тобою?

- Я маю затаїтися. Залягти, як заець у кущах. Можливо, вони пройдуть повз. Як Бог дасть, надійде вода і вони, можливо, пройдуть повз. Усе слугує...

- Служить чому, Теде? - майже прошепотів Боббі. - Слугує чому?

- Усе суще слугує Променеві, - сказав Тед, і раптом його руки зімкнулися навколо рук Боббі. Вони були дуже холодні, ті руки, і на мить Боббі відчув кошмарний, до втрати свідомості, жах. Ніби його схопив мертвяк, здатний рухати лише руками і зіницями своїх мертвих очей.

А тоді Тед поглянув на Боббі, очі його були злякані, але знову майже нормальні. Зовсім не мертві.

- Боббі?

Боббі вивільнив руки і обхопив Теда за шию. Він пригорнув Теда до себе і в ту ж мить почув у своїй голові передзвін, дуже короткий, але напрочуд чіткий. Він навіть почув, як міняється тон дзвона, так як змінюється гудок потяга, що іде на великій швидкості. Було відчуття, ніби крізь голову Боббі щось стрімко промчало. Боббі чув тупіт копит по якійсь твердій поверхні. Дерево? Ні, метал. Вловив носом запах пилу, сухий і грозивий. У ту ж мить у нього засвербіло під очними яблуками.

– Ш-ш-ш! – подих Теда у його вусі був такий же сухий, як запах того пилу, і якийсь близький. Руки Теда лежали у Боббі на спині, стискаючи лопатки і не даючи поворухнутися. – Ніяких слів! Ніяких думок. Хіба що про... бейсбол! Так, про бейсбол, якщо хочеш!

Боббі уявив Морі Віллза, як той виходить з першої бази, з так званої прогулянкової позиції, відмірює кроки, три, чотири, згинається в поясі, руки вільно спадають, п'яти злегка припідняті. Готовий бігти в будь-який бік, залежно від того, що зробить пітчер[8 – Пітчер – гравець команди захисту, який? подає м'яч.]. А коли пітчер обирає «дім»[9 – Дім – база, на якій? стоїть бетер і на яку він має повернутися, коли стане ранером.], він з вибуховою швидкістю у хмарі куряви кидається до другої бази, і...

Зникло. Усе зникло. Ні дзвонів у голові, ні тупоту копит, ні запаху пилу. І під очними яблуками більше не свербить. А чи й свербіло взагалі? Може, йому просто приверзлося, бо його налякали Тедові очі?

– Боббі? – знову вимовив Тед просто йому у вухо. Від дотику Тедових губів Боббі здригнувся. А тоді: – Боже милосердний, що я роблю?

Тед м'яко, але рішуче відштовхнув Боббі від себе. Його обличчя було стривожене і трохи блідувате, та з очима було все нормально, зіниці зафіксувалися на місці.

Наразі це було єдине, що турбувало Боббі. Проте він відчував дивно: в голові дурман, ніби тільки-но прокинувся від важкої дрімоти. І водночас світ здавався навдивовижу яскравим. Кожна лінія, кожен обрис ідеально чіткі.

– Йоханий бабай, – пробурмотів Боббі, тремтливо посміхаючись. – Що це було?

– Нічого, що б тебе стосувалося.

Тед простяг руку по цигарку і, схоже, здивувався, побачивши, що у виімці, куди він її запхав, тліє лише крихтний вуглик. Тед змахнув його пальцем у попільничку.

– Я знову забувся, еге ж?

– Ага, ще й як. Я перелякався. Думав, у тебе епілепсія чи щось подібне. Твої очі...

- Це не епілепсія, - заспокоїв Тед, - і цілком безпечно. Але якщо таке трапиться ще раз, краще мене не чіпай.

- Чому?

- Тому що. Обіцяєш?

Тед запалив нову цигарку.

- Гаразд. А що таке Промінь?

Тед зиркнув на нього пронизливо.

- Я говорив про Промінь?

- Ти сказав: «Усе суще слугує Променеві». Здається, так.

- Може, колись я тобі розповім, але не сьогодні. Сьогодні, якщо не помиляюся, ти ідеш на пляж?

Боббі злякано підскачив. Поглянув на годинника Теда. Була майже дев'ята.

- Ага. Вже, напевно, треба збиратися. Газету можу дочитати, коли приїду.

- Ну то добре. Хороша ідея. Я маю ще написати кілька листів.

Не маєш. Ти просто хочеш мене позбутися, щоб я не ставив запитань, на які ти не хочеш відповідати.

Та якщо Тед цього домагається, то й нехай. Як часто повторювала Ліз Гарфілд, у Боббі і своїх справ вище від даху. Проте, коли Боббі дійшов до дверей Тедової кімнати, згадка про клаптик червоної тканини на антені і зірку з півмісяцем, накреслену на класиках, змусила його неохоче повернутися.

- Теде, є дещо...

- Ниці люди, так, я знаю, - Тед посміхнувся. - Зараз можеш ними не перейматися. Зараз усе добре, Боббі. Вони не збираються сюди і навіть не дивляться в наш бік.

- Вони відходять на захід, - сказав Боббі.

Тед поглянув на нього крізь лусочки цигаркового диму своїми синіми, спокійними очима.

- Так, - промовив він, - і, якщо пощастить, на заході вони й залишаться. Сіетл мене цілком влаштує. Гарно тобі провести час на морі.

- Але я бачив...

- Мабуть, ти бачив лише тіні. У всякому разі, зараз не час для розмов. Тільки запам'ятай, що я сказав: якщо я ще раз отак забудуся, просто посиди і почекай, поки минеться. Якщо простягну до тебе руку, відійди. Як

встану, накажи мені сісти. В такому стані я зроблю, як ти скажеш. Це ніби гіпноз.

– Чому ти...

– Досить запитань, Боббі, прошу тебе.

– З тобою все добре? Справді?

– Краще не буває. А тепер іди. І повеселися.

Боббі поспішив униз, вражений, як чітко виглядає все довкола. Сліпуче світло, що косо падає крізь вікно на майданчику другого поверху. І сонечко, що повзає по горлечку порожньої пляшки з-під молока біля дверей квартири Проскісів. І милозвучне бриніння у вухах, ніби голос цього дня – перша субота літніх канікул.

* * *

У квартирі Боббі повитягав свої легкові та вантажні машинки зі схованок під ліжком і в глибині шафи. Дві з них, «форд» і синій металевий самоскид, що його містер Бідермен передав мамою за кілька днів після дня народження Боббі, були досить класні, але до бензовоза і жовтого бульдозера Саллі їм було далеко. Бульдозер «Тонка» особливо добре годився для ігор у піску. Боббі вже передчував, як принаймні на годину порине в повномасштабні дорожні роботи, а поряд розбиватимуться хвилі і його шкіра рожевітиме на яскравому приморському сонці. Боббі спало на думку, що він не витягав машинок ще від зими, коли одного разу після завірюхи вони з Ес-Джеєм ціле суботнє пообіддя радісно прокладали мережу доріг у свіжому снігу міського парку. Боббі одинадцять, він уже виріс і от-от стане надто дорослий для подібних ігор. У цьому було щось сумне, але не конче сумувати зараз, якщо не хочеться. Нехай дні машинок швидко добігають кінця, але він настане ще не сьогодні. Точно не сьогодні.

Мама спакувала йому обід, але гроші дати відмовилася, не дала навіть п'ятака на окрему кабінку-роздягалку, що тяглися вздовж берега по той бік луна-парку. І ще перш ніж Боббі збагнув, що відбувається, як уже почалося те, чого він найбільше боявся: сварка через гроші.

– Досить і п'ятдесяти центів, – просив Боббі з плаксивими, дитячими нотками в голосі. Він ненавидів себе за це, але не міг стриматися. – Лишень пів зеленого. Ну, мамо. Що скажеш? Ну, будь людиною.

Вона запалила «Кул», так сильно кресонувши сірником, що той аж хруснув, і, мружачись, подивилася на Боббі крізь дим.

– Ти ж тепер сам заробляєш, Бобе. Більшість людей платить за газету по три центи, а тобі платять, щоб ти їх читав. Долар на тиждень! Господи, та коли я була малою...

– Мамо, ці гроші на велик! Ти ж знаєш це.

Мама стояла, повернувшись до дзеркала, і суплячись поправляла плечики на блузці. Містер Відермен попросив її вийти на кілька годин, хоч сьогодні й субота. Та тепер вона обернулася і, все ще затискаючи губами цигарку й не перестаючи супитися, схилилася до Боббі.

– Ти і досі випрошуєш у мене той велосипед, чи не так? Досі. Все одно випрошуєш, хоча я сказала, що це не з моєю кишенею.

– Ні! Нічого я не випрошую, – очі Боббі розширилися від гніву й образи. – Всього якихось нещасних п'ятдесят центів на...

– Пів бакса сюди, двадцять п'ять центів туди, а воно накопичується, знаєш? Ти хочеш, щоб я купила той велосипед, даючи гроші на все інше. Тоді тобі не доведеться нічим жертвувати.

– Але це несправедливо!

Боббі знав, що мама скаже це, перш ніж вона розтулила рот, і навіть встиг подумати, що сам напросився.

– Життя несправедливе, Бобику.

Вона повернулася до дзеркала, щоб востаннє підтягти невидиму бретельку комбінації, що сповзла з правого плеча.

– П'ятака на роздягалку, – попросив Боббі. – Ти б могла принаймні...

– О так. Можливо. Цілком припускаю, – вимовила мама, карбуючи кожне слово.

Перед тим як піти на роботу, вона зазвичай рум'янилася, та цього ранку рум'янець на її щоках не весь був із пудрениці. І Боббі, хоч би який сердитий був, зрозумів, що краще постерегтися. Якщо він розпалиться так, як це вдається мамі, то цілий день просидить у порожній, задушливій квартирі, не маючи права навіть вистромити носа в коридор.

Мама схопила зі столика в ногах канапи сумочку, роздушила цигарку, що аж тріснув фільтр, потім обернулася і поглянула на Боббі.

– А якби я сказала тобі: «Знаєш, що? Ми цього тижня не їмо. Я побачила у «Гансікера» такі туфлі, що просто не змогла їх не купити». Що б ти подумав?

«Подумав би, що ти – брехуха, – майнуло у Боббі в голові. – І сказав би, що якщо так туго з грошима, то чому б тобі не заглянути в каталог "Сірза", що лежить на горішній полиці в твоєму гардеробі? Того, в якому до сторінок з нижньою білизною посередині липкою стрічкою приклеєні купюри по одному і по п'ять доларів, навіть одна чи дві десятки? А як щодо блакитного глечика в буфеті на кухні? Того, що з самого заду, в кутку за тріснутим соусником? Ти складаєш у нього невитрачені четвертаки, ще відколи помер тато. А коли глечик наповнюється, ти вигрібаєш монети, несеш у банк і обмінюєш на долари. А потім долари ідуть у каталог, хіба ні? Наклеюються на сторінки з білизною у "книзі мрій"».

Та Боббі нічого з цього не сказав, а лише запаленими очима дивився вниз на свої кросівки.

– Я мушу розставляти пріоритети, – вела далі мама. – І якщо ти, синочку мій, вже такий дорослий, щоб працювати, то тобі теж доведеться це робити. Думаєш, мені подобається казати «ні»?

«Ну, не те що б, – думав Боббі, не відриваючи очей від кросівок і закушуючи губу, що так і норовила відкопитися і вибухнути серією дитячих плаксивих звуків, – але не думаю, що тобі так уже й неприємно».

– Якби ми були Рокфеллери, я дала б тобі п'ять доларів, щоб ти міг витратити їх на пляжі. Та що там, цілих десять! І тобі не треба було б позичати зі своєї велобанки, щоб покатати свою маленьку дівчинку на «Мертвій петлі»...

«Вона не моя дівчина! – подумки кричав на матір Боббі. – ВОНА НЕ МОЯ МАЛЕНЬКА ДІВЧИНКА!»

– ...або на «американських гірках». Але якби ми були Рокфеллери, тобі, звісно, не довелося б збирати на велосипед, правильно?

Вона підвищувала голос усе дужче й дужче. Хоч що б там гризло її останні кілька місяців, воно загрожувало вихлюпнутися назовні, шумуючи, наче содова, і роз'їдаючи, наче кислота.

– Не знаю, чи ти помітив, але твій батько нас не вельми забезпечив. Я ж роблю все, що в моїх силах: годую тебе, одягаю, я заплатила за абонемент у «Стерлінг-гаузі», щоб ти міг влітку грати в бейсбол, поки я перекладаю папери в жаркому офісі. Тебе запросили з іншими дітьми на пляж? Що ж, дуже рада, але як ти фінансуватимеш свій відпочинок, це твоя справа. Хочеш кататися на атракціонах, візьми трохи грошей зі своєї банки. Не хочеш, тоді просто грайся на пляжі або сиди вдома. Мені все одно. Я лиш хочу, щоб ти припинив скиглити. Терпіти не можу, коли ти скиглиш. Чисто, як... – вона замовкла, зітхнула, відкрила сумочку, вийняла цигарки, повторила: – Терпіти не можу, коли ти скиглиш.

«Чисто, як твій батько». Ось що вона не договорила.

– То що, сонце мое? – поцікавилася мама. – Чи ти все сказав?

Боббі стояв мовчки, з палючими щоками і запаленими очима, втупившись у свої кросівки, зібравши в кулак усю волю, щоб не зарюмсати. Зараз вистачить і одного-однісінького здушеного схлипу, і мама зачинить його в хаті на весь день. Вона розпалася не на жарт, тільки й чекає нагоди. Та якби ж то доводилося стримувати тільки схлипи. Йому хотілося крикнути, що краще бути таким, як тато, ніж схожим на неї, – стару, загребушу скнару, яка і на паскудний п'ятак не розщедриться. І що з того, що покійний, не вельми ідеальний Рендалл Гарфілд їх не забезпечив? Чому мама завжди виставляє його в усьому винним? А хто виходив за нього заміж?

– Впевнений, Бобику? Не збираєшся більше відгризатися і розумувати?

В її голосі забриніли найнебезпечніші нотки, щось схоже на несміливу веселість. Як її не знати, можна було б подумати, що в неї хороший настрій.

Боббі втупився в кросівки і не сказав нічого. Мовчав, замкнувши в горлі всі ридання і гнівні слова. Мовчанка затягувалася. Він вдихав запах її цигарки, і не лише цієї, а й учорашніх і тих, що вона викурювала в усі ті вечори, коли дивилася не на екран телевізора, а крізь нього, чекаючи, коли подзвонить телефон.

– Що ж, думаю, ми все з'ясували, – сказала мама, давши Боббі приблизно п'ятнадцять секунд, щоб розтулити рота і довгим язиком завести себе прямісінько в халепу. – Гарного дня.

Вона вийшла, не поцілувавши його.

Боббі підійшов до відчиненого вікна і відслонив фіранку. По щоках котилися сльози, та він їх не помічав, дивлячись, як мама йде вбік парку, цокаючи високими підборами. Боббі зробив кілька глибоких, схлипливих вдихів і пішов на кухню. Поглянув на серванта, де за соусником ховався синій глечик. Можна було б взяти трохи грошей звідти. Точного ліку мама не вела і не помітила б зникнення трьох чи чотирьох двадцятип'ятицентовиків. Але ні. Ці гроші не дали б ніякої радості. Боббі не уявляв, звідки він це знає, та все одно знав, навіть у дев'ять років, коли вперше наштотхнувся на глечик із дріб'язком. Тож він, швидше з жалем, аніж з відчуттям власної праведності, пішов до своєї кімнати й поглянув на банку з велофондом.

Боббі подумалося, що мати права: можна було б позичити звідти трохи дріб'язку і витратити в «Сейвін-Року». Нехай, щоб назбирати на «Швін», піде ще один місяць, та принаймні витрачати ці гроші буде приємно. Та було і ще дещо: якщо він відмовиться взяти гроші з банки, а тільки складатиме і заощаджуватиме, то буде такий, як вона.

Це вирішило справу. Боббі виловив з банки п'ять десятків і сховав до кишені, загорнувши в серветку, щоб не вилетіли, якщо він побіжить. Потім закінчив збирати речі на пляж. Невдовзі він уже насвистував, і Тед зійшов униз подивитися, що робиться.

– Відчалюєте, капітане Гарфілд?

Боббі кивнув.

– «Сейвін-Рок» – класна місчинка. Знаєш, атракціони і все таке.

– Знаю. Приємно тобі розважитися, Боббі, і вважай, не випадки звідкись.

Боббі рушив до дверей, потім обернувся до Теда, що в капцях стояв на нижній сходинці.

– Чому б тобі не вийти на ганок? Можу посперечатися, що нагорі буде спекотно, – запропонував Боббі.

– Напевне, – посміхнувся Тед, – але краще я залишуся в хаті.

– З тобою все нормально?

– Так, Боббі, зі мною все цілком нормально.

Переходячи на джерберівський бік Броуд-стрит, Боббі стало шкода Теда, що без причини ховається в задушливій кімнатці. Бо ж без причини, хіба ні? Звичайно, що так, бо коли й існують ниці люди, що блукають десь на заході, – адже вони, як пригадалося Боббі, відходять на захід – то що їм може бути потрібно від старого пенсіонера Теда Бротігена?

Спочатку Боббі почувався трохи пригніченим через сварку з мамою. Ріонда Г'юсон, повненька, симпатична подруга місіс Джербер, звинуватила Боббі, що він, хай що б там воно означало, замріявся про манну небесну, а тоді заходила лоскотати його по боках і під пахвами. Боббі засміявся, захищаючись. Та на пляжі йому незабаром стало краще, він знову став схожим на самого себе.

Хоч був лише початок сезону, «Сейвін-Рок» уже працював на всіх парах. Каруселі крутилися, «Дика миша» ревла, дітлашня верещала, з динаміків біля «Будиночку сміху» лився металевий рок-н-рол, коло своїх павільйончиків горлали закликальники. Саллі-Джон не здобув бажаного ведмедика, збивши лише дві з трьох останніх пляшок з-під молока. Ріонда заявила, що в деяких до дна причеплені спеціальні важки, і пляшка перевертається, лише якщо вгамселити по ній як слід. Та дядько з павільйончика для збивання пляшок бейсбольним м'ячем усе одно вручив Ес-Джею гарний приз: кумедного плюшевого мурахоїда жовтого кольору.

Саллі, піддавшись пориву, віддав його мамі Керол. Аніта пригорнула Ес-Джея до себе і сміючись сказала, що він найкраща дитина на світі, і якби він був на п'ятнадцять років старший, вона б з ним одружилася і стала двомужницею. Саллі-Джон зашарівся так, що зробився аж фіолетовим.

Боббі спробував накидати кільця, та всі три рази не влучив. У тирі йому пощастило більше. Він розбив дві тарілки і виграв маленького м'якенького ведмедика. Боббі подарував його Ієнові-шмаркачу, який хоча б сьогодні був чемний: не бився в істериці, не пісав в штанці й не намагався вгріти Саллі-Джона й Боббі по яйцях. Ієн обіймав ведмедика, дивлячись на Боббі, як на Бога.

– Чудовий ведмедик, Ієну дуже подобається, – зауважила Аніта. – Та хіба тобі не хочеться відвезти його додому мамі?

– Не-а. Її таке не дуже цікавить. Я б хотів краще виграти для неї парфуми.

Вони з Саллі-Джоном під'юджували один одного, хто піде на «Дику мишу», та врешті-решт відважилися обое, нестямно репетуючи, коли вагончик стрімко шугав униз, одночасно впевнені, що житимуть вічно і помруть тієї ж хвилини. Потім каталися на «Навіжених чашках» і «Кривому вихорі», а коли в Боббі залишилося тільки п'ятнадцять центів, він опинився на «Чортовому колесі» разом з Керол.

Їхня кабінка, легенько погойдуючись, зависла на самій горі. Боббі стало не дуже добре в животі. Ліворуч на берег одна по одній накочували вкриті білими баранцями хвилі Атлантики. Плєж був такий же білий, а океан – просто неймовірної, пронизливо-синьої барви. По воді, неначе шовк, слалися сонячні промені. Під ними розкинувся луна-парк. З динаміків у небо линув голос Фредді Кеннона: «Вона із Таллагасі, і в неї бомба-шасі».

– Там, унизу, все здається таким маленьким, – сказала Керол, і голос у неї теж був, як у маленької, що для неї зовсім невластиво.

– Не бійся. Тут цілком безпечно. Якби «Чортове колесо» так високо не піднімалося, на ньому б узагалі могли малюки кататися.

Багато в чому Керол здавалася старшою за них: тверда, упевнена в собі, як у той день, коли змусила Саллі нести її книжки за те, що той матюкався. Та зараз її обличчя знову стало майже дитячим: кругле, трохи бліде, а на ньому виділяються двоє переляканих, блакитних очей. Боббі, сам не знаючи як, нахилився, притиснувся губами до губ Керол і поцілував.

Коли він відірвався від дівчинки, її очі були великі, як ніколи.

– Цілком безпечно, – промовив Боббі й широко посміхнувся.

– Давай ще раз!

Це був її перший справжній поцілунок. Вона дістала його в «Сейвін-Року», в першу суботу літніх канікул, і навіть не встигла зосередитись як слід.

Ось про що думала Керол, ось чому хотіла, щоб Боббі поцілував її ще раз.

– Краще не треба, – сказав Боббі. А втім... хто побачить його тут, нагорі, й обізва дівчиськом?

– Що, слабак? Тільки не кажи «сама хотіла, сама й починай».

– Розкажеш комусь?

– Ні, Богом присягаюся. Давай, поквпся! Поки ми не спустилися!

Боббі поцілував Керол удруге. Її стулені губи були гладенькі й нагріті сонцем.

А тоді колесо поїхало вниз і Боббі спинився. На мить Керол поклала голову йому на груди.

– Дякую, Боббі, – сказала вона. – Було просто супер.

– Я теж так думаю.

Вони трохи відсунулися одне від одного. Коли кабінка зупинилась і вкритий татуюваннями працівник підняв захисну перекладину, Боббі зіскочив і, не озираючись, побіг туди, де стояв Ес-Джей. Проте він уже знав, що

поцілунок на найвищій точці «Чортового колеса» стане найкращим моментом цього дня.

Для Боббі це теж був перший справжній поцілунок. Він ніколи не зможе забути дотик її гладеньких, сухих, гарячих від сонця вуст, що зливаються з його вустами. З цим поцілунком він порівнюватиме всі інші поцілунки у своєму житті й вважатиме, що вони не дотягують.

Близько третьої години місіс Джербер наказала їм потихеньку збиратися. Час було додому.

– Але мамо, – запротестувала Керол для порядку і заходилася складати речі. Подруги приєдналися до неї. Навіть Іен трішки допоміг. Носячи і подаючи їхні пожитки, він ні на мить не випускав з рук обліпленого піском ведмедика. Боббі майже очікував, що тепер Керол волочитиметься за ним увесь день і не сумнівався, що вона розповість дівчатам про поцілунок на «Чортовому колесі». Він одразу ж це зрозуміє, коли побачить, як вони регочуть, збившись до купи і затуляючи роти долонями, а потім зиркатимуть на нього лукаво, багатозначно. Та Керол не зробила ні того, ні того. Кілька разів він ловив на собі її погляд і кілька разів спіймав себе на тому, що крадькома позирає на неї. Він знову і знову згадував очі Керол там, нагорі: якими великими і схвильованими вони були. А він просто взяв і поцілував її. Ну дає!

Боббі й Саллі тягли більшу частину пляжних сумок.

– Молодці, мули! Вйо! – сміючись, вигукнула Ріонда, коли вони вибиралися сходами на дерев'яний мол.

Під шаром зволожувального крему, що вкривав її обличчя й плечі, Ріонда була червона як рак. Вона скаржилася Аніті Джербер, що вночі не зможе і очей стулити, якщо не через опіки, то через пляжні смаколики.

– То не треба було їсти чотири сосиски і дві палянички, – озвалася місіс Джербер роздратовано. Боббі жодного разу її такою не бачив. Мабуть стомилася, вирішив він. Боббі й сам трохи розімлів на сонці. Спина пекла, в шкарпетки набилося піску. Сумки, якими він був обвішаний, наче ялинка, теліпалися й билися одна об одну.

– Але в парках розваг так сма-а-ачно годують, – запротестувала Ріонда жалібним голосом.

Боббі засміявся. Просто не міг стриматися.

Вони повільно брели головною алеєю до незаасфальтованої стоянки, більше не звертаючи уваги на атракціони. Закликальники, ледь зиркнувши на них, переводили погляд у пошуках свіжої крові. Народ, що, нав'ючившись під зав'язку, плентається до стоянки, – публіка найчастіше безнадійна.

У самому кінці алеї, з лівого боку, стояв худорлявий чоловік, одягнений в блакитні мішкуваті бермуди і сорочку без рукавів. На голові мав циліндр, старий і облізлий, але хвацько заломлений набакир. За крису був застромлений пластиковий соняшник. Чоловічок мав кумедний вигляд, і дівчата нарешті дістали шанс затулити рот долонею і похихотіти.

Він поглянув на них з виглядом людини, над якою реготали й більші професіонали, і посміхнувся у відповідь. Від цього Керол і її подружки захихотіли ще дужче. Чоловік у циліндрі, все ще посміхаючись, широким жестом обвів свій імпровізований столик: пластикову дошку, поставлену на пофарбовані в яскраво-помаранчевий колір козли для розпилювання дров. На столику, червоними сорочками догори, лежали три карти з велосипедної серії. Чоловік перевернув їх швидким, граційним рухом. Боббі помітив, що пальці в нього довгі й бездоганно білі, жодного сліду засмаги.

Посередині лежала червова дама. Чоловік у циліндрі взяв карту, показав їм, вправними рухами покрутив між пальцями.

– Знайдіть леді в червоному. *Cherchez la femme rouge*. Ось так. Тільки це і більш нічого, – говорив він. – Простіше простого. Легко, як два на два. Просто раз плюнути і розтерти. – він поманив пальцем Івон Лавінг. – Ходи сюди, лялечко, покажи їм, як це робиться.

Івон, усе ще хихочучи і зашарівшись аж до коренів чорного волосся, відступила і притулилася до Ріонди, пробурмотівши, що все витратила і не має більше грошей на забави.

– Не біда, лялечко, – заспокоїв чоловік у циліндрі. – Це всього-на-всього демонстрація. Хочу показати твоїй матусі та її гарненькій подрузі, як усе просто.

– Тут немає моєї мами, – промовила Івон, але ступила на крок ближче.

– Іві, нам справді треба поквапитися, якщо не хочемо потрапити в затор, – втрутилася місіс Джербер.

– Ні, постривай хвилинку, – сказала Ріонда. – Це прикольно. Як рулетка з трьох карт. Виглядає легко, як він і каже, та якщо не пильнуватимеш, почнеш відіграватися – і пойдеш додому, а в кишенях гулятиме вітер.

Чоловік у циліндрі докірливо зиркнув на Ріонду, а тоді широко, чарівливо усміхнувся.

«Усмішка нищих людей, – несподівано подумав Боббі. – Не з тих, що їх боїться Тед, та все одно нищих».

– Мені зрозуміло, – промовив чоловік у циліндрі, – що в минулому ви стали жертвою якогось пройдисвіта. Хоч мені в голові не вкладається, як можна бути таким жорстоким, щоб ошукувати таку вродливу і витончену пані, як ви.

Вродлива і витончена пані, близько п'яти футів п'яти дюймів на зріст, близько двохсот фунтів ваги, з обличчям і плечима, густо намазаними кремом «Понд», залилася щасливим сміхом.

– Закінчуй базікати і покажи дитині, як це виглядає. І ти хочеш переконати мене, що це законно?

Чоловік за столом закинув голову і собі зареготав.

– На задвірках луна-парку все законно, допоки тебе не впіймали і не витурили геть. Та ви, гадаю, і самі прекрасно знаєте. Отож, як тебе звуть, лялечко?

– Івон, – прошепотіла дівчинка так тихо, що Боббі ледве розчув. Поряд з ним Саллі-Джон спостерігав за сценою з величезною цікавістю. – Іноді дехто кличе мене Іві.

– Отож, Іві, поглянь сюди, красунечко. Що ти бачиш? Кажи, як вони називаються. Я знаю, така розумниця, як ти, це може. І показуй. Не бійся, можеш і торкнутися, тут усе чисто.

– Ось тут – валет, а ось це – король. А ця – дама. Вона посередині.

– Молодець, лялечко. У картах, як і в житті: жінка часто опиняється між двома чоловіками. У цьому – її сила. За якихось п'ять-шість років ти й сама переконаєшся.

Його голос став тихим, майже гіпнотично наспівним.

– А тепер будь уважною і ні на секунду не спускай очей з карт.

Він обернув карти сорочками догори.

– А тепер, лялечко, покажи, де в нас дама?

Івон Лавінг вказала на червону карту посередині.

– Правильно вона каже? – звернувся чоловік до невеличкої компанії, що обступила його стіл.

– Наразі так, – озвалася Ріонда і зареготалася, аж під літньою сукнею затрясся нестягнутий корсетом живіт.

Усміхнувшись у відповідь на її регіт, нищий у циліндрі припідняв середню карту за кутік. Це дійсно була дама.

– Точнісінько, на всі сто. Наразі молодець, серденько. А тепер дивись! Пильно дивись! Це перегони між твоїми очима і моїми пальцями. Хто переможе? Питання дня! – він заходився швидко сувати карти по поверхні столика, наспівуючи: – Вгору-вниз, покрутись. Вправо-вліво – все можливо. Туди-сюди – дивись куди. Вперед-назад – знову в ряд. Ну ж бо, лялю, де е краля?

Поки Івон вдивлялась у три карти, що знову лежали одна біля одної, Саллі нахилився до вуха Боббі.

– Можна навіть не дивитися, як він їх мішає, – прошепотів він. – У дами загнутий краечок, бачиш?

Боббі кивнув і подумав: «Молодець», коли Івон непевно вказала на карту скраю, ліворуч, ту, що з загнутим краечком. Чоловік у циліндрі перевернув її. Це була червова дама.

– Чудово впоралася! – вигукнув чоловік. – А в тебе, лялечко, зірке око. Справді.

– Дякую, – вимовила Івон, зашарівшись. Вона здавалася майже такою ж щасливою, як і Керол, коли Боббі її поцілував.

– Якби ти поставила на цю спробу десятку, я б зараз дав тобі двадцять, – заявив чоловік у циліндрі. – Спитаеш чому? Бо сьогодні – субота, а я називаю цей день «чорною суботою», два за ціною одного! Ну що, леді, чи не хоче котрась із вас ризикнути десяткою і позмагатися: ваші молоді очі проти моїх старих, стомлених рук? Зможете сказати своїм чоловікам – їм пощастило, що ви в них є, наслідуюсь зауважити – що містер Герб Макквон, картярський штукар із «Сейвін-Року», заплатив вам за паркінг на цілий день. Або, скажімо, четвертак? Вкажіть червову даму і я дам вам п'ятдесят центів.

– Пів зеленого? Ого! – вигукнув Саллі-Джон. – У мене є четвертак, містере. Маєте клієнта.

– Джонні, це азартна гра, – засумнівалася мама Керол. – Справді не знаю, чи варто дозволяти...

– Облиш, – втрутилася Ріонда, – нехай дитина засвоїть науку. До того ж тип може дати йому виграти. Щоб затягти нас усіх.

Ріонда навіть не намагалася говорити тихіше, та чоловік у циліндрі, містер Макквон, лише з усмішкою глянув на неї. І обернувся до Ес-Джея.

– Витягай гроші, дитинко. Давай, гроші на стіл.

Саллі-Джон простяг йому четвертак. Макквон, примруживши одне око, на хвилику підставив його променям пообіднього сонця.

– Так-так, виглядає, як справжній, – сказав Макквон і кинув монетку на пластик, ліворуч від вишикуваних рядком карт. Роззирнувся навсібіч, мабуть, видивляючись копів, тоді підморгнув цинічно усміхненій Ріонді й знову зайнявся Саллі-Джоном.

– Як тебе звуть, хлопче?

– Джон Салліван.

Макквон округлив очі і збив циліндр на друге вухо, від чого пластиковий соняшник комічно закивав і ніби вклонився.

– Знамените ім'ячко! Знаєш, кого я маю на увазі?

– Аякже. Може, і я колись стану боксером, – відповів Ес-Джей і зробив у повітрі над саморобним столиком Макквона спочатку лівий, потім правий хук. – Бум-бум!

– Саме так, бум-бум. А як у вас з очима, містере Салліван?

– Не скаржуся.

– Тоді розплющ їх як слід! Перегони починаються! На старт! Твої очі проти моїх рук! Вгору-вниз, покрутись. Де блукає, сам не знаю.

Карти, що тепер оберталися значно швидше, поступово завмерли.

Саллі хотів був показати карту, та, суплячись, прибрав руку. Тепер уже дві карти мали злегка загнуті кутики. Саллі підвів очі на Макквона, що стояв, схрестивши руки на своїй брудній сорочці. Він усміхався.

– Не поспішай, синку, зранку тут усе аж кипіло, а зараз, по обіді, маємо час.

«Людей, які вважають вишуканими капелюхи з застромленим пером, – згадалися Боббі слова Теда. – Таких, що ріжуться в крепс у провулках, при цьому пускаючи по колу загорнуту в паперовий пакет пляшку з випивкою».

У Макквона замість пера була смішна пластикова квітка, пляшки видно не було. Та вона лежала в кишені. Маленька. Боббі був упевнений. І ближче до вечора, коли бізнес піде на спад і не буде такою важливою бездоганна скоординованість рук і очей, все частіше й частіше до неї прикладатимуться.

Саллі вказав на карту праворуч.

«Ес-Джею, ні», – подумав Боббі.

Макквон перевернув карту. То був піковий король. Макквон перевернув карту ліворуч. Хрестовий валет. Дама знову була посередині.

– Шкода, синку, трохи не догледів. Це не злочин. Ну, що, хочеш ще раз, коли вже розігрівся?

– Блін, я... це було мое останнє бабло.

Саллі-Джон зовсім скис.

– Тим краще для тебе, малий, – сказала Ріонда. – Він обібрав би тебе до нитки і ти б лишився в самих трусах.

Дівчата зайшлися шаленим реготом. Ес-Джей зашарівся, однак Ріонда не звертала уваги ні на те, ні на інше.

– Я деякий час працювала на пляжі Рів'єра, коли жила в Массачусетсі. Я вам зараз покажу, дітки, як це працює. Давай на бакс, друже, чи для тебе це зажирно?

– Для такої леді, як ви, нічого не буває зажирно, – сентиментально промовив Макквон. Він вихопив долар, як тільки-но той вистромився з її сумочки. Макквон підніс його до світла, пильно вивчив холодним поглядом і поклав ліворуч від карт.

- Виглядає, як справжній, - зауважив він. - Зіграємо, дорогенька? Як тебе звуть?

- Питаєш як? Ніхто й ніяк, - кинула Ріонда.

- Рі, тобі не здається, що... - почала була Аніта Джербер.

- Я ж сказала, що знаю, в чому хитрість, - відмахнулася Ріонда. - Перемішуй, мій друже.

- Без зволікання, - згодився Макквон. Три червоні карти замиготіли в його руках. - Вгору-вниз, покрутись. Туди-сюди - дивись куди.

Нарешті вони знову рядком лягли на місце. Вражений Боббі побачив, що кутики відігнуті в усіх трьох карт.

Легка усмішка злетіла з губ Ріонди. Вона перевела погляд з маленького ряду карт на Макквона, потім знову на карти, нарешті на доларову банкноту, що лежала збоку і ледь тріпотіла на легенькому морському бризі. Потім знову глянула на Макквона.

- Що, розвів мене, любий друже? - озвалася Ріонда.

- Ні, я змагався з вами, - заперечив Макквон. - То що скажете?

- Думаю, скажу, що це був хороший долар, який нікому не заважав, і мені справді боляче з ним розлучатися, - відповіла Ріонда і показала на середню карту.

Макквон перевернув карту, що виявилася королем. Банкнота зникла в його кишені. Цього разу дама виявилася ліворуч. Макквон, багатший на долар і двадцять п'ять центів, посміхнувся компанії з Гарвіча. Пластикова квітка на його циліндрі погойдувалася від солоного вітерцю.

- Хто наступний? Хто хоче позмагатися: ваші очі проти моїх рук?

- Думаю, ми всі вже поза грою, - промовила місіс Джербер, ледь усміхнувшись чоловікові за столиком і поклавши одну руку на плече доньці, а другу - на плече сонного сина, змушуючи їх розвернутися.

- Місіс Джербер, - покликав Боббі й на мить спробував уявити, як почувалася б мати, одружена з чоловіком, що не пропустив би жодного неповного стриту на світі, коли б побачила, як її син стоїть тут, біля імprovізованого столика містера Макквона, а вульгарно руде волосся Ренді Гарфілда виблискує на сонці. Від цієї думки Боббі ледь посміхнувся. Що таке неповний стрит, він уже знав, і що таке флеш та фул-хауз теж. Зробив довідки. - Можна мені спробувати?

- Ох, Боббі, тобі не здається, що з нас цього досить?

Боббі засунув руку до кишені й видобув з-під серветки останні три п'ятаки.

- Це все, що в мене є, - сказав він, показуючи монетки спершу місіс Джербер, тоді Макквонові. - Вистачить?

- Синку, я грався в цю гру і за один цент, і при цьому діставав задоволення, - сказав Макквон.

Місіс Джербер зиркнула на Ріонду.

- До дідька, - сказала Ріонда і вщипнула Боббі за щоку. - На ці гроші можна тільки раз постригтися. До чорта лисого. Хай їх процвиндрить і поїдемо додому.

- Добре, Боббі, - зітхнувши, сказала місіс Джербер, - як тобі вже так припекло.

- Клади монетки сюди, Бобе, щоб усі могли їх бачити, - наказав Макквон. - Мені вони не схожі на фальшиві. Без сумніву. Готовий?

- Думаю, так.

- Тож почнімо. Два хлопці й дівчина ховаються. Хлопці не варті нічого. Знайди дівчину й сума подвоїться.

Бліді, моторні пальці заходилися обертати три карти. Макквон базикав. Карти злилися в суцільну пляму. Боббі спостерігав, як карти ковзають по столу, але навіть не намагався серйозно стежити за дамою. Це було без потреби.

- То гасаять, то гуляють. Де молода - ось у чім біда.

Три червоні карти знову лежали рядочком.

- Скажи мені, Боббі, де вона сховалася?

- Ось, - сказав Боббі й показав на ліву карту.

Саллі застогнав.

- Вона посередині, телепню. Цього разу я очей з неї не зводив.

Макквон не звернув на Саллі жодної уваги. Він дивився на Боббі. Боббі теж дивився на нього. За мить Макквон простяг руку і перевернув карту, на яку вказав Боббі. Це була червова дама.

- Що за чортівня?! - вигукнув Саллі.

Керол заплескала в долоні й захоплено застрибала на місці. Ріонда Г'юсон завершала й гепнула Боббі по спині.

- Ну й провчив ти його, Боббі! Молодчинка!

Макквон усміхнувся Боббі дивною, задумливою посмішкою, а тоді сягнув до кишені й видобув жменю дріб'язку.

– Нівроку, синку. Мене обставили вперше за день. Маю на увазі, коли я сам цього не дозволив.

Він знайшов двадцятип'ятицентовик й п'ятак і поклав їх поряд з п'ятнадцятьма центами Боббі.

– Хочеш дати грошам хід? – спитав він і, бачачи, що Боббі не розуміє, уточнив: – Хочеш спробувати ще раз?

– Можна? – обернувся Боббі до Аніти Джербер.

– А не краще припинити, коли ти у виграші? – запитала Аніта, та її очі блищали і, здавалося, вона геть забула про затори по дорозі додому.

– А я і збираюся припинити у виграші, – запевнив Боббі.

– Який хвалько! – засміявся Макквон. – До пушку на бороді ще зо п'ять років чекати, а вже хвалько. Що ж, хвалькуватий Боббі, що скажеш, готовий зіграти?

– Звісно, – відповів Боббі. Якби в хвалькуватості його звинуватила Керол або Саллі-Джон, Боббі б з усієї сили це заперечував. Усі його герої, від Джона Вейна до Лакі Стара з «Космічного патруля», були скромняги, того типу, що кажуть: «Дрібниці», врятувавши світ чи валку якихось фургонів. Та Боббі не вважав за потрібне виправдовуватися перед містером Макквонем, нищою людиною у блакитних шортах, який, можливо, до всього ще й махляр. Боббі й гадки не мав вихвалитися. А ще він вважав, що на неповні стрити батька це не надто схоже. Неповні стрити ґрунтувалися на одній лише надії та вгадуванні.

«Покер для ідіотів», – висловився якось Чарлі Єрмен, сторож Гарвіцької початкової школи. Він був просто щасливий розповісти Боббі про гру все, чого не знали Ес-Джей і Денні Ріверз. Та це зовсім не була гра навання.

Містер Макквон ще якусь мить не зводив очей із Боббі. Здавалося, спокійна впевненість хлопця його насторожила. Потім він підняв руку, поправив скособочений циліндр, потягнувся і помахав пальцями, як це робив Багз Банні з «Веселих мелодій», перш ніж сісти за фортепіано в «Карнегі-голл».

– Ну, приготуйся, хвалько, зараз я почастую тебе всім меню, від супу до горіхів.

Карти замерехтіли, стаючи схожими на латку рожевого ряботиння. Боббі почув, як Саллі-Джон за спиною пробурмотів: «Ох, ніфіга ж собі», а подруга Керол, Тіна, своїм смішним, правильно-осудливим тоном промовила:

– Це зашвидко.

Боббі стежив очима за картами, але тільки тому, що від нього цього очікували. Містер Макквон більше не завдавав собі клопоту теревенити і стало трохи легше.

Карти вгамувалися. Макквон подивився на Боббі, звівши брови. На його обличчі грала легка усмішка, проте він часто дихав, а на верхній губі виступили краплинки поту.

Боббі одразу ж показав на карту праворуч.

– Це вона.

– Звідки ти знаєш? – спитав містер Макквон, і його усмішка зів'яла. – Звідки ти в біса знаєш?

– Просто знаю і все, – сказав Боббі.

Замість того, щоб перевернути карту, Макквон злегка повернув голову і роззирнувся по алеї. Усмішку змінив набурмосений вираз: кутики губ опущені, між очима пролягла зморшка. Навіть пластиковий соняшник на циліндрі здавався невдоволеним: його тремтливі кивки стали вже не самовдоволено-розв'язними, а досадливими.

– На цьому перетасуванні мене ще ніхто не обставляв, – вимовив Макквон. – Таке перетасування ще ніколи нікому не було до снаги.

Ріонда простягла руку через плече Боббі й перевернула карту, на яку він вказав. Це була червова дама. Тепер у долоні плескали вже всі діти. Від їхнього плескання зморшка між очима містера Макквона стала ще глибшою.

– За моїми підрахунками, ти винен ось цьому чувакові, Боббі-хвалькові, дев'яносто центів, – сказала Ріонда. – Ти збираєшся платити чи ні?

– А як не заплачу? – спитав Макквон, суплячись на Ріонду. – То що ти зробиш, бочечко? Погукаєш копів?

– Напевно, нам краще просто піти, – нервово сказала Аніта Джербер.

– Копів? Тільки не я, – заявила Ріонда, проігнорувавши репліку Аніти й не зводячи очей з Макквона. – Нещасних дев'яносто центів з твоєї кишені – а в тебе вже вигляд, як у малюка Г'юї, що напудив у штани. Сила, нічого сказати!

От тільки Боббі знав: річ не в грошах. Бувало, що містер Макквон втрачав куди більше. Часом, щоб заманити народ, часом – через те, що був в «ауті». Та зараз він бісився через перетасування. Макквоніві було не до смаку, що якийсь дитвак побив його перетасування.

– Що я зроблю? – вела далі Ріонда. – Скажу в луна-парку всім, кому цікаво, що ти скнара. Обізву тебе дев'яностоцентовим Макквноном. Думаєш, клієнти в черзі стоятимуть?

– Я б тобі показав чергу, – гаркнув містер Макквон, та все одно поліз до кишені, дістав жменю монет, цього разу більшу, і швидко відлічив Боббі його виграш.

– На, – сказав він, – дев'яносто центів. Піди купи собі мартіні.

– Я справді просто вгадав, – сказав Боббі, згрібаючи дріб'язок у руку і зсипаючи до кишені. Монетки повисли в ній, неначе гирі. Ранкова суперечка з мамою тепер здавалася чистої води дурістю. Він привезе додому ще більше, ніж взяв, і це не має жодного значення. Жодного. – Я добре вмію вгадувати.

Містер Макквон розслабився. Він би нічого їм не зробив. Хай він і ница людина, але не з тих, що нападають на людей. Його довгі, меткі пальці ніколи б не опустилися до стискання в кулак. Та все одно Боббі не хотілося його засмучувати. Хай містер Макквон думає, що вийшов «аут», як він це називає.

– Ага, – погодився Макквон, – справді добре, бо як інакше? Хочеш повгадувати ще раз, Боббі? На тебе чекає багатство.

– Нам справді час іти, – квапливо втрутилася місіс Джербер.

– Як спробую ще раз, то програю, – відповів Боббі. – Дякую за хорошу гру, містере Макквон.

– Так-так. А тепер щезни, малий.

Містер Макквон, як і всі інші закликальники в луна-парку, став оглядати алею, видивляючись свіжу кров.

Дорогою додому Керол з подружками святобожно дивилися на Боббі, а Саллі-Джон з якоюсь збентеженою повагою. Йому стало незручно. Зненацька Ріонда обернулася і пильно втупилась у Боббі.

– Ти не просто вгадав, – сказала вона.

Боббі зиркнув на неї обережно, та від коментарів утримався.

– Ти відчував спинним мозком.

– А це як?

– Мій тато не був особливо азартний, та час від часу в нього з'являлося чуття на номери. Він казав, що відчуває їх спинним мозком. Тоді він грав. Одного разу він виграв п'ятдесят доларів і накупив нам харчів на цілий місяць. У тебе було те ж саме, хіба ні?

– Напевно, – погодився Боббі, – напевно, я теж відчув спинним мозком.

Коли Боббі повернувся додому, мати, підібгавши ноги, сиділа у кріслі-гойдалці на ганку. Вона переодяглася в суботні штани і понуро дивилася на вулицю. Його мама коротко помахала мамі Керол, коли та від'їжджала, подивилася, як Аніта звертає на свою під'їзну алею, перевела погляд на Боббі, що плентався по доріжці. Він знав, про що вона думає. Чоловік місіс Джербер служить на флоті, але принаймні він у неї є. А ще в Аніти Джербер є мікроавтобус. А Ліз ходить на своїх двох, а якщо треба кудись далі, їздить автобусом. А до Бріджпорта бере таксі.

Але Боббі здалося, що вона вже не сердиться на нього, і то добре.

- Що, Боббі, гарно було в «Сейвіні»?

- Супер, - відповів Боббі.

«Що з тобою, мамо? - думав він. - Тебе ж зовсім не хвилює, як я провів час на пляжі. Що в тебе насправді на думці?»

Він не міг сказати.

- Добре. Слухай, дитинко... вибач за суперечку вранці. Просто я ненавиджу працювати в суботу.

Останню фразу вона майже виплюнула.

- Все нормально, мамо.

Вона торкнулася щоки Боббі й похитала головою.

- Ох уже мені ця твоя світла шкіра! Ти ніколи не засмагаєш, Бобику, тобі це не дано. Ходімо всередину, змажу тобі опіки дитячим лосьйоном.

Боббі увійшов за мамою в дім, зняв футболку і став перед нею. Мама сіла на канапу і заходилася намазувати ароматним дитячим лосьйоном його плечі, руки, ший. Навіть обличчя. Було приємно, і Боббі знову подумав, як сильно він її любить, як йому подобаються її дотики. Цікаво, що б вона подумала, якби дізналася, що він поцілував Керол на «Чортовому колесі». Усміхнулася б? Навряд чи. А якби довідалася про Макквона і про карти?

- Щось я не бачила твого приятеля згори, - сказала мама, закручуючи пляшечку з лосьйоном. - Я знаю, він удома, бо чути радіо. Транслюють гру «Янкі». Але, може, йому ліпше вийти на ганок? Там прохолодніше.

- Певно, йому не хочеться, - сказав Боббі. - Мам', з тобою все добре?

Вона здивовано глянула на нього.

- Чудово, Боббі.

Вона посміхнулася, і Боббі посміхнувся у відповідь. Щоправда, через силу, бо, що з нею все в порядку, він не вірив. Навпаки, сказати по правді, Боббі був майже впевнений, що все якраз навпаки. Він відчував спинним мозком.

Тєї ночі Боббі лежав на спині, розкинувши п'яти по краях ліжка і дивлячись у стелю широко розплющеними очима. Вікно було відчинене і фіранки колихалися від подиху вітру. З іншого відчиненого вікна долинала пісня «Платтерзів»: «Згасає день, а ми удвох під синім небом»[10 - «The Platters» - вокальний афроамериканський гурт з Лос-Анджелеса, що сформувався 1953 року. «Twilight Time» - їхній хіт 1958 року.]

У далині гуркотів літак, сигналіла машина.

Батько Ріонди казав, що відчуває спинним мозком, і одного разу вгадав номер щоденного розіграшу лотереї та виграв п'ятдесят доларів. Боббі погоджувався з Ріондою, що так, з ним було те ж саме. От тільки лотерейний номер він не вгадав би навіть заради порятунку власного життя. Річ у тому, що...

Річ у тому, що містер Макквон весь час знав, де дама, тому і я знав.

Як тільки Боббі це збагнув, усе інше стало на свої місця. Нічого хитромудрого, справді, він просто забавлявся, і... ну... коли щось точно знаєш, то не докопуєшся, звідки, хіба ні? Сумніватися можна у відчуттях свого спинного мозку, бо вони з'являються як грим з ясного неба, але хіба можна не довіряти знанням?

От тільки звідки йому було знати, що мати вклеє гроші на сторінки з білизною каталогу «Сірза», що лежить у її шафі на верхній полиці? Звідки йому взагалі знати, що той каталог там? Мама ніколи про це не розповідала. Про блакитний глечик з четвертаками вона теж не казала, та Боббі й без неї знав про нього роками. Він же не сліпий, хоч іноді йому і здається, що мама вважає його сліпим. Але каталог? Монетки, що висипаються і обмінюються на купюри, а потім підклеюються на сторінки? Дізнатися про таке Боббі аж ніяк не міг.

Однак зараз, лежачи в ліжку і слухаючи «Земного ангела», що прийшов на зміну «Пори сутінків», він точно знав, що каталог там. Бо й мама це знала і думка про нього виринула на передньому плані її свідомості. Так само, як на «Чортовому колесі» Боббі знав, що Керол хоче, щоб він поцілував її ще раз, бо це був її перший справжній поцілунок, а вона не встигла відчути його як слід. Коли Керол опам'яталася, все вже було позаду. Але знати не означає передбачати майбутнє.

– Ні, це просто читання думок, – прошепотів Боббі й здригнувся всім тілом, ніби його опіки перетворилися на лід.

Обережно, Бобику... Як не будеш обережний, то звихнешся, як Тед зі своїми нищими людьми.

В далині, на міській площі, годинник почав відбивати десяту. Боббі повернув голову і глянув на годинник на столі. «Біг-Бен» стверджував, що була лише двадцять перша п'ятдесят дві.

То й що? Просто міський годинник трохи спішить або мій трохи відстає. Подумаєш, велика біда. Пора спати.

Боббі відчував, що не зможе заснути, принаймні не зараз. Сьогодні ж був такий день: сварка з мамою, виграш від картярського штукаря, поцілунки на вершечку «Чортового колеса». І він почав поринати в приймний сон.

«Можливо, вона моя дівчина, – подумав Боббі, – можливо, вона все-таки моя дівчина».

З останнім передчасним ударом годинника, що повільно завмирав у повітрі, Боббі заснув.

V. Боббі читає газету. Рудуватий, з білою грудкою. Великий шанс для Ліз. Табір Броуд-стрит. Тривожний тиждень. Від'їзд до Провіденса

У понеділок, коли мама пішла на роботу, Боббі піднявся нагору почитати Тедові газету. Тед бачив насправді досить непогано і міг зробити це й сам, та він казав, що йому подобається слухати голос Боббі, й що це велика розкіш, коли тобі читають під час гоління. Тед, відчинивши двері, стояв у маленькій ванній і знімав піну з обличчя, а Боббі перевіряв його реакцію на заголовки з різних рубрик.

- «СУТИЧКИ У В'ЄТНАМІ ПОСИЛЮЮТЬСЯ»?

- Перед сніданком? Ні, уклінно дякую.

- «ОБОЗ ІЗ ВІЗКІВ, ЗААРЕШТОВАНИЙ МІСЦЕВИЙ МЕШКАНЕЦЬ»?

- Перший абзац, Боббі.

- Коли вчора ввечері на порозі будинку жителя Гарвіча Джона Т. Андерсона на Понд-лейн з'явилися полісмени, він пояснив, що як хобі колекціонує візки для покупок. «Він розповідав дуже цікаво, - поділився з нами Кербі Мелой з місцевого відділку, - та в нас виникли підозри, що не всі візки з колекції містера Андерсона дісталися йому чесним шляхом». Як виявилось, підозри Мелоя були небезпідставні. Понад двадцять зі щонайменше п'ятдесяти візків, які містер Андерсон тримав на задньому дворі, поцуплено з гарвіцьких супермаркетів «А & П» і «На будь-який смак». Знайшлося навіть декілька візків з крамниці «Ай-Джі-Ей», що в Стенсбері.

- Досить, - сказав Тед, сполоснувши бритву в гарячій воді й піднісши її до наміленої піною шиї. - Недолуге провінційне глузування над бідолашнім клептоманом.

- Не розумію.

- Судячи з усього, містер Андерсон страждає на невроз. Іншими словами, в нього психічний розлад. Думаєш, психічні проблеми - це смішно?

- Зовсім ні. Мені шкода людей, які трохи не дружать з головою.

- Радий це чути. Я знаю людей, які зовсім не дружать з головою. І то чимало, мушу сказати. Часто вони викликають співчуття, іноді святобливисть, а часом і жах. Та вони не смішні. Обоз із візків, теж мені. Що там ще є?

- «ПЕРСПЕКТИВНА МОЛОДА КІНОЗІРКА ЗАГИНУЛА В ДТП У ЄВРОПІ»?

- О ні.

- «"ЯНКІ" ПЕРЕКУПУВУЮТЬ ГРАВЦЯ В "СЕНАТОРІВ"»?

- Оборудки «Янкі» і «Сенаторів» мене анітрохи не цікавлять.

- «АЛБІНІ СМАКУЄ РОЛЬ ЛУЗЕРА»?

- Так, будь ласка, прочитай це.

Тед уважно слухав і ретельно голив шию. Самого Боббі стаття не вельми зацікавила. Це ж тобі не Флойд Паттерсон чи шведський важковаговик Інґемар Йоганссон, якого Саллі охрестив Інґе – малюк. Та все ж читав Боббі старанно. Бій із дванадцяти раундів між Томмі Ураганом Гейвудом і Едді Албіні мав відбутися наступної середи в «Медісон-сквер-гарден». Обое боксерів демонстрували в кар'єрі хороші результати, однак значну роль, якщо не вирішальну, відігравав вік. Двадцятирічний Гейвуд вважався визнаним фаворитом у бою з тридцятишестирічним Албіні. Переможець дістане шанс восени поборотися за титул чемпіона у важкій вазі. Приблизно тоді ж Річард Ніксон стане президентом. Мама Боббі казала, що так воно обов'язково й буде. Ну й добре. Хоч Кеннеді католик, та він надто молодий і може зопалу наробити дурниць.

У статті Албіні заявив, що розуміє, чому його списують з рахунків. Вік уже солідний, і публіка думає, що його часи вже позаду, адже останній поєдинок проти «Цукрового хлопчика» Мастерза завершився технічною поразкою. Звісно, йому відомо, що в Гейвуда довші руки і, як кажуть, для свого віку суперник не з легких. Та Албіні сказав, що багато тренується, стрибає через канат, а в спаринг-партнери вибрав хлопця, рухи і удари якого схожі на стиль Гейвуда. У статті було повно слів на зразок «безстрашний» і «цілеспрямований», а про Албіні сказано, що він «сповнений бойового запалу».

Боббі було зрозуміло: автор статті вважає, що від Албіні мокрого місця не залишиться, і йому шкода боксера. З Ураганом Гейвудом репортеріві поспілкуватися не вдалося, та його менеджер, тип на ім'я І. Кляйндінст (Тед підказав, як правильно читати прізвище), заявив, що, судячи з усього, цей бій стане для Албіні останнім.

«У Албіні був свій зірковий час, та він уже позаду, – сказав І. Кляйндінст. – Якщо Албіні вистоїть до шостого раунду, мій підопічний піде спати без вечері».

- Ірвін Кляйндінст – «ка-мей», – сказав Тед.

- Хто?

- Дурень.

Тед задивився у вікно, у той бік, звідки долинали гавкання собаки місіс О'Гари. Він не зовсім забувся, як це часом траплялося, проте перебував десь далеко звідси.

- Ви його знаєте? – спитав Боббі.

- Ні, ні, – відповів Тед. Спершу він здавався шокований таким припущенням, потім розвеселився. – Чув про нього.

- Схоже, цьому Албіні доведеться несолодко.

- Ніколи не можна сказати точно, тому й цікаво.

- Ти про що?

- Ні про що. Переходь до коміксів. Я хочу Флеша Гордона. І не забудь описати мені, в чому одягнена Дейл Арден.

- Навіщо?

- Як на мене, вона симпатюлька, - пояснив Тед. Боббі не міг стриматися, щоб не розреготатися. Жарти в Теда іноді ще ті.

Наступного дня дорогою зі «Стерлінг-гаузу», де він заповнював останні форми на літній бейсбол, Боббі натрапив у міському парку на ретельно надруковане оголошення, пришпилене кнопкою до в'язи.

БУДЬ ЛАСКА, ДОПОМОЖІТЬ НАМ ЗНАЙТИ ФІЛА!

ФІЛ це наш ВЕЛЬШ-КОРГІ! ФІЛОВІ 7 РОКІВ!

ФІЛ РУДУВАТИЙ, з БІЛОЮ ГРУДКОЮ!

У нього ЯСНІ, РОЗУМНІ ОЧІ! КІНЧИКИ ВУХ ЧОРНІ!

Принесе вам М'ЯЧИК, якщо сказати: «СКОРЕНЬКО, ФІЛЕ»!

ТЕЛЕФОНУЙТЕ: 5-8337, ГАУЗІТОНІК

(АБО) ПРИНОСЬТЕ НА АДРЕСУ ГАЙГЕЙТ-АВЕНЮ, № 745!

Будинок сім'ї САГАМОР!

Фото Філа там не було.

Боббі стояв і дивився на оголошення доволі довгенько. Одна його частина поривалася побігти додому й розповісти Тедові про нього і про зірку з півмісяцем, намальовану крейдою поруч з класиками. Інша ж наполягала, що в парку розвішано цілу купу найрізноманітніших оголошень: прямо навпроти на в'язі висіла афіша концерту на міській площі. Треба бути дурнем, щоб накручувати Теда такими речами. Ці дві думки боролися в ньому, аж доки не почали здаватися паличками, що труться одна об одну, і його мозок ось-ось займеться.

«Я не думатиму про це», - сказав собі Боббі, відходячи від оголошення. А коли голос у голові - небезпечно дорослий голос - нагадав, що йому платять за те, щоб думати про такі речі й розповідати про них, Боббі наказав голосові замовкнути. Що він і зробив.

Коли він прийшов додому, мама знову сиділа в кріслі-гойдалці на ганку і латала рукав халата. Вона звела голову й Боббі помітив, що в неї мішки під очима і почервонілі повіки. В руці мама стискала серветку.

– Мамо?..

«Щось негаразд?» – так звучало повне питання, та закінчити думку було б нерозумно. Можна вскочити в халепу. Блискавичних прозрінь, як у день, коли він їздив у «Сейвін-Рок», у Боббі не було, та він знав мамин погляд, коли вона засмучена, як напружується рука з серветкою, майже стискаючись у кулак, як вона набирає в груди повітря і випростується, готова дати бій, якщо комусь заманеться зробити щось упоперек.

– Що? – спитала вона. – В тебе ще щось у голові, крім волосся?

– Ні, – власний голос лунав напрочуд боязко і видавав, як йому незручно. – Я був у «Стерлінг-гаузі». Вже вивісили списки на бейсбол. Цього літа я знову «вовк».

Мама кивнула і трохи розслабилася.

– Я впевнена, що наступного року тебе візьмуть у «Леви».

Вона зняла з гойдалки кошик із шиттям, поставила на підлогу і поплескала по вільному місці.

– Боббі, присядь біля мене на хвилику. Я маю тобі дещо сказати.

Боббі з тривогою сів поряд. Мама плакала, та й голос у неї був серйозний. Однак виявилось, що нічого страшного не сталося, принаймні скільки він міг судити.

– Містер Бідермен, Дон, запросив мене поїхати з ним, містером Кушменом і містером Діном на семінар до Провіденса. Для мене це великий шанс.

– А що таке семінар?

– Такий вид конференції. Люди збираються, щоб дізнатися щось нове й обговорити якусь тему. Цей присвячений нерухомості в шістдесятих. Я дуже здивувалася, що Дон мене запросив. Я, звісно, знала, що Білл Кушмен і Кертіс Дін їдуть, вони ж агенти. Але щоб Дон запросив мене... – її голос урвався, та потім вона обернулася до Боббі й посміхнулася. Боббі вирішив, що усмішка була щира, та вона погано поєднувалася з червоними очима. – Я вже хтосьна як довго мрію стати агентом і тут таке. Як грім з ясного неба. Це для мене великий шанс, а можливо, і великі зміни в нашому житті, Боббі.

Боббі знав, що мама мріє продавати нерухомість. У неї були книжки на цю тему і вона потроху читала їх мало не щовечора, часто підкреслюючи певні місця. Та якщо це такий великий шанс, чому ж тоді вона плаче?

– Що ж, добре, просто відпадно, – сказав Боббі. – Сподіваюся, ти дізнаєшся багато нового. А коли?

– Через тиждень. Ми вчотирьох вирушаємо у вівторок вранці, а повертаємось у четвер близько восьмої вечора. Всі заходи відбуватимуться в готелі «Ворік», там ми й зупинимось. Дон забронював номери. Я не зупинялася в готелі вже років з дванадцять і трохи нервую.

«Хіба плачуть, коли нервують? – запитував себе Боббі. – Мабуть, якщо ти дорослий. А особливо доросла жінка».

– Запитай, будь ласка, у Ес-Джея, чи можна в нього переночувати у вівторок і середу. Упевнена, місіс Салліван...

– Не вийде, – похитав головою Боббі.

– Чому ні? – Ліз нахилилася і сердито поглянула на Боббі. – Місіс Салліван ніколи раніше не була проти, щоб ти в них ночував. Ти наробив їй якихось збитків, чи що?

– Ні, мам. Просто Ес-Джей виграв тиждень у таборі «Вінні».

Вимовляючи «Вінні», губи його розтяглися, ніби в усмішці, та Боббі її притамував.

Мама й досі дивилася на нього лютим поглядом, а може, то була паніка: чи ще щось подібне?

– Що це за табір такий? Ти про що?

Боббі пояснив, що Ес-Джей виграв безплатне тижневе перебування в таборі «Вінні», а місіс Салліван збирається в цей час відвідати батьків у Вісконсині. Це вже остаточні плани, «Великий сірий пес» і все таке.

– Чорт забирай, отак мені вічно щастить, – промовила мама. Вона майже ніколи не лаялася, вважаючи прокльони і те, що називала брудними слівцями, мовою некультурних людей. Вона стиснула руку в кулак і стукнула по поруччі гойдалки. – Чорт забирай!

Мама сиділа якийсь час задумавшись. Боббі також розмірковував. Єдиним іншим близьким другом на вулиці була Керол, та Боббі сумнівався, що мама зателефонує Аніті Джербер і запитає, чи можна Боббі побути в них. Керол була дівчинка, і це чомусь становило проблему, коли справа стосувалася ночівель. До маминих друзів? Річ у тім, що в неї не було друзів, крім хіба що Дона Відермена і тих двох, що ідуть з ними на семінар у Провіденс. Купа знайомих, з якими вона віталася дорогою із супермаркету або в кіно ввечері у п'ятницю, але нікого, кому можна подзвонити і попросити подивитися за одинадцятирічним сином кілька ночей. Родичів теж не було, принаймні скільки було відомо Боббі.

Як люди, що ідуть двома дорогами, які сходяться, Боббі та його мати поступово наближалися до однієї і тієї ж точки. Боббі її випередив, хоч лише на одну-дві секунди.

– А Тед? – спитав Боббі й ледь не затулив рота долонею. Рука вже навіть трішки піднялася над колінами.

Мама спостерігала за тим, як рука знову лягла на коліно, з цинічною напівусмішкою, що з'являлася завжди, коли вона виголошувала сентенції на зразок: «Перед смертю людині доводиться скуштувати чимало лайна» або

«Двое дивилися крізь в'язничні ґрати: один бачив болото, а інший – зірки», і, звісно ж, свою найулюбленішу: «Життя несправедливе».

– Думаєш, я не знаю, що ти називаєш його Тедом, коли ви удвох? – поцікавилася мама. – Ти, Бобику, мабуть, думаєш, що я вживаю таблетки для дурості?

Вона задивилася на вулицю. Повз них повільно пропливав «крайслер нью-йоркер», прикрашений ззаду плавниками, з крилами обтічної форми, поблискуючи хромом. Боббі дивився йому вслід. За кермом сидів сивий літній чоловік у блакитному піджаку. Боббі вирішив, що з ним, найпевніше, все нормально. Старий, але не нищий.

– Може, щось і вийде, – нарешті промовила Ліз. Вона говорила задумливо, швидше до себе, ніж до сина. – Ходімо, поговоримо з Бротігеном і подивимося.

Підіймаючись з нею східцями на третій поверх, Боббі дивувався, відколи вона навчилася правильно вимовляти прізвище Теда. Тиждень? Місяць?

«З самого початку, йолопе, – подумав Боббі, – з першого ж дня».

Спочатку Боббі пропонував, щоб Тед залишався у своїй кімнаті на третьому поверсі, а Боббі – у квартирі на першому. Двері залишать відчиненими і, якщо комусь з них щось знадобиться, можна буде погукати.

– Не думаю, що Кілгаленнам або Проскі сподобається, коли ти о третій ночі волатимеш, якщо тобі насниться страшний сон, – ущипливо зауважила Ліз.

Кілгалени і Проскі мешкали у двох маленьких квартирках на другому поверсі. Ліз і Боббі не підтримували стосунків ні з першими, ні з другими.

– Мені не снитимуться страшні сни, – заперечив Боббі. Його глибоко образило, що з ним поводяться, як з маленьким. – Я серйозно, трясця.

– Притримай язика, – кинула мама. Вони сиділи за кухонним столом Теда; двое дорослих палили, біля Боббі стояла шипучка.

– Ну, ідея не дуже вдала, – втрутився Тед. – Ти хороший, відповідальний і розсудливий хлопець, та, на мою думку, в одинадцять трохи зарано лишатися на самоті.

Боббі легше було стерпіти почути від друга, що він замалий, аніж від мами. Крім того, слід визнати, що було б моторошно десь після опівночі прокинутись і йти в туалет, знаючи, що ти сам у квартирі. Він зможе, Боббі в цьому не сумнівався, але так, було б моторошно.

– А канапа: її ж можна розтягти і вийде ліжко? – подав ідею Боббі. Вони ніколи її не розкладали, та Боббі точно пам'ятав, що мама якось сказала, що так можна. Він не помилився і проблема розв'язалася. Найпевніше, мама не хотіла, щоб Боббі спав у її ліжку, а про Бротігена й казати нічого. І вже точно зовсім не хотіла, щоб Боббі ночував у цій задушливій кімнатці

на третьому поверсі. Боббі подумалося, що мама так натхненно шукала рішення, що пропустила цілком очевидне.

Отож ухвалили, що Тед у вівторок і середу наступного тижня ночуватиме на канапі-ліжку у вітальні Гарфілдів. Перспектива захоплювала. Боббі побуде сам два, навіть цілих три дні, враховуючи четвер. А вночі, коли стане моторошно, з ним хтось буде. І то не нянька, а дорослий друг. Звісно, це не виїзд на тиждень у табір «Вінні», але чимось схоже.

«Табір “Броуд-стрит”», – подумав Боббі й мало не розсміявся вголос.

– Нам буде весело, – запевнив Тед. – Я приготую свою коронну страву – квасолю з сосисками.

Він простяг руку і погладив Боббі по його іжачку.

– Якщо збираєтеся готувати квасолю з сосисками, не зайвим буде прихопити з собою оцет, – сказала мама і махнула рукою з цигаркою на Тедів вентилятор.

Тед і Боббі зареготали. Ліз Гарфілд посміхнулася своєю цинічною напівусмішкою, докурила, загасила цигарку в Тедовій попільничці. Боббі знову впала у вічі припухлість її повік.

Коли Боббі з мамою спускалися вниз, йому пригадалося оголошення, що він бачив у парку. Про зниклого вельш-коргі, який принесе вам «М’ЯЧИК», якщо сказати «СКОРЕНЬКО, ФІЛЕ». Треба розповісти Тедові про оголошення. Треба розповісти Тедові про все. Та якщо він скаже і Тед покине номер 149, хто ночуватиме з ним наступного тижня? Що буде з табором «Броуд-стрит»? Двоє приятелів, що вечеряють Тедовою коронною квасолею з сосисками, може, навіть біля телевізора, що мама рідко дозволяла, а потім не лягають спати, доки хочуть?

Боббі пообіцяв собі, що розповість Тедові про все наступної п’ятниці, коли мама повернеться зі своєї конференції чи семінару, чи чого там іще. Він дасть Тедові повний звіт і нехай той робить те, що мусить. А може, він і залишиться.

Від такого рішення в його голові дивовижно прояснилося, і коли через два дні в «На будь-який смак» він побачив картку «ПРОДАЄТЬСЯ ПРАЛЬНА МАШИНА З СУШАРКОЮ», прикріплену догори ногами, йому майже відразу вдалося викинути її з голови.

Та все одно тиждень для Боббі Гарфілда видався тривожний, навіть дуже. Він натрапив на ще два оголошення про зниклих улюбленців, одне в центрі, а друге на Ашер-авеню, за півмилі від «Ашер Емпайр». Району, в якому жив, було вже замало. У своїх щоденних розвідках він заходив усе далі й далі від дому. А Тедові дивні потьмарення ставали все частішими. І тривали вони довше. У такому відсутньому стані він іноді розмовляв, і то не завжди англійською. А якщо все-таки говорив англійською, то не все мало сенс.

Зазвичай Боббі вважав Теда одним з найрозсудливіших, найрозумніших і найприємніших людей з тих, кого він знав, та коли Тед провалювався, було

моторошно. Хоч добре, що мама не знає. Боббі сумнівався, що вона горіла б бажанням залишити його з типом, який час від часу впадає в безтямний стан і починає верзти маячню англійською або лопотіти якоюсь невідомою мовою.

Після одного такого трансу, коли Тед майже півтори хвилини непорушно витріщався в порожнечу й не відповідав на дедалі занепокоєніші питання Боббі, хлопцеві спало на думку, що Тед, можливо, перебуває не у своїй власній голові, а в якомусь іншому світі. Може, він покинув Землю, як це робили герої «Кільця навколо Сонця», які виявили, що можуть переміщатися практично будь-куди, рухаючись по спіралі дитячої дзиги.

Коли Тед забувся, в його руках була цигарка «Честерфілд». Стовпчик попелу ставав усе довшим, доки нарешті не впав на стіл. Коли полум'я підбралося тривожно близько до Тедових шишкуватих суглобів, Боббі м'яко відібрав цигарку і саме гасив її в переповненій попільничці, коли Тед нарешті отямився.

– Палиш? – насупився Тед. – Чорт, Боббі, тобі ще зарано палити.

– Я просто гасив твою. Подумав... – Боббі знизав плечима, раптом зникновівши.

Тед глянув на вказівний і середній пальці правої руки, з яких не сходила жовта нікотинова пляма. Зовсім невесело засміявся уривчастим, гавкучим сміхом.

– Думав, що я опечуся, еге ж?

Боббі кивнув.

– Про що ти думаєш, коли отак провалюєшся? Куди потрапляєш?

– Важко пояснити, – відповів Тед, а тоді попросив прочитати його гороскоп.

Думки про транси Теда бентежили. А ще більше бентежило мовчати про речі, за пошук яких Тед платить йому гроші. Як наслідок, Боббі, що зазвичай подавав дуже непогано, чотири рази вибив м'яч в аут, коли після обіду грав за «Вовків» у «Стерлінг-гаузі». А в п'ятницю, коли падав дощ і вони сиділи в Ес-Джея, Боббі чотири рази програв йому в «Морський бій».

– Що з тобою в біса таке? – запитав Саллі. – Ти втретє називаєш квадрати, які вже називав. А ще я маю кричати тобі ледь не в саме вухо, щоб ти відповів. Що відбувається?

– Нічого, – так він сказав. «Купа всього» – ось що він відчував.

Того тижня Керол теж кілька разів питала, чи з ним усе добре. Місіс Джербер поцікавилася, чи в нього зник апетит, а Івон Лавінг хотіла дізнатися, чи Боббі, бува, не захворів на мононуклеоз. При цьому здавалося, що вона от-от лусне з реготу.

Єдиною людиною, що не помічала дивної поведінки Боббі, була мама. Вся увага Ліз Гарфілд тепер була поглинута подорожжю до Провіденса. Вечорами

вона розмовляла телефоном з містером Бідерменом і двома іншими, що їхали разом з ними. Одного звали Білл Кушмен, імені другого Боббі точно не пригадував. Мама то розкладала одяг на ліжку, що покривала майже не було видно, потім сердито хитала головою й ховала речі назад до шафи. Записалася на зачіску, потім передзвонила перукарці й спитала, чи можна зробити ще й манікюр. Боббі навіть не зовсім уявляв, що воно таке, той манікюр. Довелося спитати в Теда.

Здавалося, приготування її захоплювали, та було в її настрої і щось похмуре. Вона скидалася на десантника, що збирається висадитися на ворожому березі, або на парашутиста, який готується вистрибнути за лінією фронту. Одна з телефонних розмов була більше схожа на суперечку пошепки. Боббі здалося, що з містером Бідерменом, однак не був певен. У суботу Боббі увійшов до маминої спальні саме тоді, коли вона оглядала дві нові сукні. То були вечірні сукні: одна з тоненькими бретельками, а друга – взагалі без бретельок, з верхньою частиною, як у купальника. Коробки, в яких вони надійшли, валялися перевернуті на підлозі. З них піною струменів обгортковий папір. Мама стояла і дивилася на сукні з виразом, якого Боббі ще ніколи не бачив. Величезні очі, зведені брови, напружене, біле обличчя, на якому горів рум'янець. Одну руку вона притисла до рота, і Боббі почув кістяний хрускіт. Вона гризла нігті. На комоді в попільниці тліла очевидно забута сигарета «Кул». Мамині великі очі перебігали з однієї сукні на другу.

– Мамо? – покликав Боббі.

Вона підскочила, і то в буквальному сенсі. Потім блискавично крутнулася до нього. Обличчя перекривила гримаса.

– Господи милий! – вона ледь не гарчала, – ти стукати вмієш?

– Вибач, – пробурмотів Боббі й позадкував до дверей. Мама раніше ніколи не казала стукати. – З тобою все добре?

– Супер! – Мама вгледіла цигарку, вхопила, оскаженіло затягнулася. Випустила дим з такою силою, що Боббі майже не сумнівався: він у неї піде не тільки з рота і носа, а ще й з вух. – А почувалася б ще краще, якби знайшлася вечірня сукня, в якій я не виглядатиму, як корова Елсі. А ти знаєш, що колись я носила шостий розмір? До одруження з твоїм батьком у мене був шостий розмір. А тепер лише поглянь на мене! Корова Елсі! Клятий Мобі Дік!

– Мамо, ти зовсім не товста. Навпаки, останнім часом ти виглядаєш...

– Йди звідси, Боббі. Будь ласка, залиш маму в спокої. В мене болить голова.

Тєї ночі Боббі знову почув, як мама плаче. Наступного дня він побачив, як вона обережно кладе у валізу одну із суконь, ту, що з тонкими бретельками. Друга повернулася в коробку, на якій елегантними літерами кольору спілої вишні виведено: «ВЕЧІРНЄ ВБРАННЯ ВІД ЛЮСІ, БРІДЖПОРТ».

У понеділок ввечері Ліз запросила Теда Бротігена на вечерю. Боббі обожнював мамин м'ясний пиріг і завжди просив добавки, та цього разу ськ-

так увірхнув у себе один шматок. Він смертельно боявся, щоб Тед не впав у транс, бо тоді в мами станеться напад.

Та страх виявився безпідставний. Тед мило розповідав про дитинство в Нью-Джерсі, а потім, на мамине прохання, про роботу в Гартфорді. У Боббі склалося враження, що про свою бухгалтерську роботу він говорить не так охоче, як про катання на санчатах у дитинстві, та мама, схоже, нічого не зауважила. А ось Тед попросив добавки пирога.

Коли вони поїли і прибрали зі столу, мама дала Тедові список номерів, серед яких був телефон доктора Гордона, відділу з організації літнього відпочинку в «Стерлінг-гаузі» й готелю «Ворік».

– Як виникнуть якісь проблеми, повідомте. Домовились?

– Обов'язково, – кивнув Тед.

– Боббі, а ти чого зажурився?

Мама швидко приклала йому руку до чола, як тоді, коли він скаржився, що його лихоманить.

– Яке там. У нас усе буде круто, правда ж, містере Бротіген?

– Та називай його Тедом, – майже крикнула Ліз. – Якщо він спатиме в нашій вітальні, мені, мабуть, теж пора почати кликати його Тедом. Ви не проти?

– Звісно, не проти. З цієї хвилини я Тед.

Тед усміхнувся. Боббі його усмішка здалася милою, відкритою та приязною, і він не уявляв, як хтось може перед нею встояти. Мама могла – і встояла. Навіть зараз, коли вона посміхалась у відповідь, Боббі бачив, як стискається і розслабляється рука з серветкою в такому знайомому, напружено-невдоволеному жесті. Боббі спала на думку одна з її найулюбленіших приказок усіх часів: «Я довіряю йому (або їй) так же глибоко, як високо можу підняти фортепіано».

– А я з цієї хвилини – Ліз.

Вона простягнула руку через стіл і вони потиснули долоні, ніби щойно познайомились. От тільки Боббі знав, що стосовно теми Теда Бротігена в мами вже є своя тверда позиція. Якби її не загнали в глухий кут, вона б нізащо не довірила Боббі Тедові. Навіть через мільйон років.

Мама відкрила сумочку і вийняла чистого, білого конверта.

– Тут десять доларів, – сказала вона, простягаючи конверта Тедові. – Гадаю, вам, хлопці, захочеться хоч раз піти кудись повечеряти. Боббі любить «Колонію», якщо ви не проти. А може, забажаєте подивитись який-небудь фільм. Не знаю, що ще, але завжди краще мати запас у скарбничці, правильно?

– Завбачити ліпше, ніж потім шкодувати, – погодився Тед, обережно ховаючи конверт до передньої кишені штанів. – Хоч не уявляю, як можна примудритися витратити десять доларів за три дні. А ти, Боббі?

– Та де, мені теж важко уявити.

– Хто грошей не розкидає, той нужди й біди не знає, – сказала Ліз. Це була ще одна її улюблена приказка, до пари з «Дурень і гроші довго разом не витримують». Вона схопила цигарку з пачки, що лежала на столику поряд з канапою, і припалила не вельми твердою рукою. – У вас, хлопці, все буде чудово. Напевно, ви проведете час краще, ніж я.

«Це точно», – подумав Боббі, поглянувши на її нерівні, обгризені нігті.

Мама й усі інші вирушали до Провіденса на авто містера Відермена. О сьомій годині наступного ранку Ліз і Боббі Гарфілди стояли на ганку, очікуючи, доки вони під'їдуть. У вранішньому повітрі висів серпанок і розливалася якась пришиклість, сповіщаючи, що вже настали гарячі літні дні. З Ашер-авеню долітав гуркіт і сигнали густого потоку машин, що поспішали на роботу, та тут, на Броуд-стрит, лише зрідка проїжджав якийсь автомобіль чи фургон доставлення. Боббі чув пошикування поливальників, а з протилежного боку вулиці неслося невмовкне «гав-гав-гав» Баузера. Його гавкіт звучав однаково що в червні, що в січні. Баузер здавався Боббі Гарфілдові незмінним, як Бог.

– Слухай, тобі не конче чекати тут зі мною, – сказала Ліз.

На мамі був легкий плащ. Вона палила. Хоча макіяж був трохи яскравіший, ніж звичайно, Боббі здавалося, ніби бачить тіні під очима: позаду в неї була ще одна безсонна ніч.

– Мені не важко.

– Сподіваюся, це правильно... залишити тебе з ним.

– Та не хвилюйся ти так, мамо. Тед хороша людина.

Вона тихо хмикнула.

На підніжжі пагорба зблиснув хром. То «мерк'юрі» містера Відермена, не те що вульгарний, та все одно більше схожий на човен, завернув з Коммонвелс на їхню вулицю і тепер підіймався по схилу до номера 149.

– Он він, іде, – промовила мама нервово й радісно. Вона нахилилася до Боббі.

– Цьомни маму, Боббі. Не хочу тебе цілувати, щоб не розмазати помаду.

Боббі поклав долоню мамі на лікоть і легенько цмокнув її у щок, вдихаючи аромат її волосся, парфумів і пудри. Ніколи більше він не цілуватиме її з такою ще нічим не затьмареною любов'ю.

Мама непевно всміхнулася Боббі, та дивилася не на нього, а на човен містера Бідермена, що, заклавши елегантний віраж, зупинився навпроти їхнього будинку. Вона нахилилася по валізи.

«Дві на три дні забагато», – майнуло в голові у Боббі. Та, мабуть, це через парадну сукню, вона займає чимало місця. Але Боббі її випередив, схопившись за ручки.

– Боббі, вони важкі. Зашпортаєшся на східцях.

– Не зашпортаюся.

Мама зиркнула на нього неухважно, помахала містерові Бідермену і, цокаючи високими підборами, рушила до автомобіля. Боббі йшов слідом, намагаючись не скривитися під вагою валіз. «Що вона туди напхала, одяг чи цеглу?»

Він доніс їх до тротуару, ні разу не ставши перепочити. І то добре.

Містер Бідермен вийшов із машини, недбало поцілував маму в щічку і витряс зі зв'язки ключа від багажника.

– Як ся маєш, бійцю? Як життя-буття? – звернувся містер Бідермен до Боббі. Він завжди називав його «боець». – Тягни торби назад, а я вкину їх усередину. Жінки вічно тягнуть за собою ціле господарство, еге ж? Знаєш, як у народі кажуть: «Ні жити з ними, ні пристрелити, хіба що в Монтані». – Він вишкірив зуби в такій посмішці, що Боббі згадався Джек з «Володаря мух». – Хочеш, візьму один?

– Я сам, – сказав Боббі й понуро поплентався вслід за містером Бідерменом, відчуваючи, як нитуть плечі, а на розпашілій потилиці виступає піт.

Містер Бідермен відчинив багажника, забрав у Боббі валізи і закинув їх до іншої поклажі.

За ними мама Боббі нагнулася до заднього віконця і розмовляла з двома іншими пасажирами. Один щось сказав і вона засміялася. Сміх здався Боббі таким же природним, як дерев'яна нога.

Містер Бідермен зачинив багажника і подивився на Боббі згори вниз. Він був дрібний чоловічок з широким, завжди рум'яним обличчям. Крізь доріжку, що залишилася від зубців гребінця, просвічувала рожева шкіра. Він носив маленькі круглі окуляри в золотій оправі. Боббі його усмішка здавалася не природнішою, ніж нещодавній сміх матері.

– Що, бійцю, будеш цього літа трохи грати в бейсбол?

Дон Бідермен трохи зігнув коліна і здійняв уявну битку. Враження він справляв дурнувате.

– Так, сер. Я граю за «Вовків» у «Стерлінг-гаузі». Надіявся, що перейду до «Левів», та...

- Чудово, чудово.

Містер Бідермен дуже демонстративно поглянув на годинника, - широкий, еластичний золотий браслет сліпуче виблискував на ранковому сонці - потім поплескав Боббі по щоці. Боббі довелося зробити чимале зусилля, щоб не відсахнутися.

- Ну, пора каравану в дорогу! Полегше з биткою, бійцю. Дякую, що позичив нам свою маму.

Він розвернувся і повів Ліз навколо «мерк'юрі» до передніх дверей. Його рука лежала в неї на спині. Це Боббі припало до душі ще менше, ніж коли цей тип цмокнув її в щоку. Він зиркнув на добре вгодованих дядьків у ділових костюмах, що сиділи позаду (в пам'яті зринуло ім'я іншого: Дін). І якраз вчасно, щоб помітити, як вони підштовхують один одного ліктями. Обое шкірилися.

«Щось тут не те», - подумав Боббі. Коли містер Бідермен відчинив дверцята і мама, пробурмотівши «дякую», прослизнула на сидіння, трішки підібравши поділ сукні, щоб не пом'явся, Боббі раптом закортіло попросити її не їхати. Род-Айленд - занадто далеко, навіть Бріджпорт був би задалеко. Їй треба залишитися вдома.

Та він не сказав нічого, тільки стояв на тротуарі, доки містер Бідермен зачиняв дверцята й обходив машину до дверей збоку водія. Відчинив їх, зупинився, а потім знову розіграв дебільну, маленьку пантоміму бейсбольної подачі, тільки цього разу ще й по-ідіотськи вертів задом.

«Що за кретин», - подумав Боббі.

- Бійцю, не накой нічого такого, чого б я не накоїв, - сказав Бідермен.

- А як накоїш, назви його на мою честь, - озвався з заднього сидіння Кушмен. Що це означає, Боббі не розібрав, та, мабуть, то був якийсь жарт, бо Дін зареготав, а містер Бідермен махнув рукою, мовляв, «між нами, хлопчиками».

Мама висунулася з вікна.

- Будь чемний, Боббі, - сказала вона. - Я повернуся в четвер близько восьмої. Найпізніше о десятій. Тобі точно так буде нормально?

Ні, зовсім не нормально. Не їдь з ними, мамо, не їдь нікуди з містером Бідерменом і цими двома вишкіреними тупаками позаду. З цими двома імбецилами. Будь ласочка, тільки не їдь.

- Звичайно, - озвався містер Бідермен, - він же боець, правда?

- Боббі, - покликала мама, не звертаючи уваги на Бідермена, - все в нормі?

- Ага, - відповів він, - я ж боець.

Містер Бідермен аж завив від навіженого сміху («Бий свиню, горло ріж!» – подумав Боббі) і дав газу.

– Провіденс або капут! – вигукнув він.

«Мерк'юрі» відкотився від тротуару, по діагоналі звернув на протилежний бік Броуд-стрит і рушив у напрямку Ашер-авеню. Боббі стояв на узбіччі й махав, поки «мерк» проїжджав повз будинки Керол і Саллі-Джона. Боббі здавалося, що в серці засіла кістка. Якщо це було якесь передчуття, як коли відчуваєш спинним мозком, Боббі не хотів, щоб це повторювалося в майбутньому.

На його плече лягла рука. Боббі озирнувся й побачив, що поряд у халаті і ляпанцях стоїть Тед, палить цигарку. Волосся, в якого ранкове знайомство зі щіткою було ще попереду, стирчало навколо вух кумедними, сивими жмутиками.

– То це бос? – поцікавився Тед. – Містер... Бідермеер, правильно?

– Бідермен.

– І як він тобі, Боббі?

Боббі промовив з тихою, гіркою чіткістю:

– Я довіряю йому так же глибоко, як високо можу підняти фортепіано.

VI. Старий збоченець. Тедова коронна страва. Неприємний сон. «Прокляте селище». Унизу

Приблизно через годину після прощання з матір'ю Боббі попрямував на поле В за «Стерлінг-гаузом». Справжні ігри починалися тільки після обіду, а наразі пропрацьовували лише подачі, три навісні, шість низом, потім підкидання-відбивання. Та навіть це було краще, ніж нічого. На полі А, що на північ, дітлахи бавилися в щось, лише віддалено схоже на бейсбол. На полі С, що на південь, хлопці зі старшої школи грали, майже як професіонали.

Незабаром після того, як годинник на міській площі пробив дванадцятку і хлопці розбрелися на пошуки візка з хот-догами, Білл Пратт поцікавився:

– А що це за дивний тип он там?

Він показав на лавку в затінку. Хоч Тед був одягнений у френч і старий фетровий капелюх, і, крім того, начепив темні окуляри, Боббі відразу ж його впізнав. Ес-Джей, мабуть, теж упізнав би його, якби не був зараз у таборі «Вінні». Боббі хотів було підняти руку і помахати Тедові, але стримався: він же маскується. Однак він усе одно прийшов подивитися, як його друг з першого поверху грає в бейсбол. Хоч це була й не справжня гра, Боббі відчув, як до горла підкочує абсурдно великий клубок.

За два роки, відколи Боббі тут грав, мама приходила подивитися тільки раз, торік у серпні, коли його команда брала участь у кубку трьох міст. Та навіть тоді вона пішла в четвертому інінгу[11 – Інінг – період бейсбольного матчу, під час якого команди по разі грають у захисті та нападі. Зазвичай? матч складається з дев'яти інінгів.], ще до того, як Боббі відбив м'яч, який дозволив його команді обіграти три бази і здобути перемогу.

«У нашій сім'ї мусить хтось працювати, Бобику, – сказала б мама, якби Боббі наважився їй дорікнути. – Ти ж знаєш, батько нас не дуже забезпечив».

І це правда. Звісно, їй треба працювати, а Тед на пенсії. От тільки Тед мусить остерігатися нищих людей у жовтих плащах, а це робота на повну зайнятість. Те, що їх не існує, суті не міняє. Тед же в них вірить... Однак усе одно прийшов подивитись, як він грає.

– Певно, старий збоченець хоче, щоб якийсь малий йому відсмоктав, – сказав Гаррі Шоу. Гаррі був невисокий, жилий хлопець, що йшов по життю з випнутим на мило підборіддям. У товаристві Гаррі та Білла Боббі несподівано відчув тугу за Саллі-Джоном, що в понеділок, о п'ятій ранку (просто в голові не вкладається) вирушив автобусом у табір «Вінні». Ес-Джей був не дуже норовливий, а ще він був добродушний. Іноді Боббі думав, що добродушність – його найкраща риса.

З поля С долинуло потужне «геп». Авторитетний звук повноцінного удару, на який ніхто з хлопців на полі В ще не був здатен. Почулося дике, схвальне ревіння. Білл, Гаррі та Боббі дещо стривожено озирнулися на звук.

– Сентгебівці, – сказав Білл. – Думають, що поле С належить лише їм.

– Католицькі покидьки, – кинув Гаррі. – Католики – баби, я міг би натовкти піку будь-кому з них.

– А як щодо п'ятнадцяти чи двадцяти? – поцікавився Білл, і Гаррі стулив пельку. Попереду, виблискуючи, наче дзеркало, з'явився візок з хот-догами. Боббі намацав у кишені зеленого. Тед дістав його з конверта, що залишила мама, а потім поклав конверта за тостером, сказавши Боббі брати, скільки потрібно й коли потрібно. Від ступеня довіри Боббі був на сьомому небі.

– Дивися на речі позитивно, – зауважив Білл. – Можливо, хлопці з Сент-Геба відчують збоченого старигана.

Коли вони підійшли до візка, Боббі купив тільки один хот-дог замість двох, як збирався. Апетит чомусь пропав. Коли вони повернулися на поле В, де вже з'явилися тренери «Вовків» з візком для інвентаря, лавка, на якій сидів Тед, була порожня.

– Сюди, сюди! – вигукував тренер Терол, плескаючи в долоні. – Хто хоче пограти в бейсбол?

Того вечора Тед приготував свою славетну запіканку в пічці Гарфілдів, знову з сосисками, та влітку 1960-го Боббі Гарфілд був готовий їсти сосиски тричі на день і ще одну перед сном.

Поки Тед чаклував над вечерею, Боббі читав йому газету. Тедові захотілося послухати лише кілька абзаців про майбутній бій-реванш між Паттерсоном і Йоганссоном, який усі називали поединком століття, та він ловив кожне слово зі статті про завтрашню дуель Албіні і Гейвуда в нью-йоркському «Гардені». Боббі це трохи дивувало, та він був надто щасливий, щоб навіть коментувати це, не те щоб скаржитися.

Він не пригадував жодного вечора, коли б мами не було поряд і йому її не вистачало, та водночас Боббі відчував полегшення, що вона поїхала бодай на трохи. Тижнями, а може, й місяцями в квартирі висіла дивна напруга. Це було ніби гудіння електричних дротів, таке безперервне, що до нього звикаєш, і поки гудіння не обірветься, навіть не усвідомлюєш, як глибоко воно проникло в твоє життя. Ця думка викликала в пам'яті ще одну мамину примовку.

– Про що задумався? – поцікавився Тед, коли Боббі підійшов узяти тарілки.

– Про те, що і зміни, і стабільність однаково корисні, – відповів Боббі. – Так каже моя мама. Сподіваюся, їй добре так само, як мені.

– І я теж, Боббі, – промовив Тед, нахилився і відчинив пічку перевірити, як там їхня вечера. – Я теж.

Запіканка була просто пальчики оближеш: консервована квасоля фірми «Б & М», єдина, що була Боббі до смаку, і екзотичні, пряні сосиски, не з супермаркету, а з м'ясної крамнички неподалік площі. Боббі припустив, що Тед придбав їх, коли був закамфльований. Усе це полито соусом із хріном, від якого вогнем пекло в роті, а потім на обличчі ніби виступав піт. Тед з'їв дві порції, а Боббі – три, заливши їх кількома склянками грейпфрутового напою «Кул-Ейд»[12 – «Kool-Aid» – американський бренд прохолодних напоїв, який належить гіганту харчової промисловості «Kraft Foods».]

За вечерею Теда перемкнуло лише раз. Спочатку він сказав, що відчуває їх під очними яблуками, потім збився чи то на якусь іноземну мову, чи то на звичайнісіньку тарабарщину, та інцидент був короткий і анітрішки не відбив у Боббі апетиту. Провали були просто частиною Теда, ось і все. Так само, як човгання і нікотинові плями між вказівним і середнім пальцями на правій руці.

Вони разом прибрали зі столу. Тед сховав решту запіканки в холодильник і вимив посуд, а Боббі витирав і клав на місце, бо знав, що де стоїть.

– Як ти дивишся на те, щоб завтра прокататися зі мною до Бріджпорта? – поцікавився Тед, прибираючи. – Ми могли б піти в кіно на ранковий сеанс, а потім у мене буде одна маленька справа.

– Ще б пак, чорт забирай! – вигукнув Боббі. – А на що хочеш піти?

- Готовий вислухати пропозиції, але думав, що може на «Прокляте селище»? Це британський фільм за мотивами дуже хорошого науково-фантастичного роману Джона Віндема. Що скажеш?

Спершу Боббі аж мову відібрало від захвату. Він бачив анонс «Проклятого селища» у газеті, всі ці моторошні діти з палючими очима, та не уявляв, що коли-небудь випаде нагода подивитися цей фільм. Це не те кіно, яке показують на суботньому денному сеансі в кінотеатрі «Гарвіч» на площі чи в «Ашер Емпайр». На цих сеансах показували здебільшого стрічки про велетенських комах-монстрів, військові фільми з Оді Мерфі і вестерни. І хоч мама зазвичай брала його з собою на вечірній показ, вона не любила фантастику (Ліз подобалися настроєво-меланхолійні історії кохання, на зразок «Темряви нагорі сходів»). Та й кінотеатри в Бріджпорті зовсім не схожі на прадавній «Гарвіч» чи ніби-то діловий «Емпайр» з його простеньким навісом без оздоб. Кінотеатри в Бріджпорті скидалися на казкові палаци. Велетенські екрани, які поміж показами затуляли пишно прикрашені фестонами, кілометрові оксамитові завіси, на стелі миготять цілі сузір'я крихітних ліхтариків, яскраві електричні лампи на стінах... і два балкони.

- Боббі?

- А ти сумніваєшся? - нарешті вимовив Боббі, подумавши, що цієї ночі, напевно, не зможе заснути. - Я з превеликою радістю, але ти не боїшся... ну, ти знаєш...

- Ми поїдемо на таксі, а не автобусом. А потім я телефоном замовлю таксі назад. Усе буде чудово. Здається, вони віддаляються. У всякому разі, я вже не відчуваю їх так виразно.

Однак, кажучи це, Тед відвів погляд. У Боббі склалося враження, що він намагається самому собі розповісти казочку, в яку не дуже й вірить.

«Якщо все частіше провали трапляються не просто так, то Теду є чого відводити погляд», - подумав Боббі.

Припини! Нищих людей не існує. Вони реальні не більше, ніж Флеш Гордон і Дейл Арден. Речі, на які він просив тебе звертати увагу, - просто... просто речі. Запам'ятай, Бобику, просто звичайні речі.

Прибравши, вони сіли дивитися «Дикого коня» з Таєм Гардіном. До числа найкращих з циклу так званих «дорослих вестернів» фільм не входив - такими були «Шаєн» і «Волоцюга» - втім він був непоганий. Насередині фільму Боббі доволі голосно пукнув. Тедова запіканка почала діяти. Він крадькома скося зиркнув на Теда, чи той, бува, не кривиться і не затуляє носа. Нічого подібного: Тед не відривав погляду від екрана і, здається, був цілком захоплений дійством.

Коли почалася реклама, якась акторка розхвалювала холодильники, Тед запитав, чи Боббі не хоче шипучки. Боббі погодився.

- Думаю, мені слід пригоститися «Алка-Зельтцером», який я бачив у тебе в ванній. Схоже, я трохи переїв.

Встаючи, Тед видав довгий, дзвінкий пук, схожий на звук тромбона. Боббі затулив рот долонею і розреготався. Тед винувато всміхнувся і вийшов з кімнати. Регіт спровокував нову серію пуків, а точніше, цілу трубну руладу. Коли Тед повернувся з двома склянками в руках, в одній з яких шумував «Алка-Зельтцер», а в іншій пінилася шипучка, Боббі сміявся так, що по його щоках лилися сльози, дощовими краплинами зависаючи на підборідді.

– Повинно допомогти нам відійти, – сказав Тед. Коли він нахилився, щоб подати Боббі склянку, з-за його спини почувся ще один гучний салют. – У мене з дупи щойно вилетіла гуска, – констатував він буденним тоном.

Від реготу Боббі не всидів на стільці. Він сповз додолу і обм'яким мішком повалився на підлогу.

– Повернуся за мить, – сказав Тед. – Нам потрібно ще дещо.

Тед залишив двері в загальний коридор відчиненими, тож Боббі міг чути, як він підіймається сходами. Коли Тед дістався до третього поверху, Боббі вдалося знову затягти себе в крісло. Він не пригадував, щоб ще коли-небудь так сміявся. Хлопчик відпив ковток шипучки і знову пукнув.

– Гуска щойно... щойно вилетіла... – та закінчити не зміг. Натомість повалився на спинку і аж завивав від сміху, трясучи головою збоку вбік.

Під ногами Теда зарипіли східці. Він увійшов у квартиру, несучи під пахвою вентилятор, акуратно обмотаний шнуром.

– Щодо нього твоя мама мала рацію, – зауважив він. Коли Тед нахилився, щоб ввімкнути вентилятор у розетку, з-поміж його сідниць вилетіла ще одна гуска.

– Вона майже завжди має рацію, – вичавив з себе Боббі. Фраза обом видалася кумедною. Вони продовжували сидіти у вітальні, а поряд крутився вентилятор, перемішуючи дедалі ароматніше повітря. Боббі подумав, що якщо зараз же не припинить реготати, у нього лусне голова.

Коли «Дикий кінь» скінчився, а до того моменту Боббі взагалі перестав стежити за сюжетом, він допоміг Тедові розкласти канапу. Ліжко, що ховалося всередині, виглядало не дуже зручно, та Ліз підстелила кілька додаткових ковдр та простирадл, і Тед запевнив, що воно цілком нормальне. Боббі почистив зуби і, стоячи в дверях своєї кімнати, подивився на Теда, що сидів у ногах канапи-ліжка й слухав новини.

– На добраніч.

Тед перевів очі на нього, і на мить Боббі здалося, що він зараз встане, підійде до нього і обійме. А може, і поцілує. Натомість Тед зобразив смішний, незграбний вітальний жест.

– Солодких снів, Боббі.

– Дякую.

Боббі зачинив двері, вимкнув світло і заліз у ліжку, розкинувши п'яти по краях матраца. Дивлячись у темряву, йому пригадався ранок, коли Тед схопив його за плечі, а тоді сплів свої старечі вузлуваті пальці в нього на потилиці. Тоді їхні обличчя були майже так само близько, як обличчя Керол перед тим, як вони поцілувалися на «Чортовому колесі». Того дня він посварився з мамою і дізнався про гроші, що були вклеєні липкою стрічкою в каталог. І того ж дня виграв дев'яносто центів у містера Макквона.

«Іди, купи собі мартіні», – сказав тоді містер Макквон.

Невже це через Теда? Невже чуття передалося Боббі від дотику Теда?

– Так, – прошепотів Боббі в темряві, – напевно, саме так і було.

А якщо він ще раз мене отак торкнеться?

Боббі все ще розмірковував над такою можливістю, коли підкрався сон.

Хлопчику наснилося, що за його мамою ганяються по джунглях якісь люди. Там був Джек, Роха, дітлахи, а ще Дон Бідермен, Кушмен і Дін. На мамі була нова сукня з крамниці «Вечірнє вбрання від Люсі», чорна, з тонкими бретельками. Тільки вона порвалася в деяких місцях об колючки і гілля. Панчохи перетворилися на ганчірки. Вони звисали з ніг, неначе клапті мертвої шкіри. Її очі скидалися на дві глибокі гарячі ями, на дні яких світився жах. Діти, що переслідували маму, були голі, Бідермен і двоє інших – у ділових костюмах. Обличчя в усіх були розфарбовані рівними смугами червоного та білого кольору. Усі вимахували списами і волали: «Бий свиню, горло ріж! Бий свиню, випий її кров! Бий свиню, випусти її тельбухи!»

Боббі прокинувся, увесь тремтячи, у сірому вранішньому світлі й пішов до туалету. Коли він повернувся в ліжку, точно пригадати свій сон уже не міг. Він проспав ще дві години і прокинувся від апетитного запаху яєчні з беконом. Крізь вікно спальні падали скісні промені яскравого літнього сонця. Тед готував сніданок.

«Прокляте селище» було останнім і найкращим фільмом дитинства Боббі Гарфілда. Воно ж стало першим і найкращим фільмом у тому, що прийшло опісля: темний період, коли він часто був лихим і постійно розгубленим. Боббі Гарфілд, якого, здавалося, він і сам не впізнавав. Коп, що заарештував його вперше, мав біляве волосся. І коли він виводив Боббі з невеличкої сімейної крамниці, в яку він був вдерся (на той час вони з мамою жили в передмісті на північ від Бостона), Боббі пригадалися всі оті біляві діти з «Проклятого селища». Коп міг би бути одним з них, уже дорослих.

Фільм йшов у «Крітеріоні», що був апофеозом усіх тих бріджпортських чарівних замків, що їх Боббі уявляв напередодні ввечері. Стрічка була чорно-біла, проте надзвичайно контрастна, не те що розмиті кадри на «Зеніті» в них удома. Зображення було просто гігантське. Озвучення було грандіозне, особливо трепетна електронна музика, що лунала, коли діти з Мідвіча почали по-справжньому використовувати свої сили.

Боббі був зачарований. Не пройшло і п'яти хвилин, а він уже розумів, що історія справжня в тому ж сенсі, що й «Володар мух». Люди в ній були реальні й від цього вигадані фрагменти здавалися ще моторошнішими.

Боббі думав, що Саллі-Джону було б нецікаво, за винятком хіба що закінчення. Йому подобалося спостерігати, як гігантські скорпіони руйнують Мехіко або як Родан зрівнює з землею Токіо. На цьому його цікавість до тих, кого він називав Чудо-чудовиськами, вичерпувалася. Та Саллі тут не було, і вперше, відколи він поїхав, Боббі цьому зрадив.

Вони встигли на сеанс, що о першій годині, й у залі було майже безлюдно. Тед був у своєму фетровому капелюсі, темні окуляри він сховав до нагрудної кишені сорочки. Він купив великий пакет попкорну, коробочку льодяників «Дотс», кока-колу для Боббі, а для себе, звичайно ж, шипучку. Раз-по-раз він простягав Боббі попкорн або цукерки, і той брав потрохи, навіть не помічаючи, що їсть, не кажучи вже про те, що саме.

Фільм почався з того, що всі жителі англійського селища Мідвіча поринули в сон. Чоловік, що в той час сидів за кермом трактора, загинув. Така ж сама доля спіткала жінку, що впала обличчям на ввімкнену плиту. Сповістили армію. На місце відправили розвідувальний літак. Потрапивши в повітряний простір над Мідвічем, пілот одразу ж заснув. Літак розбився. Солдат, обмотаний мотузкою навколо пояса, зробив кільканадцять кроків до селища і теж провалився в безпробудний сон. Коли військового потягли назад, він прокинувся, як тільки опинився за проведеною на шосе лінією сну.

Врешті-решт усі в Мідвічі попростилися, нічого нібито не змінилося... Аж тут через кілька тижнів усі тамтешні жінки виявили, що чекають дитину. Вагітні були всі: і старі, й молоді, і навіть дівчатка віку Керол Джербер. Немовлята, яких вони привели на світ, і були тими самими моторошними дітьми з афіші, біляві, з палючими очима.

Хоч у фільмі не говорилося прямо, та Боббі припустив, що Прокляті діти з'явилися внаслідок якогось космічного феномена, як люди-стручки у «Вторгненні викрадачів тіл». Хоч би там як, вони росли швидше, ніж звичайні діти, були надзвичайно розумні й уміли змусити інших робити те, чого їм заманеться...

А ще вони були безжальні. Коли один батько спробував покарати свою Прокляту дитину, усі вони зібралися разом і спрямували думки на зухвалого дорослого. Очі в них палали, а електронна музика пульсувала так потужно і була така химерна, що руки Боббі вкрилися сиротами, поки він пив кока-колу. Чоловік приставив рушницю до чола і застрелився. Боббі був радий, що цього моменту не показали.

Головного героя звали Джордж Сандерз. Його жінка теж народила біляву дитину. Ес-Джей став би глузувати над Сандерзом, обзиваючи голубеньким засранцем або містером «Прощай, золота молодість». Однак Боббі зустрів його як приемну зміну обличчя після Рендолфа Скотта, Річарда Карлсона і незамінного Оді Мерфі. Джордж був просто-таки до чортів, тільки на схиблений англійський лад. Виражаючись словами Денні Ріверза, старий Джордж умів бути спокійним як удав. Він носив незвичні, круті краватки і гладко зачісував волосся. Джордж був не з тих, хто може самотужки

віддухопелити зграю поганців з таверни чи ще щось у тому ж дусі, та він був єдиний мешканець Мідвіча, з яким Прокляті діти погоджувалися мати справу. Вони навіть вибрали його своїм учителем. Боббі не міг уявити, щоб Рендолф Скотт чи Оді Мерфі могли навчити чогось компанію суперрозумних дітей з космосу.

Врешті-решт саме Джордж Сандерз і визволив від них селище. Він виявив, що може (щоправда, на короткий час) блокувати свій розум від дітей, уявляючи цегляну стіну, за якою ховаються найпотаємніші думки. І коли одностайно вирішили, що з дітьми слід покінчити – їх можна було навчити математики, та не можна було пояснити, чому недобре карати людину, змушуючи її скеровувати авто в урвище, – Сандерз поклав у портфель бомбу з годинниковим механізмом і приніс у клас. Це було єдине місце, де діти збиралися разом. Боббі неясно усвідомлював, що вони, по суті, просто надприродна копія Джека Меридью і його мисливців з «Володаря мух».

Діти відчували, що Сандерз щось приховує. У нестерпному фінальному епізоді видно, як зі стіни, що її Сандерз звів у своїй голові, вилітають цеглинки все швидше і швидше. То Прокляті діти намагаються залізти в його думки, щоб вивідати, що він приховує. Нарешті перед ними відкривається образ бомби в портфелі: вісім чи дев'ять шашок динаміту, прикріплених дротиком до будильника. Боббі бачив, як у їхніх розширених золотистих очах, від яких по тілу бігають мурашки, з'являється розуміння, та часу щось вдіяти не залишається. Бомба вибухнула.

Боббі був шокований загибеллю головного героя. Рендолф Скотт на суботніх сеансах в «Емпайр» ніколи не помирав. Та й Річард Карлсон і Оді Мерфі теж. Та він розумів, що Джордж Сандерз пожертвував життям заради загального добра. Боббі вирішив, що збагнув ще дещо: провали Теда.

Поки Боббі і Тед відвідували Мідвіч, у південному Коннектикуті стало припікати сліпуче сонце. Втім після справді хороших фільмів світ ніколи не здавався Боббі особливо привабливим. Якийсь час він скидався на злий жарт, сповнений людей з тьманими очима, дріб'язковими планами і дефектами обличчя. Боббі інколи думав, що коли б у світу був сюжет, він став би куди кращим.

– Бротіген і Гарфілд пускаються в дорогу! – оголосив Тед, коли вони виходили з-під навісу. На фасаді висів транспарант: «ЗАХОДЬТЕ, ВСЕРЕДИНІ ПРОХОЛОДНО». – Ну як тобі? Сподобалося?

– Це було шикарно! – радів Боббі. – Просто на всі двісті. Дякую, що взяв мене з собою. Взагалі – кращого фільму я ще не бачив. А той момент з динамітом? Ти думав, йому вдасться їх перехитрити?

– Ну... не забувай: я ж читав книжку. А ти б хотів почитати, що скажеш?

– Так!

Боббі відчув раптовий порив дременути до Гарвіча, пробігти під палючим сонцем усю дорогу по Коннектикутській магістралі і Ашер-авеню, щоб одразу ж узяти «Мідвіцьких зозуль» на свій новенький дорослий читацький квиток.

– Він писав ще якісь фантастичні романи?

– Джон Віндем? О, так. Є кілька. І, безсумнівно, напише ще. Перевага фантастів і авторів детективів у тому, що вони рідко барилися п'ять років, перш ніж видати нову книжку. Це прерогатива серйозних письменників, які цмулять віскі і крутять романи.

– А інші такі ж хороші, як цей?

– «День триффідів» не гірший, а «Кракен пробуджується» – ще кращий.

– А що таке Кракен?

Вони дійшли до світлофора і чекали на зелене світло. Вибалушивши очі й зробивши страшне обличчя, Тед нахилився до Боббі і впер руки в коліна.

– Це тшудо-овисько, – проказав він, доволі правдоподібно пародіючи Бориса Карлоффа.

Вони йшли, спочатку обговорюючи фільм, а потім можливість існування життя в космосі, а тоді перейшли до незвичних і крутих краваток, що їх у фільмі носив Джордж Сандерз. Тед сказав, що вони називаються «ескот».

Коли Боббі знову почав помічати довколишній краєвид, вони опинились у районі, де йому ще не доводилося бувати. Коли він приїжджав до Бріджпорта з мамою, вони трималися центру, де містилися великі супермаркети. Тут же крамнички були маленькі й щільно тулилися одна до одної. У жодній не торгували товарами, що зазвичай продаються в універмагах: одягом, побутовою технікою, взуттям, іграшками. Боббі угледів вивіску слюсаря, пункти обміну чеків, букіністичну крамницю. «ГВИНТИВКИ РОДА» зазначалося на одній вивісці, «СТОЯТИ, СИТНІ МАКАРОНИ» закликала друга, «ФОТОФІНІШ» було на третій. Коло «Макаронів» містилася крамничка особливих сувенірів. Вулиця дивно була схожа на головну алею парку розваг у «Сейвін-Року». Так, що Боббі майже очікував, що от-от побачить на розі імпровізованого столика картярського штукаря і червоні як рак карти на ньому.

Проминаючи крамничку особливих сувенірів, Боббі спробував зазирнути крізь вітрину, та її затуляла широка бамбукова ширма. Він ніколи не чув, щоб магазини затуляли вітрини в робочий час.

– Хто, по-твоему, купує бріджпортські особливі сувеніри?

– Я взагалі не вірю, що там торгують сувенірами, – відповів Тед, – швидше товарами сексуального спрямування, до того ж більшість з них далекі від законності.

У Боббі з цього приводу виник цілий мільярд запитань, та він відчув, що ліпше промовчати. Перед ломбардом, двері якого прикрашали три золоті кулі, Боббі зупинився і задивився на десяток виставлених на оксамитових подушечках небезпечних бритв. Леза були трохи висунуті. Бритви були розкладені колом, що справляло химерний, а для Боббі – красивий ефект. Ніби дивився на деталі від якогось смертоносного станка. І руків'я в них виглядали дещо екзотичніше, ніж у тієї, якою користувався Тед. Одна була зроблена з чогось схожого на слонову кістку, друга – ніби з рубінами з золотими прожилками по краях, третя – наче з кристалю.

- Купив би таку і голився б, як модник, - зауважив Боббі.

Він думав, що Тед усміхнеться, та його обличчя залишилося серйозним.

- Коли купують такі бритви, ними не голяться, Боббі.

- Це як?

Тед не відповів, натомість купив у грецькій кулінарії сендвіч під назвою «Джіро». Зі скрученої домашньої паляниці крапав підозрілий білий соус. Боббі він видавався дуже схожим на гній із прищів. Він змусив себе скуштувати шматочок. Тед казав, що це дуже смачно. Виявилося, що смачнішого сендвіча Боббі зроду не їв: м'ясистий, як хот-доги і гамбургери з «Колонії», та з якимось невідомим, екзотичним смаком. Було так чудово їсти на тротуарі, вештатися вулицями з другом, дивитися і щоб на тебе дивилися.

- Як називається ця частина міста? - запитав Боббі. - Вона взагалі має якесь ім'я?

- Тепер - хтозна, - знизав плечима Тед. - Раніше район називався Грецький квартал, пізніше наїхало італійців, пуерторіканців, а тепер чорних. Є такий романіст, Девід Гудіз, з тих, що їх ніколи не читають викладачі коледжів, геній видань з м'якими палітурками у вітрині якої-небудь крамнички-аптеки. Так ось він називає такі місцинки «внизу», стверджує, що в кожному місті є такий райончик, де можна купити секс, марихуану і матюкливого папугу, де чоловіки розмовляють, сидячи на східцях, як он ті, через дорогу, де жінки постійно горлають, щоб діти йшли додому, бо дістануть ременем, а спиртне завжди продають у паперових торбинках.

Тед показав убік стоку, з якого і справді виглядало горлечко пляшки з-під вина «Сандерберд» у коричневому пакеті.

- Просто внизу, як каже Девід Гудіз, місце, де тобі не знадобиться прізвище і, якщо маєш в кишені готівку, можна придбати майже все.

«Внизу, - думав Боббі, спостерігаючи за трійцею оливковошкірих підлітків у бандитських куртках, що дивилися ім услід. - Країна небезпечних бритв і особливих сувенірів».

«Крітеріон» і універмаг «Мансі» ще ніколи не здавалися такими далекими. А Бруд-стрит? Їхня вулиця і увесь Гарвіч взагалі десь в іншій галактиці.

Нарешті вони дісталися до закладу з вивіскою: «КУТОВА ЛУЗА. ПУЛ, БІЛЬЯРД, АВТОМАТИ, «РЕНІГОЛД» НА РОЗЛИВ». На ньому також висів плакат: «ЗАХОДЬТЕ, ВСЕРЕДИНІ ПРОХОЛОДНО». Коли Тед і Боббі проходили під плакатом, з дверей вийшов юнак у смугастій футболці та вузькокрисому, шоколадному капелюсі того типу, що їх носив Френк Сінатра. В руці він ніс довгий, тонкий футляр.

«Футляр для кия, - подумав Боббі з сумішшю жаху і приголомшення. - Він носить кий у футлярі, неначе гітару абощо».

– Ну, хто крутіший? – вишкірившись, звернувся він до Боббі. Той вишкірився у відповідь.

Хлопець з футляром для кия зігнув палець пістолетом і націлився на Боббі. Боббі зробив те ж саме. Хлопець кивнув, ніби кажучи: «Окей, ти теж крутий, ми обоє круті», і подався через вулицю, клацаючи пальцями вільної руки і пританцьовуючи в такт музиці, що лунала в його голові.

Тед розгледівся спочатку в один кінець вулиці, потім в інший. Попереду трійко негрят дуріло під струменем напіввідкрученого підранта. Позаду, звідки вони шойно прийшли, двоє юнаків, один білий, другий, здається, пуерторіканець, знімали ковпаки з коліс старого «Форда». Працювали швидко і зосереджено, ніби хірурги біля операційного стола. Тед глянув, зітхнув, перевів очі на Боббі.

– У «Лузі» дітям не місце, навіть удень, та я не збираюся залишати тебе на вулиці. Ходімо.

Він взяв Боббі за руку і повів усередину.

VII. У «Лузі». Сорочка просто з плеча. Перед Вільямом Пенем. Французька сексі-кішечка

Перше, що відчув Боббі, був запах пива. Такий густий, ніби пиво тут пили ще з тих часів, коли піраміди існували тільки на планах. Наступним почувся звук телевізора. Він був увімкнений не на «естраду», а на одну з пообідніх мильних опер, що їх мама Боббі називала «О Джоне, о Маршо». Потім долинув стук більярдних куль. Лише після того, як Боббі сприйняв цю інформацію, свою частку почали надсилати очі: їм треба було при звичаїтись. У приміщенні панував морок. А ще воно було довге, помітив Боббі. Праворуч виднілася арка, зал за нею здавався майже безкраїм. Більшість столів закривали чохла, та коло деяких, залитих острівцями яскравого світла, неквапно походжали чоловіки, раз у раз зупиняючись і нахилиючись, щоб ударити кием. Інші, ледь видимі, сиділи на високих стільцях уздовж стіни і спостерігали. Одному з них чистили чоботи. У нього був вигляд на всі тисячу років.

Прямо перед ними був великий зал, набитий автоматами для пінболу. Мільйони червоних і помаранчевих лампочок кидали миготливі, кисло-гарячі відсвіти на велетенське табло, на ньому був напис: «ЯКЩО ПОТРУСИТЕ ОДИН АВТОМАТ ДВІЧІ, ВАС ПОПРОСЯТЬ ПОКИНУТИ ПРИМІЩЕННЯ». Молодик, теж у вузькокрисому капелюсі – очевидно, офіційному головному уборі байкерів-хуліганів, що жили внизу, – схилився над «Прикордонним патрулем» і, мов навіжений, тиснув на кнопку. З нижньої губи звисала цигарка, дим вився навколо обличчя і зачесаних назад кучерів. Обернуту навиворіт куртку він обв'язав навколо пояса.

Ліворуч від холу містився бар. Саме звідти й нісся звук телевізора і запах пива. Усередині, згорбившись над кухлями пива, сиділо троє чоловіків, кожен в оточенні порожніх табуреток. Вони були зовсім несхожі

на вдоволених любителів пива з реклами. Боббі вони здалися найсамотнішими людьми у світі.

«Чому вони не підсунуть стільці ближче і бодай трохи не потеревенять?» – дивувався Боббі.

Неподалік від них стояло бюро. З дверей за бюро викотився товстий чоловік, і на мить Боббі вловив тихі звуки радіо. З рота в товстуну стирчала сигара, одягнений він був у сорочку з пальмовим візерунком. Чоловік приклацував пальцями, як крутилик з києм у футлярі, й мугикав мотивчик, щось на кшталт: «Чу-чу-чоу-чу-чука-чоу-чоучу-чу-чоу-чоу». Боббі впізнав мелодію: «Текіла», гурт «Чемпс».

– Ти хто такий будеш, друже? – звернувся товстун до Теда. – Я щось тебе не знаю. А йому тут вопше не місце. Що, читати не вмієш?

Чоловік тицьнув пухким пальцем з брудним нігтем у табличку, цього разу вже на бюро: «ЯК НЕМА 21, НОСА І НЕ ПХАЙ СЮДИ».

– Ви мене не знаєте, та, гадаю, вам знайомий Джиммі Джірдді, – чемно промовив Тед. – Він казав, що до вас можна звернутися... якщо ви – Лен Файлз, звісно.

– Я – Лен, – відповів товстун, одразу ніби аж увесь потеплівши. Він простяг руку, таку білу і пухку, ніби рукавички, що їх у мультиках носять Мікі Маус, Дональд Дак і Гуфі. – Знаєте Джиммі Джі, га? Джиммі – старий чортяка. Он його дідові капці чистять. Йому їх останнім часом частенько полірують.

Лен Файлз підморгнув, Тед потис йому руку.

– Ваш малий? – запитав Лен Файлз, перегнувся через стіл і пильніше придивився до Боббі. Хлопця обдало духом сигар, м'ятних льодяників «Сен-Сен» і поту. Комірець його сорочки припорошило лупою.

– Друг, – пояснив Тед, і Боббі здалося, що от-от лусне від щастя. – Не хотілося залишати його на вулиці.

– Правильно, як не хочете платити за хлопця викуп, – згодився Файлз. – Малий, ти мені на когось схожий. На кого б це?

Боббі махнув головою, злегка перелякавшись, що може бути схожим на якогось знайомого цього Лена Файлза.

Та товстун навряд чи примітив жест Боббі. Випроставшись, він дивився на Теда.

– Мені тут дітей не треба, містере...

– Тед Бротіген.

Тед простяг руку і товстун її потис.

- Ви ж знаєте, як у нас водиться, в такій роботі, як моя... Копи пантрують постійно.

- Розумію. Але він побуде тут, правда, Боббі?

- Звичайно, - кивнув Боббі.

- Та й наша справа не займе багато часу. А обладка вигідна, повірте, містере Файлз.

- Лен.

«Звісно ж, Лен, просто Лен, - майнуло в голові у Боббі. - Ми ж унизу».

- Як я вже сказав, Лене, хочеться зробити з вами непогану обладку. Думаю, ви згодитеся.

- Як знаєте Джиммі Джі, то знаєте, що за дріб'язок не беруся, - сказав Лен. - Монетками хай чорні бавляться. То про що провадимо? Паттерсон - Йоганссон?

- Албіні - Гейвуд, завтра ввечері в «Гардені».

Очі Лена Файлза полізли на лоба. Потім його товсте, неголене обличчя розтягла посмішка.

- Мамцю моя, мамо, мамочко. В цьому треба розібратися.

- Обов'язково.

Лен Файлз обігнув бюро, схопив Теда за руку і повів у напрямку більярдної, та зненацька різко обернувся.

- Значить, старий, ти звешся Боббі, коли сидиш у хаті, задерши ноги на стіл?

- Так, сер.

«Так, сер, Боббі Гарфілд», - додав би він, якби перебував деінде... Та тут, унизу, вирішив, що вистачить і просто Боббі.

- Знаєш шо, Боббі? Я розумію, що ці автомати, напевно, виглядають круто, і знаю, що в кишені в тебе, напевно, завалялося з один-два четвертаки, але не роби, як Адам, не піддавайся спокусі. Зможеш?

- Так, сер.

- Я довго не буду, - сказав Тед і дозволив Ленові Файлзу провести себе попід аркою в більйардний зал. Проминаючи чоловіків на високих стільцях, Тед зупинився перемовитися слівцем зі старим, якому чистили взуття. Проти діда Джиммі Джі Тед Бротіген мав вигляд юнака. Старий примружено глипнув на Теда, той щось сказав. Обое розсміялися один одному в обличчя. Як на такого старигана, у діда Джиммі Джі був загонистий сміх. Тед простяг руки і з ніжною симпатією поплескав чоловіка по землистих щоках. Від чого

дідусь Джиммі Джі знову зайшовся сміхом. Тоді Лен потяг Теда повз інших чоловіків на стільцях у відділений завісою альков.

Боббі стояв коло бюро, немов вріс у підлогу корінням, але про розглядання Лен не сказав ні слова, тож хлопець заходився роззиратися навсібіч. Стіни були заліплені рекламою пива і календарями, на яких були зображені дівчата майже без одягу. Одна перелазила в селі через паркан. Інша виходила з «Пакарда», підібравши спідницю так високо, що аж виднілися підв'язки. По той бік бюро виднілися ще оголошення, здебільшого заперечного змісту: «НЕ ПОДОБАЄТЬСЯ НАШЕ МІСТО, ПОШУКАЙТЕ РОЗКЛАД», «НЕ ПОСИЛАЙТЕ ХЛОПЧАКА НА ЧОЛОВІЧУ РОБОТУ», «БЕЗПЛАТНИХ ОБІДІВ НЕ ДОЧЕКАЄТЕСЯ», «ЧЕКИ НЕ ПРИЙМАЮТЬСЯ», «НІЯКИХ КРЕДИТІВ», «ХУСТИНКАМИ ДЛЯ ВИТИРАННЯ СЛІЗ АДМІНІСТРАЦІЯ НЕ ЗАБЕЗПЕЧУЄ» і велика червона кнопка з написом «ВИКЛИК ПОЛІЦІЇ». Зі стелі на покручених, укритих пилом дротах звисали целофанові мішечки. На деяких написано: «ЖЕНЬШЕНЬ, СХІДНИЙ ЛЮБОВНИЙ КОРІНЬ», а на інших «ІСПАНСЬКИЙ АФРОДИЗИАК». Боббі припустив, що це, можливо, якісь вітаміни. Але з якого б це дива в такому місці продавали вітаміни?

Молодик у залі, набитому ігровими автоматами, ляснув «Прикордонний патруль», відступив убік, показав машині середній палець і попростував у хол, поправляючи капелюха. Боббі вигнув палець пістолетом і націлився в хлопця. Той здивувався, та потім вишкірився і дорогою до дверей націлився у відповідь. На ходу відв'язував рукави куртки.

– Тут заборонено носити клубні куртки, – пояснив він, помітивши витріщені від цікавості очі Боббі. – Не можна навіть кольори свої нахрін показувати. Правила закладу.

– А-а.

Молодик посміхнувся і підніс руку. З тильного боку долоні синім чорнилом були виведені чортові вила.

– Але в мене є знак, братику, бачиш?

– Ніфіга собі!

Тату. Боббі аж млів від заздрощів. Юнак це помітив і посмішка перетворилася в білозубий вищир від вуха до вуха.

– «Діаблос», бля. «Діаблос», братело, – найкрутіший клуб, рулять усіма вулицями. Всі друзі – до сраки.

– Вулицями вниз?

– Ну та, а де ж ще, нахрін? Ну, будь здоров, братуха, ти мене вкалуеш. Вопше симпатний, тільки іжак довбаний до сраки.

Двері відчинилися, війнуло гарячим повітрям та вуличним шумом, і молодик зник.

Боббі зацікавив невеличкий плетений кошик на бюро. Хлопець нахилив його і зазирнув усередину. У кошику було повно кілець для ключів з червоними,

синіми і зеленими пластиковими брелоками. Боббі видобув один і прочитав золотий надпис: «КУТОВА ЛУЗА. БІЛЬЯРД, ПУЛ, АВТОМАТИ. КЕНМОР, 8-2127».

– Давай, малий, візьми один.

Боббі аж підскочив, ледь не скинувши кошика з брелоками.

Жінка, що увійшла тими ж дверима, що й Лен Файлз, була ще огрядніша за нього. Розмірами вона скидалася на циркову товстунку, проте ступала граційно, наче балерина. Боббі підняв очі, а жінка вже стояла поряд, нависаючи над ним. Сестра Лена Файлза, не інакше.

– Перепрошую, – пробелькотів Боббі, поклав кільце на місце і заходився легенько відштовхувати пальцями кошика від краю столу. І, мабуть, перекинув би його з протилежного боку, якби пухка пані не підставила руку. Вона посміхалася і, на невимовне полегшення Боббі, нітрохи не сердилася.

– Серйозно, я не жартую, візьми собі один, – вона простягнула Боббі кільце з зеленим брелоком. – Дешева фігня, зате безплатно. Ми роздаємо їх для реклами. Ніби сірники, розумієш? Хоч сірників я б дітям не давала. Ти ж не палиш, правда?

– Ні, мем.

– Хороший початок. Від випивки теж тримайся подалі. Ось, візьми. Від халяви носом не крутять, дитинко. Її на світі не так багато.

Боббі взяв зелений брелок.

– Дякую, мем, він гарненький.

Опускаючи кільце до кишені, Боббі подумав, що треба буде його позбутися. Якщо мама знайде таку річ, то не зрадіє. У неї виникне двадцять питань, як сказав би Саллі, а то й усі тридцять.

– Як тебе звуть?

– Боббі.

Він чекав, чи жінка не поцікавиться його прізвиськом, і потай зрадів, коли вона цього не зробила.

– А я – Аланна.

Вона простягла руку, зашкарублу від перснів. Вони виблискували, мов лампочки на ігрових автоматах.

– Ти тут з татом?

– Зі своїм другом, – сказав Боббі. – Здається, він робить ставку на бій Гейвуд – Албіні.

Вигляд в Аланни був переляканий і насмішуватий водночас. Вона нахилилася, приклавши пальця до червоних губ.

– Цить, – прошепотіла жінка, обдавши Боббі міцним алкогольним духом. – Тут не можна вимовляти слово «ставка», – застерегла вона Боббі. – У нас більйардний салон. Запам'ятай це раз і назавжди й залишишся цілий і неушкоджений.

– Домовилися.

– Ти маленьке, гарненьке чортеня, Боббі. А ще схожий мені... – вона помовчала. – Може, я знаю твого тата? Може таке бути, по-твоему?

Боббі похитав головою, але не дуже впевнено. Адже Ленові він теж на когось видавався схожим.

– Мій тато помер. Дуже давно.

Боббі завжди додавав цю фразу, щоб люди не починали вмиватися шмарклями.

– Як його звали? – запитала вона. Та перш ніж Боббі встиг відповісти, Аланна Файлз сама вимовила його ім'я. Воно злетіло з її нафарбованих вуст, як чарівне заклинання. – Ренді? Ренді Гарет? Ренді Грір? Щось таке.

На мить у Боббі від потрясіння відібрало мову. З легень ніби вибило все повітря.

– Рендолф Гарфілд. Але звідки...

Аланна радісно засміялася. Її груди заколихалися.

– Ну, переважно по волоссю. І ластовиння... А ще ось цей трамплінчик...

Вона нахилилася і Боббі вгледів пипки гладких, білих грудей розміром з бариляця. Аланна легенько провела пальцем по його носі.

– Він приходив сюди грати в більйард?

– Та де. Казав, що з кием не дуже дружить. Заходив на пиво. А іноді...

Вона швидко закрутила руками, ніби мішаючи невидиму колоду, так що Боббі згадався Макквон.

– Ага, не було на світі жодного неповного стриту, який би не прийшовся йому до душі, так мені розповідали.

– Про це я нічого не знаю, але він був хорошою людиною. Міг з'явитися в понеділок ввечері, коли тут, як в домовині, й десь через півгодини всі вже реготали. Завжди ставив пісню Джо Стафорда, забула, як вона називається, і просив Ленні зробити гучніше. Справжнє золотце, здебільшого через це я його й запам'ятала. Золотце з рудим волоссям – рідкісний делікатес, малий. П'яниць не пригощав, такий був у нього принцип, але був готовий віддати навіть сорочку зі свого плеча, тільки попроси.

– Але він, напевно, програвав багато грошей? – сказав Боббі. Він не міг повірити, що розмовляє про це, що взагалі зустрів людину, яка знала його батька. Та, мабуть, багато чого саме так і з'ясовується, зовсім випадково. Ходиш собі по землі, клопочешся своїми справами, аж тут об тебе черкається минуле.

– Хто, Ренді? – вона виглядала здивовано. – Та де. Заглядав на пиво, разів зо три на тиждень, знаєш, коли був тут, поблизу. Він чи то нерухомістю займався, чи страхуванням, чи ще якусь подібну біду продавав.

– Нерухомістю, – сказав Боббі, – він продавав нерухомість.

– І приходив сюди в якийсь офіс. Певно, з продажу промислових об'єктів, якщо нерухомість. А ти впевнений, що не медичне обладнання?

– Точно нерухомість.

– Кумедно людська пам'ять працює, – вела далі Аланна. – Щось пригадується, ніби вчора, але найчастіше час проходить і зелене стає синім. Та бізнесмени в костюмах і краватках з нашого району однаково попропадали.

Кінець ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (https://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=26337276&lfrom=362673004) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.

notes

Примітки

«Bolo Bouncer» – американська марка іграшки, що складається з ракетки та м'ячика, прикріпленого на гумці до центру однієї зі сторін ракетки. (Тут і далі прим. пер.)

2

Переклад І. Опієнка.

3

«Danny & the Juniors» – вокальний гурт (ду-воп, рок-н-рол), найбільше відомий своєю піснею «At the Hop».

4

Флойд Паттерсон (1935–2006) – американський боксер-професіонал, олімпійський чемпіон 1952 року, чемпіон світу в суперважкій категорії.

5

З творів Томаса Стернза Еліота.

6

База – одна з чотирьох точок на полі, до яких послідовно має доторкнутися ранер, щоб виграти очко.

7

Хоум-ран – удар, після якого бетер пробігає всі чотири бази и? повертається в дім. У сучасному бейсболі зазвичай? досягається за рахунок удару, внаслідок якого м'яч вилітає за межі поля (флаи?).

8

Пітчер – гравець команди захисту, який? подає м'яч.

9

Дім – база, на якій? стоїть бетер і на яку він має повернутися, коли стане ранером.

10

«The Platters» – вокальний афроамериканський гурт з Лос-Анджелеса, що сформувався 1953 року. «Twilight Time» – їхній хіт 1958 року.

11

Інінг – період бейсбольного матчу, під час якого команди по разі грають у захисті та нападі. Зазвичай? матч складається з дев'яти інінгів.

12

«Kool-Aid» – американський бренд прохолодних напоїв, який належить гіганту харчової промисловості «Kraft Foods».